

ΠΑΝΔΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

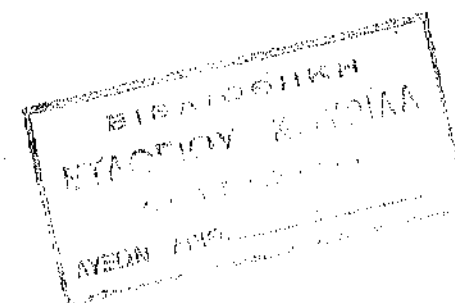
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλ.

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1858.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΔΡΑΣ.

1858.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1857.

ΤΟΜΟΣ Η'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 179.

ΜΕΛΕΤΗ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΤΣΙΓΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΑΥΤΩΝ,

δ π β

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ.

*** ❦ ***

ΜΕΡΟΣ Β'.

Περί της γλώσσης των Ατσιγγάνων.

(Συνέχεια, ἴδε φ.λ. 178. σελ. 221)

—ο—

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ἱστορικὴν ἐκθεσιν, μεταβαίνο εἰς τὴν μελέτην τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων, πάσης ἄλλης σπουδῆς καταλληλοτέραν ἢ φωτίσει ἡμᾶς περὶ τοῦ γένους καὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ παραδόξου τούτου λαοῦ. Θέλω δὲ χειραγωγῆσαι τὸν ἀναγνώστην διὰ τῆς ξηρᾶς καὶ δυσχάρου ταύτης ὁδοῦ, ἕως οὗ φέρω αὐτὴν εἰς μέρος, ὅθεν νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς προγόνους τῶν Ἀτσιγγάνων. Τὴν ὁδὸν ταύτην διήλθον κατὰ μετὰ

βημάτων ἀμφιβόλων· πεισθεὶς δὲ ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ὑόμη ἀληθῆς, ἐλπίζω ὅτι καὶ ὁ νοήμων ἀναγνώστης, ὁ ἀγαπῶν τὴν εὐκρίνειαν τῶν φιλολογικῶν ταύτων ἀποδείξων, θέλει συμφωνήσαι μετ' ἐμοῦ, ἢ τοὐλάχιστον πεισθῆ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γραζομένων.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι πολλοὶ Ἴσπανοὶ συγγραφεῖς συνέγραψαν περὶ τοῦ γένους καὶ τῆς πατρίδος τῶν Ἀτσιγγάνων, τῶν κατοικούντων εἰς τὴν πατρίδα των. Τὰ συγγράμματα ταῦτα μαρτυροῦσι τὴν παντελῆ τῶν Ἴσπανῶν ἀγνοίαν τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων· καὶ ἐκ τῆς ἀγνοίας ταύτης ἐπήγαγεν ἡ πολυχρόνιος αὐτῶν πλάνη περὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἡ παντελής τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀπάτη περὶ τῆς πρώτης αὐτῶν καταγωγῆς καὶ πατρίδος.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν διίσχυρίζοντο οἱ Ἴσπανοὶ συγγραφεῖς ὅτι οἱ ἐν Ἰσπανίᾳ κατοικοῦντες Ἀτσιγγανοὶ ἦσαν ἀπόγονοι τῶν Ἀράβων, τοὺς ὑποίους μετὰ τόσους ἀγῶνας ἐνίκησαν ὁ φερδινάνδος καὶ ἡ Ἰσαβέλλα. Οἱ Ἀραβεῖς, μετὰ τὴν ἧτταν, χωρὶς ἀρχὴν καὶ σύνδεσμον οὐδένα, μὴ δυνάμενοι νὰ φύρωσιν ὅλοι ἐκ τῆς Ἰσπανίας, περιπλανώμενοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση ἄσικοι καὶ μονήρεις,

φοβούμενοι τὸν χριστιανικὸν λαὸν, τὸν ὁποῖον καταδυναστεύουν ἐπὶ τὸς αἰῶνας. Καὶ διὰ τὴν ἐνισχυμένην ἀνυπόστατον ταύτην δόξαν ἔλεγον οἱ πλείστοι τῶν Ἰσπανῶν, ἦτοι οἱ καλούμενοι Gitanos, δὲν εἶχον οὐδεμίαν συγγένειαν μετὰ τοῦ λαοῦ τοῦ εἰς ἄλλας χώρας κατοικοῦντος καὶ Bohémien λεγομένου. Τῆ 1832 ἔτος, ἐξεδόθη ἐν Ἰσπανίᾳ παρά τινος J. M. (α) σύντομος ἱστορία καὶ περιγραφή τῶν Ἀτσιγγάνων. Μετὰ καλλιπείας καὶ ἐμβριθείας λόγου πολλῆς, προσπαθεῖ ὁ συγγραφεὺς ν' ἀποδείξῃ ὅτι οἱ Gitanos εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ἀράβων, τοὺς ὁποῖους τέλος ἐξέλασε τῆς Ἰσπανίας Φίλιππος ὁ τρίτος. Τὴν γνώμην ταύτην, παραδόξον κατὰ τὸν παρῶν αἰῶνα, ζητεῖ διὰ λόγων ν' ἀποδείξῃ, μὴ ἔχων μηδεμίαν τῆς ἀραβικῆς γλώσσης πείραν, ἀναγκαστικῶς εἰς τὴν ἐξιστοροῦντα τὰ περὶ Ἀράβων καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν. Πρὸς τοῦτους ἐπόμενον ἦτο ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ πάγκοσμος τῶν Gitanos γλώσσα, διέφερε κατ' ὅλα ἀπὸ τῆν τῶν ἀλλοδαπῶν κατοικοῦντων Bohémien, καὶ νὰ πληροφρήσῃ τοὺς ἀναγνώστῃς περὶ τῆς μὴ συγγενείας ταύτων καὶ ἐκείνων. Πῶς δύναται τις νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ πανταχοῦ καταδιωχθέντες Ἀραβες ἐδυνήθησαν ἐν τῷ ποσούτῳ βραχέος χρονικοῦ διαστήματος νὰ διασπείρουν εἰς τὴν Ἰσπανίαν παλιόνηρωτον φωνῶν, μὴ λαλοῦσαν τὴν ἀραβικὴν, καὶ μὴ δοξάζουσαν τὰ δόγματα τοῦ Μωάμεθ;

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης αἰκτονταετηρίδος, ὁ Grelman, Richardson, Marsden, καὶ ὁ Adslung εἰς τὸν Μιθριδάτην αὐτοῦ, ἀναφέρουσι λέξεις τινὰς τῆς λαλουμένης γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων, τὰς ὁποίας ὁ συγγραφεὺς τῆς βιβλίου Ἰσπανικῆς διατριβῆς ἐδύνατο νὰ παραβάλλῃ, καὶ διὰ τῆς παραβολῆς καὶ ἐκείτων καὶ ἄλλους νὰ φωτίσῃ. Τοιούτων γλωσσῶν ἰδίαν πρὸς ἄλληλα παραβολή, καὶ τούτων ὄλων πρὸς τὴν τότε ἀτελῶς σπουδαζομένην σανσκριτικὴν γλώσσαν, ἤθελε διευκρινῆσαι τὰ περὶ τῶν Ἀτσιγγάνων πλείυτερον πολλῶν ἄλλων συγγραμμάτων.

Ἡ παραβολὴ τῆς λαλουμένης ὑπ' αὐτῶν γλώσσης πρὸς τὴν τῶν Ἀράβων τῆς Βαρβαρίας, ἀποδεικνύει σαφέστατα, ὅτι οἱ Ἀτσιγγάνοι τῆς Ἰσπανίας δὲν εἶναι Ἀραβες, καὶ ὅτι οὐδ' ἀπὸ Ἀραβῶν κατὰγονται· ὅτι δὲ εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς τῶν Ἀτσιγγάνων τῆς Τουρκίας, ἐλπίζω ν' ἀποδείξω μετ' ὀλίγον. Πρὸς πληροφρίαν δὲ τοῦ ἀναγνώστου, ἀντιγράφω ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Βόρβου τοὺς πρώτους δέκα ἀριθμοὺς, καὶ τινὰς λέξεις τῶν δύο λαῶν.

Ἀτσιγγάνοι Ἰσπανίας.	Ἀραβὶς Βαρβαρίας.	Ἀραβὶς Ἀραβίας.
1. Yaque	Wahud	Wahed
2. Duí	Snain	Isnan
3. Srin	Slatza	Salasa
4. Estar	Arba	Erbá

(*) Historia de los Gitanos, Barcelona 1832, τῆς Βόρβου, σελ. 36.

5. Panche	Khamsa	Khamsa
6. Job	Seta	Seta.
7. Efta	Sebea	Sebaa
8. Ostor	Sminia	Samani
9. Eñia	Sussa	Sissa
10. Deque	Ashra	Ashra

Ὁ πίναξ οὗτος δεικνύει τὸ ὅμοιον τῆς λαλουμένης ὑπὸ τε τῶν Ἀράβων τῆς Ἀραβίας καὶ ὑπὸ τῶν τῆς Βαρβαρίας, τῶν καὶ Μιῶρων λεγομένων. Γνωστὸν εἶναι εἰς ὅλους, καὶ μαρτυροῦσιν αὐτὸ οἱ σπουδαίοντες τὴν ἀραβικὴν εἰς τὰς χώρας ἧκου σήμερον λαλεῖται, ὅτι ἡ γλώσσα αὕτη μετέλλαξε χαρακτηριστὰ πολὺ ὀλιγότερον τῶν ἄλλων γλωσσῶν, καὶ ὅτι δὲν ἔπαυε τῆς ἐλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς τὴν κατὰ μέρος ἀνάμειξιν. Ὅθεν οἱ Ἀτσιγγάνοι ἄν ἦσαν Ἀραβες γηγενεῖς, ἢ τῶν Ἀράβων τῆς Βαρβαρίας ἀπόγονοι, ἔθελον διαφυλάξῃ, ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, τὸν ἀμετάτρεπτον τοῦτον χαρακτῆρα τῆς ἀραβικῆς γλώσσης.

Ἴδου καὶ τινὰ ὀνόματα Ἀτσιγγάνων καὶ Ἀράβων.

	Ἀτσιγγανικά.	Ἀραβικά Βαρβαρίας.	Ἀραβικά Ἀραβίας.
Πόλις.	Poros.	Beled.	Beled.
Ἡμέρα.	Chibes.	Youm.	Yom.
Πλιος.	Can.	Ootbin.	Ain.
Ἦρ.	Yaqua.	Affa.	Nar.
Ἰχθύς.	Macho.	Hutz.	Hut.
Χρυσίον.	Sunacai.	Dahab.	Leheb.
Ἀνθρώπος.	Manu.	Rajil.	Rejel.
Γάλα.	Chuti.	Helib.	Halib.
Ὄνομα.	Nao.	Ism.	Ism.
Νύξ.	Rachi.	Lila.	Lil.

Ὁ ἀναγνώστης παρατηρεῖ καὶ ἐκ τοῦ πίνακος τούτου τὴν ὁμοιότητα τῶν ἀραβικῶν λέξεων, καὶ τὸ ἀνάμοιον τῶν Ἀτσιγγανικῶν. Βυκόλον μοι ἦτο νὰ παραπλασιάσω τὰ παραδείγματα μου, ἀλλὰ νομίζω περιττὸν νὰ βαρύνω τὸν ἀναγνώστην.

Ἀνεφέρω ἀνωτέρω ὅτι ὁ Βόρβου, εἰς τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ, ἔχει ἐκτενῆς γλωσσάριον τῶν Ἀτσιγγάνων, περιέχον ὅσας λέξεις ἐδυνήθη νὰ συλλεθῇ ἐκ τε τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἑσμάτων αὐτῶν κατὰ τὴν Ἰσπανίαν. Ἄν καὶ πάμπολλαι λέξεις ἐθρίσκονται ἰσπανικῆς καταγωγῆς τὸ φαινόμενον, τὸ ἔργον ὅμως εἶναι πολὺτιμον καὶ πολλοῦ ἑσπάλινου ἀξίον, διότι ὁμοιον αὐτοῦ δὲν ἔχει οὐδενὸς ἄλλου ἔθνους ἢ φιλολογίᾳ. Εἰς τὸ γλωσσάριον τοῦτο καταρτισθὲν, ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς, μετὰ κόπου καὶ μελέτης πολυετοῦς, εἰσέφερον πολλὰ καθαυτὰ ἰσπανικὰ λέξεις εἰς γράσιν παρὰ τοῖς Ἀτσιγγάνοις· ἐπρόσθεσε δὲ καὶ πολλῶν ἑσπαρχικῶν καὶ ξένων χωρῶν λέξεις ταυτοσήμους, ἀλλὰ κατὰ διάφορον τρόπον προφερομένας καὶ γραφομένας. Τὸ γλωσσάριον τοῦτο ἐμπεριέχει δύνι περίπου χιλιάδας καὶ διακοσίας ὀδοήκοντα λέξεις. Μέγας δὲ καὶ ἀνεκτίμητος θησαυρὸς εἶναι ἡ συλλογὴ αὕτη, παραβλαβμένη πρὸς τὰ ἔργα τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ, καὶ φρονῶ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος θέλει καταρθῶναι νὰ συγγράψῃ ὁμοίον τι, διότι προϊόντος τοῦ

χρόνου ἡ καθαρά καὶ ἰδιόρρυθμος γλώσσα, μὴ συζομένη μήτε εἰς βιβλία μήτε εἰς χειρόγραφα, καὶ παραμελουμένη, λησμονεῖται καὶ παρὰ τῶν Ἀτσιγγάνων αὐτῶν, μὴ φροντιζόντων νὰ τὴν διδάσκωσιν εἰς τοὺς γεωπέρους. Τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην μαρτυρῶ κενῶς, διότι εἰς τὴν προῤῥηθεῖσαν συνοικίαν τοῦ Σουλῶν κουλέ, ἐν τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὀλίγοι εἶναι κάτοχοι τῆς γλώσσης ταύτης, καὶ οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ Ὀρθόδοξοι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, αἵτινες διακρίνονται καὶ τιμῶνται ὡς νοσημονέστεροι τῶν ὀμοφύλων. Εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καὶ οἱ γηραιότεροι. Δὲν εἶμαι τῆς γνώμης τοῦ Βόρβου λέγοντος, ὅτι ἐν τῷ ὀλίγῳ ἢ γλώσσῃ αὕτη κινδυνεύει ν' ἀπολεσθῇ ὀλοτελῶς εἰς Ἰσπανίαν, καὶ ὅτι οἱ Ἀτσιγγάνοι μινυόμενοι μετὰ τῶν περιουσιούτων Ἰσπανῶν θέλουσι χάσει τὸ ἰδιογενὲς αὐτῶν. Κατ' ἐμὲ, οἱ νομάδες Ἀτσιγγάνοι θέλουσι τηρήσει ἐπὶ αἰῶνας ἀμικτον τὴν διάλεκτον ταύτην, ἤτις σήμερον μὲν δύναται νὰ φωτίσῃ, ἀκολούθως δὲ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν Ἀτσιγγάνων πρώτην καταγωγὴν καὶ πατρίδα.

Μέγα ἀτύχημα εἶναι ὅτι ὁ Βόρβου, ὁ διεσχυρίζομενος ὅτι ἡ γλώσσα αὕτη εἶναι θυγάτηρ τῆς σανσκριτικῆς τῶν Ἰνδιῶν, δὲν ἐσπούδασε τὴν γλώσσαν ταύτην, διὰ τὴν καταστάσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ τέλειον. Ἀρελούμενος ὅμως ἀπὸ προγενεστέρων συγγραφέων ἔργα, ἐπρόσθεσε εἰς πολλὰς ἐρμηνείας τοῦ λεξικοῦ τοῦ τὰς ἀντιστοιχοῦσας σανσκριτικὰς λέξεις μετὰ πολλῆς ὀξυνοίας, ὡς ὁ ἀναγινώσκων δυσκόλως παύεται ὅτι ὁ Βόρβου ἦτο πάντη ἄπειρος τῆς γλώσσης, ἢ ἐνίοτε ἀναφέρων ἐπιφῆρας καὶ κρίσεις λίαν εὐστάχους.

Ἀλλὰ δὲν ἠρέσθη εἰς τοῦτο μόνον ὁ ἀγαθὸς συγγραφεὺς· προχωρήσας εἰς πολυμάθεϊς συζητήσεις περὶ τῆς συγγενείας τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων μετὰ τῆς περσικῆς καὶ τῆς σλαβονικῆς, ἀμφοτέρων δὲ τούτων μετὰ τῆς σανσκριτικῆς, κατέδειξε ἐκ τῆς παραβολῆς τὴν παντελῆ ἑαυτοῦ ἀγνοίαν περὶ τῆς συγγενείας τῶν γλωσσῶν τούτων. Αἱ παρατηρήσεις του αὐταὶ φημιφρόνουσιν ὅσα ἐγραψεν εἰς τὸ λεξικόν του, καθίσσον καὶ αἱ πλείστοι τῶν συμπερασμῶν του εἶναι ἐσφαλμένοι, καὶ αἱ ἰδέαι του συγκεχυμένα. Δὲν ἀναφέρω τὴν γνώμην τοῦ Βόρβου περὶ τῆς σχέσεως τῆς σανσκριτικῆς πρὸς τὴν σλαβονικὴν, ἑλληνικὴν καὶ περσικὴν· αὕτη ἦναι σήμερον ἀλήθεια πασίγνωτος. Ἡ μετὰ τῆς πρωτογενοῦς σανσκριτικῆς συγγένεια τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων, ἐξηγεῖ κάλλιον ὅλων τῶν λόγων τοῦ Βόρβου τὴν μετὰ τῶν γλωσσῶν τούτων κοινὴν αὐτῆς συγγένειαν. Τοιαῦται σχέσεις, δὲν εἶναι τῆς παρούσης μελέτης ἔργον. Ἀναγκάζομαι μόνον, ἀναφέρων αὐτάς, ν' ἀποδείξω τὴν πλάνην εἰς τὴν ὁποίαν περιφέρεται ὁ Βόρβου ὅταν, βραχίζομενος ἐπὶ πονημάτων ξένων, ζητῇ νὰ σαφηνίσῃ ἰδίᾳς αὐτοῦ ἰδέας ἀσαφεῖς μὲν, σκοτεινὰς δὲ γωωμένας ἕνεκα τῆς ἀσπάρους χρήσεως ἡμιτελῶν σπουδῶν, καὶ τῶν ἐπιμοτεριῶν ζητημάτων τῆς σανσκριτικῆς γλώσσης καὶ τῆς φιλολογίας αὐτῆς.

ἔχω ἀπὸ χεῖρας δύο γλωσσάρια τῆς γλώσσης τῶν Ἀτσιγγάνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνταχθέντα τὸ μὲν παρὰ τοῦ Κ. Βρωβν, πρώτου διερμηνέως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀμερικανικῆς πρεσβείας, τὸ δὲ παρ' ἐμοῦ. Καὶ τὸ μὲν τοῦ Κ. Βρωβν, τὸ τελειότερον, κατεγράφη ἀπὸ στόματος Ἀτσιγγάνου ὀρθοδόξου· τὸ δὲ ἐμὸν, ἀπὸ στόματος γυναικῆς Ἀτσιγγανίδος, καλλίστην γνώσιν ἐχούσης τῆς πατρίου αὐτῆς γλώσσης, καὶ καλούσης μετὰ πολλῆς εὐφραδείας τὴν ὀθωμανικὴν. Μέγας ὁ κόπος τῶν τοιούτων λεξικῶν ἡ σὺνταξις· διότι ἡ παχυλὴ ἀμάθεια τῶν ἀνθρώπων τούτων εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν ἐνθυμῶνται ν' ἀπαγγείλωσι λέξιν ζητουμένην, τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον εἰς σαιρὰν ὀμιλίαν δις καὶ τρίς ἐπαναλαμβάνουσι. Πρὸς τοῦτους λάθη πολλά συμβαίνουσι, διότι προσθέτουσιν ἄρθρα, ἀνωμαλίαις προσωπικῆς καὶ κτητικῆς εἰς λέξεις τὰς ὁποίας ὁ ἀπειρος συγγραφεὺς καταγράφει ὡς ἀπλῶς τῶν ὀνομάτων ἐρμηνείας. Διὰ τὴν τελειότητάς, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸ ἀπὸ χεῖρας γλωσσῶν μου, ὅταν μετὰ πολὺν κόπον καὶ πολλὰς ἐξηγήσεις καταγράψω αὐτὰ, ἀνεγίνωσκον ἐκ κείνου εἰς τὴν γυναικῆ τὰς λέξεις τῆς γλώσσης τῆς, τὰς ὁποίας ἡ ἴδια ἡμηνεὺς τουρκικῆς, ὥστε νὰ πεισθῶ ὅτι τὰς ἐνοεῖ καὶ ὅτι ὁ τουρκικὸς ἦτον ὀρθός. Ὅλοι λοιπὸν ἐβασανίσθησαν τοιοῦτοτρόπως πολλὰκις, καὶ κατὰ συνέχειαν. Ἐλπίζω δὲ ὅτι ἀπεργασθῆναι τὰς ἀπὸ χεῖρας μου κατὰ δύναμιν, τὴν ὀρθὴν γραφὴν καὶ τὸν τόνον τῶν πλείωτων λέξεων, τὰς ὁποίας καὶ ὁ Βόρβου καὶ ὁ Βρωβν καταγράφουσι ἀτονίστους. Ἴδου πρὸς παράδειγμα λέξις τοῦ γλωσσῶν τοῦ Κ. Βρωβν· τὴν χεῖρα γράφει Domuk· ἀλλὰ Domuk εἶναι γρῶνθος Πηλιῶν τοῦ Κ. Βρωβν δεικνύοντος τὴν χεῖρα, νὰ ἐξέλαβεν ὁ Ἀτσιγγάνος ἄλλο παρὰ τὸ ζητούμενον. Πρὸς πλείωτερον ἐνδειξὴν τῶν πολλῶν δυσχερειῶν καὶ τῶν ἀπειρῶν σφαλμάτων ἅτινα γίνονται παρ' ἀνθρώπων ἀπειρῶν γραμματικῆς καὶ παντὸς εἶδους ἄλλων γραμμάτων, λέγω, ὅτι πρὸ τινων χρόνων ἐζήτησαν νὰ μάθω παρὰ Βουλγάρου ἀναλαφάθου, συζῶντος ἐκ νεότητός του μετὰ Γραικῶν, τὴν σημασίαν τῆς λέξεως περίφημος εἰς τὴν λαλουμένην βουλγαρικὴν· ἐπειδὴ δὲ ὠμολόγησεν ὅτι ἠγνοεῖ τὴν ἑλληνικὴν ταύτην λέξιν, τῷ εἶπον ὅτι περίφημος τουρκικῶς λέγεται μεσχιούρ-ἰλκελί. Μετ' ἄσπεψιν ἰκαμένην ἀπεκρίθη ὅτι ἡ μόνη λέξις δι' ἧς ἐρμηνεύεται τὸ περίφημος εἶναι ἡ ἑσμοπατρία. Ὁ ἀκράτητός μου γέλιος τὸν παρεξένησε.

Τὸ γλωσσάριόν μου ἐμπεριέχει ὄσας σχεδὸν τὰς λέξεις τοῦ γλωσσῶν τοῦ Κ. Βρωβν μίαν πρὸς μίαν ἐξετασθείσας, ὡς πρεῖπον, καὶ ἄλλας τῶν σχεδὸν τὰς ὁποίας ἔμαθον παρὰ τῆς γυναικῆς. Ὀλίγας δὲ τινὰς συνέλεξα καὶ παρ' ἄλλων Ἀτσιγγάνων. Εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν λέξεων τούτων ἐτήρησα τὴν σαιρὰν καὶ τὴν τάξιν τοῦ γλωσσῶν τοῦ Κ. Βρωβν. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων γλωσσῶν ὑπάρχει μικρὰ διαφορά εἰς τινὰς λέξεις, τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἀναγινώσκει καὶ ἐξηγεῖ· διότι, ὡς μανθάνω, ὄλοι οἱ

Ἄσσιγγνοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δὲν λαλοῦσι τὴν γλώσσαν των μετὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων καὶ τῶνων. Πιθανὸν πρὸς τοῦτοις νὰ μ' ἐπλάνησε καὶ ἡ ἀκοή μου. Ἐν γένει ὁμοίος, ἡ ὁμοιότης τῶν λέξεων ἀποδεικνύει τὴν γνησιότητα αὐτῶν. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ πόσον ἀλλοιοῦνται καὶ στραβλύνονται αἱ λέξεις εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀναγνώστου λαοῦ, καὶ ἂν ἤθελε τις νὰ συντάξῃ γλωσσάριον τοῦ ὄχλου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἤθελεν εὐρεῖ διαφωκίας ἐπίσης μεγάλας ὡς καὶ αἱ τῶν Ἀσσιγγάνων.

Τὸ γλωσσάριον τοῦ Κ. Βrown παραβάλλω μετὰ τοῦ ἐμοῦ, ἀμφότερα δὲ ταῦτα μετὰ τοῦ γλωσσαρίου τοῦ Βόρρω. Εἰς τὴν παραβολὴν ταύτην παρασηρεῖ ὁ ἀναγνώστης πολλάκις τὴν αὐτὴν λέξιν, ἀπαράλλακτον, ποτὲ μὲν ἀλλέως γεγραμμένην, ποτὲ δὲ καὶ πάντη διάφορον, εἰς τινὰς δὲ λέξεις, πολλὰς ταυτοσημοῦς ἢ συνωνύμους ἐρμηνείας, τὰς ὁποίας ὁ Βόρρω συνέλεξε παρὰ κατοίκων διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἰσπανίας. Ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν πρώτων δύο γλωσσαρίων μετὰ τοῦ γλωσσαρίου τοῦ Βόρρω πειθόμεθα ὅτι ἡ παρὰ τῶν Ἀσσιγγάνων τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαλουμένη, ἐκτὸς μικρᾶς διαφορᾶς, εἶναι μία καὶ ἡ αὐτῆ-παράδοξον φαινόμενον εἰς γλώσσαν ἀνθρώπων ἐπὶ τοσοῦτου ἀίωνα χωρισθέντων ἀπ' ἀλλήλων.

Ἄν ἡ παραβολὴ αὕτη τῶν δύο πρώτων γλωσσαρίων, καὶ τούτων μετὰ τοῦ γλωσσαρίου τοῦ Βόρρω, πείσῃ τέλος τὸν ἀναγνώστην ὅτι αὕτη εἶναι ἡ παρὰ τῶν Ἀσσιγγάνων λαλουμένη γλώσσα εἰς τὰ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν, κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Βόρρω, καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Κεντρικὴν πλὴν μικρῶν τιῶν ἀναπορεύτων ἀλλοιώσεων, δὲν ἀπολείπεται εἰμὴ νὰ παραβάλωμεν αὐτὴν καὶ πρὸς τὴν σανακριτικὴν τῆς ὁποίας λέξεις τινὰς μόνον ἀναφέρει ὁ Βόρρω. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι δυσχερέστατον, δι' ὃ καὶ δὲν ἀμφιδόλλω ὅτι ἐρευνητῶν ἀρχαιοτύπου, σανακριτικᾶς λέξεις, θέλω ὑποπέσει εἰς λάθην. Ἡ σανακριτικὴ εἶναι ἀχνὴς πέλαγος, γλώσσα πλουσιωτάτη, τῆς ὁποίας ἡ σπουδὴ, χρηζούσα πλειοτέρου χρόνου καὶ πόνου καὶ αὐτῆς τῆς ἑλληνικῆς, μόλις εἶναι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς. Τὰ συγγράμματα τοῦ πολυμαθοῦς Γαλανοῦ ἤνοιξαν καὶ εἰς ἡμᾶς τινὰς τῆς Σανακριτικῆς θεσαυροῦς, τῶν ὁποίων τὴν ἀξίαν μέχρι τοῦδε δὲν ἐξετιμήσαμεν. Περιττὸν μοι ἐφάνη εἰς τὴν σύντομον ταύτην πραγματείαν νὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς Σανακριτικῆς, περὶ τῆς ὁποίας ἐπετεναῖς πληροφορίας εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ μέγιστα τοῦδε ἐκδοθέντα ἰνδικὰ βιβλία τοῦ Γαλανοῦ.

Τὸ κατ' ἐμὲ, θέλω περιορισθῆ ἔν τοις ἐφεξῆς εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθινᾶς μόνης, ἐλπίζων εἰς πολλὰς τῶν γλωσσαρίων λέξεις νὰ δείξω τινῶν μὲν τὴν συγγένειαν, τινῶν δὲ τὴν αὐτὴν φωνὴν εὐρίσκομένην ἀπαράλλακτως εἰς τὴν Σανακριτικὴν.

Τοῦ Κ. Βrown τὸ γλωσσάριον σημειῶ ἐνταῦθα διὰ τοῦ Β, τὸ ἐμὸν διὰ τοῦ Π, καὶ τὸ τοῦ Βόρρω διὰ τοῦ Βορ. Τὰς λέξεις τοῦ Βόρρω, ἀφ' ἑνὸς γεγραμμένας ὅπως εὐρίσκονται εἰς τὸ γλωσσάριον τοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ γράφονται κατὰ τὴν ἰσπανι-

κὴν τῶν λατινικῶν γραμμάτων προφορὰν, ἃς ἐνθυμῆται ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὸ ἐμὸν τῶν Ἰσπανῶν προφέρεται ὡς τὸ ἰταλικὸν ο εἰς τὸ οἶμα, καὶ τὸ ἀγγλικὸν ο εἰς τὸ child τέκνον, chin σιαγὼν, καὶ τὸ το, ταίρος. Εὐκαλὸν εἶναι εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ διακρίνῃ ἀμφοτέρων τῶν γλωσσάρων τὴν προφορὰν, καὶ κάλλιον νὰ καταγράφωνται αἱ λέξεις, καθὼς οἱ ἴδιοι συγγραφεῖς τὰς κατέγραψαν τὸ οἰ τοῦ Κ. Βrown ὡς τὸ ἰταλικὸν ο. Πολλάκις ἀντ' αὐτοῦ γράφει τὸ υ ἀπλῶς, δὲ εσ προφέρονται ὡς τὸ ἡμέτερον η. Τὸ πολλάκις ἀπαντώμενον ich τοῦ γλωσσαρίου τοῦ Κ. Βrown καὶ τοῦ ἐμοῦ προφέρεται ὡς ἐμὸν τοῦ Βόρρω, καὶ τὸ ἡμέτερον δημῶδες το, τήρος. Τοῦ Βόρρω τὸ σύμφωνον ὁ ὅταν δὲν ἦναι ἰσπανικόν, προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν Β. π. γ. chabo-τσάβο. Ἡ τελικὴ συλλαβὴ me εἰς τὸ Yague προφέρεται Yai.

Τῆς σανακριτικᾶς λέξεις σημειῶ διὰ λατινικῶν στοιχείων ὡς καταλληλοτέρων τῶν ἑλληνικῶν εἰς προφορὰν τῶν συμπλόκων καὶ τραχέων συμφώνων τῆς γλώσσῃς ταύτης. Πρὸς τοῦτοις ἡ γλώσσα ἡμῶν δὲν ἔχει σύμφωνον δι' ὄλας τὰς φωνὰς τῆς σανακριτικῆς.

ΜΕΡΟΣ Γ'. ΤΜΗΜΑ Α'.

Γλωσσάριον τῶν Ἀσσιγγάνων.

Ἄρτος—B. Maru—Π. Marnó — Βορ. Manro, Jumeri—sato.

Ἡ λέξις αὕτη πιθανὸν νὰ συγγενεῖ μετὰ τῆς σανακριτικῆς marara, σιταποθήκη, ἡ τόπος ὅπου φυλάττονται παντὸς εἶδους γεννηήματα, καὶ τροφίμα ἐν γένει. Ἡ τρίτη τοῦ Βόρρω sato εἶναι ἡ γνωστὴ σανακριτικὴ tapla, μετοχὴ τοῦ ῥήματος laru — θερμαίνω, καίω, ἀκολούθως lalla προφερομένη, σημαίνουσα τὸν θερμαινόμενον καὶ ἐψημένον, τὸν παρὰ Λατίνοις Panis Bischoctus καὶ παρὰ Γάλλοις Biscuit — ἄρτον σκληρυνόμενον διὰ τοῦ πυρός, ἄρτον δίκυρον. Περὶ τῆς λέξεως ταύτης θέλω γράψαι πλατύτερα εἰς τὴν λέξιν, λουτρού.

Ἰδωρ — B. Pagnee — Π. Pai — Βορ. Pani—pani.

Ἡ σανακριτικὴ ἐπιθετος paniya ἐκ τοῦ pan, πίνω, σημαίνει πᾶν ἀριμόδιον εἰς πόσιν—rotabilis—πόσιμος, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον καὶ παρὰ τῶν Ἰνδῶν ἐλέγετο οὐδέτερος paniyam. Λέγεται ἐτι τὸ ὕδωρ καὶ payam παρὰ τῆς ἀνω ῥίζης pan—πίνω

Ὁ ἵππος, B. Gras — Π. Gras — Βορ. Gras — Gra.

Ἡ ἵππος, B. Grasnee—Π. Gransi—Βορ. Grani Ἡ γέννησις τῆς λέξεως ταύτης πιθανὸν νὰ ἦναι ἐκ τῆς σανακριτικῆς ῥίζης gras, κατατρώγω, ἐσθίω, εἶναι εἰκασία μου αὕτη, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἐπισχόσῃ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσῃς τὸ φορβᾶς

(φορβῶ-τρέφω), σημαίνουσα τὴν ἵππον καὶ τὴν ἀγελάδα. Τὴν λέξιν ταύτην gras, τρώγω, ἀνευρίσκωμεν εἰς ὄλας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας· παρὰ τοῖς Ἑλλήσι, Γράω-τρώγω. Γράστις, χλωρὸν ἢ ἡμίξηρον χόρτον χρήσιμον εἰς τροφήν κτηνῶν. Γραστίζω, τρέφω τὰ κτήνη μὲ γράστιν, λατινιστί Gramen, τὸ ὅποιον τὸ πάλαι ἦτο πιθανότατα gras-μου, γερμανιστί Gras, ἀγγλιστί Grass, χόρτον καὶ graze, ὅμοιον τοῦ ἑλληνικοῦ γραστίζω.

Τὸν σχηματισμὸν θηλυκῶν ὀνομάτων διὰ προσθήκης τοῦ ni θέλωμεν ἰδεῖ ἀκολούθως καὶ εἰς ἄλλα ὀνόματα.

Πῶλος—B. Kuree — Π. Kuri—Βορ. Saullo

Ἄν γνωρίζω ἂν αἱ πρώται δύο λέξεις συγγενεῖται μετὰ τῆς σανακριτικῆς Karaala, σημαίνουσα τὸν μικρὸν ἐρυθρόχρῶ καὶ μελανόποδα ἵππον. Οἱ Ἰνδοὶ ὀνομάζουσι συνήθως τὸν πῶλον baala, ἢ τοὶ ἀδύνατον τὸ σῶμα, τὸν νοῦν ἄπορον, μωρὸν, ἐπομένως ἀπειρον. Οὕτω καὶ ἡμεῖς λέγομεν τὸ βρέφος, μωρὸν. Ἐκ τῆς σανακριτικῆς ταύτης παράγωγος καὶ τὴν ἡμέτερον πῶλος, σημαίνουσαν ὄχι μόνου τοῦ ἵππου, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων ζώων τὰ νεογνά. Ἡ σημασία αὕτη τῆς λέξεως πῶλος, ἐξηγεῖ καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Βόρρω saullo, παραγομένην παρὰ τῆς σανακριτικῆς saara—γίνονται ἀνίσχυρος, ἀδύνατος, σημασία ὁμοία τοῦ πῶλου ἢ baala.

Ἡ λέξις αὕτη γράφεται καὶ shara, καὶ ἐπειδὴ τὸ sh τῶν Ἰνδῶν συχνότατα τρέπεται εἰς K, παρὰ τῶν Εὐρωπαίων, δὲν μοι φαίνεται ἀπθάνος ἡ ἐτυμολογία τοῦ Kuri παρὰ τῆς λέξεως ταύτης, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν φυσικὴν τῶν γραμμάτων ἀλληλοτροπήν, ἄλλοῦ ἔγινε saullo. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς ἐρμηνείας ἢ παραλήγουσα εἶναι μακρὰ, καθὼς τῆς ἀρχαιτύπου ταύτης, shaara. Ἡ τροπὴ τοῦ l εἰς r εἶναι συχνότατη εἰς ὄλας τὰς ἰνδοευρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁ ὄνος — B. Khor — Π. Ἑλλείπει — Βορ. Gel-Guel-Jerora.

Ἡ ὄνος—B. ἑλλείπει—Π. Khirni—Βορ. Jeni-Jerini.

Ἡ σανακριτικὴ λέξις Khara, παρὰ τῆς ῥίζης Khiri, φέρω, σημαίνει τὸν φέροντα, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τὸν ὄνον, καθὼς οἱ Τοῦρκοι λέγουσι τὸν ὄνον merkeb, παρὰ τῆς ἀραβικῆς ῥίζης rekbebo, ἔφερον. Οὕτω καὶ ἡ Khara σημαίνει τὸ ὑποζύγιον ἐν γένει, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν ὄνον. Ἡ σημασία ἡ ἐμὴ εἶναι ἀναμφιβόλως τῆς ὄνου, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀσσιγγανὶς κατὰ λάθος μ' ἔδωκεν. Αἱ σημασίαι τοῦ Βόρρω εἶναι τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν, ὅλαι ἔχουσαι τὴν αὐτὴν συγγένειαν. Τῶν πρώτων γλωσσάρων αἱ ἐρμηνεῖαι εἶναι πλησιέστεραι τῶν τοῦ Βόρρω.

Ὁ Βούς B. Ghuree—Π. Ghuri—Βορ. Gorbi—Gorny.

Ἡ Βούς B. Ghurumoe — Π. Ghurio — Βορ. ἑλλείπει.

Ἡ σανακριτικὴ ἀπτιωτος go καὶ πτωτικὴ gauis σημαίνουσι τὸν βόυν ἐν γένει. Σώζεται καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ αὐτὴ λέξις εἰς τὸ Γάλακτ, λατινιστί. lac (γάλα)

τὸ πάλαι σημαῖνον τὸ γάλα τῆς βοῆς, καὶ ἀκολούθως ὄλων τῶν ζώων τὸ γάλα. Κατὰ δύο τρόπους ἔξιν γῶ τὸ r τῆς δευτέρας συλλαβῆς Ghu-ri, εἶτε τὸ s τῆς πτωτικῆς ὀνομαστικῆς ἐτροπήν εἰς r καὶ τὸ gauis ἔγινε gauir, εἶτε ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἡ παλαιὰ σανακριτικὴ guradja, σύνθετος παρὰ τοῦ gu καὶ radjan, βασιλεὺς, δηλ. ὁ Ταῦρος, ὁ βασιλεὺς τῶν βοῶν καὶ ἀγελάδων. Ἡ πρώτη μὲ φαίνεται πιθανότερα· διότι τὸ s συχνότατα τρέπεται εἰς r, καθὼς honos — honor — πότις — πόρις — γερμ. Hase — ἀγγλ. Hare—λαγώς. Ἡ ἐρμηνεία Ghurumoe εἶναι τοῦ θηλυκοῦ ὀνόματος κατὰ λέξιν, καὶ πιθανὸν πέπει νὰ γράφῃ Ghuroni, σύμφωνον μετὰ τοῦ ἐμοῦ Ghurno. Περιττὸν εἶναι νὰ εἴπω πόσον κοινὰ εἶναι τὰ παράγωγα τῆς λέξεως ταύτης εἰς τὰς ἰνδοευρωπαϊκὰς γλώσσας.

Γάλα — B. Sout — Π. Sut — Βορ. Chuti.

Τὴν λέξιν ταύτην σημαίνει ὁ Κ. Βόρρον ὡς τουρκικὴν, soud· ἀλλ' ἡ παραβολὴ τῶν τριῶν ἐρμηνειῶν σαφηνίζει κάλλιστα τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἐτυμολογίαν. Εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως μαστός, θέλωμεν ἰδεῖ τὴν ἀληθῆ τῆς λέξεως ταύτης παραγωγήν, παρὰ τοῦ ἐκεῖ ἐξηγουμένου ῥήματος ichinusha μαστός. Ἡ λέξις αὕτη ἀναγομένη εἰς τὴν ῥίζαν ταύτην σημαίνει τὸ ἐκ τῶν μαστῶν μυσζόμενον ὑγρὸν. Προσθέτω δὲ ὅτι οὐδεμίαν γνωστὴν τουρκικὴν λέξιν εὐρίσκειται εἰς τὴν λέξιν τοῦ Βόρρω.

Οἰκία — B. Kerr — Π. Ker — Βορ. Quer.

Παράγονται ἐκ τῶν σανακριτικῶν agaata καὶ aagaata, ἀμφότερων γένους οὐδέτερον, σημαίνουσαν οἰκίαν, κασάλυμα. Ἡ τροπὴ τοῦ g εἰς k ἐισχύεται ἀπὸ τὸ Querosto-Agosto, μὴ Αὐγουστος, ἐρμηνεία κατὰ χωρισθεῖσα εἰς τὸ λέξιόν τοῦ Βόρρω.

Σκηνὴ—B. Serka—Π. Sahriz—Βορ. ἑλλείπει.

Τῶν λέξεων τούτων τὴν ἐρμηνείαν ἀγνοῶ.

Ἀνθρώπος—B. manush—Π. maushai—Βορ.

manu — manus. maru — marupe.

Παράγεται ἀπὸ τὴν σανακριτικὴν manusha καὶ manushya — ἀνθρώπος, τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, manushii, γυνὴ καὶ συμβία τοῦ ἀνδρός. Ἡ λέξις αὕτη παράγεται παρὰ τῆς ῥίζης man-συλλογούμαι, σκεπτόμαι, γνωρίζω, καὶ σημαίνει τὸν λογικόν, τὸν σκεπτόμενον. Manus λέγεται καὶ αὐτὸς ὁ Βράχμης, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πλάστης τοῦ κόσμου, καὶ γεννήτωρ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλα συνήθη; σανακριτικὴ λέξις εἶναι καὶ ἡ para, ἀνὴρ τῶν Ἑλλήνων. Εἰς τὴν τρίτην γραφὴν τοῦ Βόρρω τὸ n ἐτροπήν εἰς r, εἰς τὴν τετάρτην φαίνεται ἡ τελικὴ συλλαβὴ me καὶ ἀλλοῦ ren. Τὸ μόριον τοῦτο προσθέτουσι οἱ Ἀσσιγγανοὶ εἰς πολλὰς λέξεις ἐπιθετοῦς, σχηματίζοντες ὀνόματα, ὡς ἐνταῦθα ἡ λέξις αὕτη σημαίνει τὸν ἀνθρώποτητα. Καὶ εἰς τὸ ἐμὸν δὲ γλωσσάριον εὐρίσκονται talo, θερμὸν, talipe, ἕρμα, ζῶστα.

Γυνή—B. Rumenee—Π. Rumii—Βορ. Romii.

Τὴν λέξιν ταύτην θέλω ἐρμηνεύσει εἰς τὸν ἐπιλογον, ἐξηγῶν τὰς διαφορὰς τῶν Ἀσσιγγάνων ὀνομασίαις.

... 'Αγρόριον — B. Schago — H. Schào — Bor. Chabo, πληθ. Chai Κοράσιον — B. Schay — H. Schéy — Bor. Chabory.

Τρεῖς λέξεις ἔχει ἡ Σανσκριτὴ εἰς τὰς ὁποίας ἀνάγονται αἱ ἑρμηνεύει αὐταί, εἶναι δὲ ἡ (udj) καὶ tuk, γόνος, τέκνα. Ἡ shaana, τὸ νεογνὸν ὁποιοῦδ' ἢ ποτε ζώου, ὡς καὶ ἡ ταυτοσημαντος shaanaka. Ἡ ἑρμηνεία τοῦ Βόρρω chabo ἐπιφέρει τὴν ἰδέαν μου καύση, διότι ἡ δευτέρα συλλαβὴ φυλάττει τὸ ε τῆς σανσκριτικῆς καθ' ὅσοντα, καὶ ἀποδεικνύει πόσον ἡ παραβολὴ τῶν λέξεων ρωτίζει καὶ τὴν ἑτυμολογίαν καὶ τὴν σημασίαν αὐτῆν. Πρὸς τοῦτοις ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι τὸ ἰσπανικὸν b προφέρεται ὡς u. Ἡ τρίτη λέξις, ἡ σανσκριτικὴ, ἡ ὁποία κατὰ πρότερον ὄφιν ὁμοιάζει, εἶναι ἡ ἐπίθετος, ἡ μᾶλλον μετοχὴ τοῦ ῥήματος djana, γεννῶ, djala, γεννηθεὶς, καὶ ἐπομένως παιδίον, γόνος, καὶ αὐτὴ ἡ γέννησις. Καθὼς καὶ ἡμεῖς λέγομεν τέκνον, παρὰ τοῦ ἀρχαίου τέκω. Αἱ λέξεις djana, καὶ μετοχὴ djala, γεννηθεὶς, παρὰ γνηγον καὶ τὰς συγγενεῖς ἐλληνικὰς ταύτας λέξεις, γεννῶ καὶ γόνος. Τοῦ Κ. Βράου ἡ λέξις Ichago ἐγράφη ἴσως ἐκ παρανόμου· διότι ἡ δευτέρα, Κοράσιον — shay, εἶναι ὁρθωτέρα. Ἐρρόντισα ἡ ἀκούσω μὲ πολλὴν προσοχὴν τὴν λέξιν, καὶ ἐπίστην ὅτι ἐπρόφρατο ὡς νὰ ἐγράφετο Ichayo. Τοῦτο τὸ μὸλις πνεύματον γ, πιθανὸν νὰ παρεκλήθησε τὸν Κ. Βράου νὰ γράψῃ Ichago. Νομίζω ὅτι ἡ γραφὴ τοῦ Βόρρω καὶ ἡ ἐμὴ εἶναι ἀληθέσταται. Ἐκ τῶν τριῶν ταύτων σανσκριτικῶν λέξεων ἡ δευτέρα shaana μὲ φαίνεται ἡ ὁρθωτέρα. Ὁ Βόρρω, εἰς τὸ γλωσσάριόν του, προσθέτει εἰς τινὰς λέξεις ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη τὴν ἀντιστοιχοῦσαν σανσκριτικὴν λέξιν. Ἐνταῦθα ἑρμηνεύει ταύτην διὰ τῆς σανσκριτικῆς arbhā. Ἡ σανσκριτικὴ αὕτη λέξις arbhā σημαίνει κυρίως τὸν κολοβόν, τὸν στερημένον σοφίας, ἡλίθιον, ἀπειρον—τέκνον, καὶ ταυτὸς ζώου τὸ νεογνόν. Εἶναι λέξις γεννηθεῖσα τὴν ἡμετέραν Ὀρφῶ-στερημένος—Ὀρφανός—παρὰ λατ. Orbus· καὶ αἱ δύο αὗται λέξεις εἰς τὰ Ἀεζικὰ ἐχουσι τὰς αὐτὰς σημασίας τῆς σανσκριτικῆς arbhā. Ὅθεν ἀνοίκειος καὶ ἀνάρμοστος εἶναι ἡ ἐξήγησις, ἡ μᾶλλον συγγένει τοῦ arbhā μετὰ τοῦ Ichao, καθὼς καὶ ἀνάρμοστον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐξηγήσῃ τις τὸ λατινικὸν filius διὰ τῆς ἡμετέρας, μωροῦν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτου ἐλλείπει καὶ τὸ ὁμόφωνον τῶν λέξεων. Τὴν λέξιν ταύτην ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τῆς ἀσφύρου χρήσεως πολλῶν σανσκριτικῶν λέξεων παρὰ τοῦ Βόρρω.

'Ανθράξ — B. Angar — H. Angār — Bor. Langar.

'Απαράλλατος ἡ σανσκριτικὴ λέξις anghara, σημαίνουσα ἀνθράκω, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸν μὴ κλιόμενον. Τοῦ Βόρρω ἡ ἑρμηνεία, ἂν δὲν προσετίθη τὸ ἀρχικὸν L κατὰ λάθος, πιθανὸν νὰ ἐσχηματίσθαι εἰς τὴν ἰσπανίαν, διὰ προσθήκης τοῦ ἰσπανικοῦ ἀρθροῦ el, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται συγχρότως οἱ ἐκεῖ Ἀσπίγγανοι εἰς πολλὰς τῆς γλώσσας των λέξεις.

Ἐκαστον διὰ τῆς ἀγνοίας τῆς ἰδίως των γλώσσας οἱ Ἀσπίγγανοι, ὅτι ἡμεῖς καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ποτὲ μὲν ἀφαιροῦντες ποτὲ δὲ προσθέτοντας εἰς λέξεις κοινὰς· καθὼς Νάξος — Ἀεζικὰ, οἱ Τοῦρκοι Ἰσλαμπόλ—Πόλιν, οἱ Ἑβραῖοι Thessalonica—Salonica, οἱ Ἄγγλοι Hydropsy — dropsy—Τόρωψ.

Ἡρ — B. Yak — H. Yak — Bor. Yaquo

Ἡ λέξις αὕτη κατὰ πρότερον ὄφιν φαίνεται ταυρικὴ, παρὰ τοῦ yak — mak, καίω, φλογίζω, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν διάλεκτον πῆν γνησίαν τῶν Ἀσπίγγανων τουρκικαὶ λέξεις δὲν ὑπάρχουσι. Δὲν ἐνοεῶ τὴν κατάσκορον χρῆσιν τῶν αὐτῶν λέξεων εἰς τοὺς Ἀσπίγγανους Ὀθωμανούς καὶ Ὀρθοδόξους τῆς Τουρκίας, ὡς καθ' ἑκάστην ἀκούει τις τοιαύτας λεγόμενας ὑπὸ τῶν ἀπειθεύτων Γραικῶν καὶ Ἀρμενίων τῶν κατοικοῦντων τὴν Τουρκίαν. Ἄν ἡ λέξις αὕτη εἶναι τουρκικὴ, πόθεν ἡ γνησιότης εἰς τὴν ἰσπανίαν, ἀπαράλλατως προφερομένης ὅπως καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν. Οἱ Ἀσπίγγανοι τῆς ἰσπανίας δὲν ἐγνώρισαν τοὺς Ὀθωμανούς· ἐκ τοῦ πλησίον, οὔτε εἶχον οἱ διαβαίνοντες πατέρες αὐτῶν τὴν ταυρικὴν μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐπιμιξίαν. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ἡ λέξις αὕτη Yak, παράγεται ἐκ τῆς σανσκριτικῆς ρίζης yaksa, καὶ τῆς παραγωγῆς καὶ ὁμοιοσημοῦ yadja, ἀμφοτέρων σημαίνουσῶν, θυσιάζω, λατρεύω· καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιος καὶ τὸ πῦρ ἦσαν τὰ κύρια τῆς λατρείας αὐτῶν ἀντικείμενα, καὶ ὄλων τῶν προαιωνίων Ἀσπιγγανῶν πάνδημος συνήθεια, πιθανὸν μετὰ καιρὸν ἡ θυσία καὶ τὸ πῦρ νὰ ἔγιναν συνώνυμα. Ἀλλὰ καὶ σήμερον, πολλοὶ δοξάζουσιν ὅτι οἱ Ἀσπίγγανοι, φυλάξαντες πολλὰ τῆς ἀρχαίας ταύτης λατρείας ἔχρησιν, φυλάττουσι καὶ πρὸς τὸ πῦρ καὶ τὸν ἥλιον ἱερὸν γέρας, καθὼς καὶ πολλοὶ πυρολάτραι τῆς Ἀσίας, ἐπιδίδονται κυρίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν περιουσιῶν των λαῶν εἰς τὴν λατείαν τοῦ πυρός. Ἄν ἡ ἰδέα αὕτη ἀληθεύῃ, τότε πιθανωτάτη γίνεται ἡ ἑτυμολογία τῆς Yak παρὰ τῆς yaksa, θυσιάζω διὰ τοῦ πυρός. Καὶ ἡ ἀνω ἀναφερομένη τουρκικὴ yakmak, ἐκ ταύτης πιθανὸν νὰ παράγεται (α).

'Ἡλιος — B. Cam — H. Kam — Bor. Cam — Can.

Τὸ ὅμοιον τῶν λέξεων ταύτων διασφίξει τὴν ἑτυμολογίαν αὐτῶν. Ἡ κοινὴ τοῦ ἡλίου ὀνομασία παρὰ τῶν Ἰνδῶν ἦτο suara καὶ suarya, ἀμφοτέρω ἢ παραγόμενα παρὰ τῆς ρίζης suara—λάμπω. Ἡ παροῦσα kam—kan, συγγενεῖα μετὰ τοῦ ῥήματος kan—λάμπω, φέγγω, γεννηθεῖσα καὶ τὰς λατινικὰς caudeo—καίω—λάμπω, ὅθεν candidus, λευκός,

(α) Ἡ παράλληλος τῶν ἀνατολικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν φιλολογία, ἡ ἥδη τόσον φησίσασα τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου γένους ὅλου, θέλει ἀποδείξει καὶ στενὰ σχέσεις μετὰ τῆς χερσιτικῆς ταύτης γλώσσας τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τῆς Ἰνδίας. Ἡ καθ' ἑκάστη τουρκικὴ, ἕτις ἐνταῦθα ἐπεδήθη κρημνίσματα φραβικὰ καὶ περικὰ διὰ νὰ καλύψῃ τὴν πρότερον αὐτῆς γνησιότητα, εἶναι γλώσσα ἀντίουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἰδιοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Ἐκτὸς τῆς γεωμετρικῆς τῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἰδιοευρωπαϊκὴ, κάμποσαι λέξεις μαρτυροῦσι τὴν μετὰ τῶν γλωσσῶν ταύτων συγγένειάν τας.

σημασίαι ὅμοιαι τῶν ἡμετέρων τῆς σελήνης καὶ τοῦ φεγγαρίου.

Σελήνη — B. Tchou — H. Tchou — Bor. Chimutra—astra.

Ἡ ἑτυμολογία ἡ μᾶλλον ἡ παραγωγή τῶν λέξεων ταύτων εἶναι ὀλίγον ἀσαφές, διότι ἡ διαφορὰ μετὰ τῶν δύο πρώτων καὶ τῶν τοῦ Βόρρω εἶναι ἀρκετὴ. Αἱ πρώται δύο παράγονται ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴν tchanda, σελήνη, παρὰ τῆς ρίζης tchadii λάμπω. Λέγεται δὲ συνθέστερον καὶ tchandra. Ἐκ τοῦ ῥήματος τοῦτου παράγονται πολυάριθμα τῆς σανσκριτικῆς ὀνόματα, οἷον tchandira, καὶ tchandrakā, σελήνη· καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ σελήνη παρὰ τῶν σελῶν, καὶ φεγγάριον παρὰ τοῦ φέγγω. Τοῦ Βόρρω ἡ ἑρμηνεία chimutra πιθανὸν νὰ συγγενεῖ μετὰ τῆς σανσκριτικῆς kaumudi, σέλας, λάμψις, λέξις συγγενευσθεῖς μετὰ τοῦ ῥήματος kan, λάμπω. Ἡ δευτέρα astra, εἶναι σημασία διδομένη εἰς τὴν σελήνην, ἀπαράλλακτα ὡς καὶ ἡμεῖς λέγομεν τὴν σελήνην, ἀστρον τῆς νυκτός.

(Ἐπεται συνέχεια.)

Π Ε Ρ Ι ΤΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ-ΚΑΜΜΕΝΗΣ (ΕΝ ΘΗΡΑ) ΥΑΤΩΝ.

ὁ πο

Ι. ΔΕΚΙΤΑΛΙΑ.

§

Les bains minéraux sont l'apanage ordinaire d'une société européenne, et dans tous les cas contribuent favorablement à la prospérité d'un pays. E. MILLON.

Ἡ Ἑλλάς, πεπρωτισμένη οὖσα διὰ πολλῶν τῆς φύσεως δώρων, εὐπορεῖ καὶ παντοίων ἰαματικῶν ὑδάτων (*), ἅτινα οὐ μόνον εἰς τὴν ἄσιν μένουσιν εἰσὶ ἀγνωστα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς, πλὴν εἰς τινὰς εὐκρίτους, ἀχρηστα διατελοῦσι. Τοῦτο δὲ πηγάζει ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀδρανείας τῶν κατοίκων τῶν μερῶν ἐνθα ὑπάρχουσι τὰ ὑδάτα ταῦτα, οἵτινες οὐδεμίαν λαμβάνουσι φροντίδα νὰ ἐλευθέρωσι τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τῶν ὑδάτων ταύτων. Καὶ τίς ἀγνοεῖ ἐκ ποίων στοιχείων πηγάζει ἡ δραστηριότης τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων; Εἶναι πασιγνώστον ὅτι ἐν πρώτοις καταπύσσονται αἱ ἀναπύσεις καὶ αἱ εὐκόλλαι περὶ τὸ ζῆν ὅταν εὐρισκόμεθα εἰς τὸν

τόπον τῶν λουτρῶν· ἐπονταὶ δὲ αἱ διασκεδάσεις αἵτινες συντείνουσιν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ὑγείαν, καὶ ὡς ἐκ τοῦτου οἱ ἐντόπιοι, ἀπανταχοῦ τῆς Ἑβρώπης, προσπαθοῦσι νὰ ἐλεύσιν δι' αὐτῶν τοὺς ἀνθρώπους, ἵνα ὡς ἐκ τῆς ἐπισημείωσης ὠφεληθῶσι καὶ οὐτυχεῶσιν. Ἐπὶ τέλους ὁ προσεγγισμὸς καὶ ἡ συνάφεια διαφόρων τῆς κοινωνίας τάξεων, ἐν μέσῳ καθ' ἑκάστη ἀποστροφῆς, παράγουσι τέρψεις αἵτινες διευκολύνουσι τὴν ἱαματικὴν ἐνέργειαν τῶν λουτρῶν, καὶ τὰ μάλιστα συντελοῦσιν εἰς τὴν θεραπείαν. Τοῦτου ἕνεκα τὰ ἰαματικὰ τῆς Ἑβρώπης ὑδάτα θέλουσιν ἀείποτε προτιμᾶσθαι τῶν ἡμετέρων. Ἀλλ' ὅτι λείπει εἰς τὰ τῆς Ἑβρώπης ὑδάτα καὶ ὁ οὐδόλωος δύνανται ν' ἀπολαύσωσιν, εἶναι τὸ εὐχραστόν τοῦ κλίματος κατὰ τὰς χειμερινὰς ἐποχὰς· Ἐκεῖ, ἅμα λήξαντος τοῦ ἔκρου, ἀναγκάζονται οἱ λουόμενοι νὰ μακρύνωνται ἀπ' αὐτῶν διότι τὸ ψῆχος τῶν νυκτῶν καὶ αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ διακόπτουσι τὴν ἐνέργειάν των· ὥστε μόνος φθίνει ὁ Σεπτέμβριος μὲν, καὶ οἱ ἰατροὶ αὐτοὶ προτρέπουσι τοὺς λουομένους νὰ παύσωσι. Μάτην ἡ θεραπεία εἶχεν ἀρχίσαι μᾶτην ὁ ἀσθενὴς ἠσθάνετο τὰ καλά τῶν λουτρῶν ἀποτελέσματα καὶ τὴν ἐπάνοδον τῆς υγείας του· ἀνάγκη πᾶσα νὰ διακόψῃ τὰ λουτρὰ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, ἐπαναλαμβάνων τὴν συνήθη αὐτοῦ διαίταν. Τὴν οὐσιωδέστατον ταύτην τὴν τῆς Ἑβρώπης λουτρῶν ἐλλείψιν ἠσθάνθησαν πρὸ πολλοῦ διάφοροι ἰατροὶ, πρὸ πάντων δὲ ὁ διάκηνος Λαλλεμάνδος, ὅστις συνέτεινεν εἰς τὴν σύστασιν τῶν ἐν Βερνέτῃ ἰαματικῶν λουτρῶν· ἀλλ' οὐδὲ τούτοις, οὐδὲ τὰ ἐν Ἀμελίᾳ, οὐδ' ἄλλα κατὰ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἑβρώπης μέρη δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἡμέτερα· διότι ἐκεῖ τὸ κλίμα, καὶ τὸ εὐκρίστερον τοῦ τῶν βορείων μερῶν, οὐδόλωος ἕως δύνανται νὰ παραβληθῶ πρὸς τὸ τῆς Ἑλλάδος· ὥστε οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἅμα ὡς γνωρισθῶσι καλῆτερον τὰ προσηρήματα ταῦτα τῶν ἡμετέρων ὑδάτων, ἅμα ὡς ἡ ἐπιστήμη τὰ ὑποστηρίξῃ, ἡ Κυβέρνησις τὰ συνδράμῃ, καὶ οἱ ἐντόπιοι μεταχειρισθῶσιν ὅλα τὰ πρὸς διευκόλυνσιν καὶ διασκεδάσιν τῶν ξένων ἀπαιτούμενα μέσα, πλῆθος ἀσθενῶν θέλουσι συρρέουσι πανταχόθεν, ἵνα τοὐλάχιστον ἐξακολουθήσωσι διαρκούντος τοῦ χειμῶνος τὰ κατὰ τὸ ἔαρ ἀλλαγῶν δοκιμασθέντα λουτρὰ καὶ τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ἕσων ἡ πατρὶς ἡμῶν εἰρήσεται εἰς ὅσον νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις παντὸς εἶδους ἀσθενῶν ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας τῶν ὑδάτων τῆς· διότι εἰς μόνην τὴν Ὀθραν ἔχουεν θειούχα, σιδηρούχα, ἀλατούχα, καὶ ἄλλα. Ἐκ δὲ τῶν διαφόρων ταύτων ὑδάτων ἕξι ἰδιαιτέρας συστάσεις εἶναι τὰ σιδηρούχα τῆς Νέας Καμμένης καὶ τοῦ Βουρκάκου ἢ Βουλκάρου ἐπιτοπίως καλούμενα. Συνιστῶμεν δὲ ταῦτα καὶ εἰς τὴν ἔξουσίαν, διότι δὲν ἀπαιτοῦνται πολλὰ ἐξοδα πρὸς ἀνέγερσιν τῶν ἀναγκαίων καταστημάτων· οἱ δὲ πάσχοντες ἅς εἶναι βέβαιαι ὅτι τὰ ὑδάτα ταῦτα εἰσὶν ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ σπανιωτάτων τῆς Ἑβρώπης, καὶ ὅτι, ὡς ἡ πολυχρόνιος περὶ ἐπίδησιν εἰς ἡμᾶς, τὰ ὑδάτα ταῦτα εἶναι ἴσως ὠφέ-

(*) Περὶ τῶν διαφόρων κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἰαματικῶν ὑδάτων ἔγραψεν ὁ Κ. Λάνδερ, ὁ Κ. Βόρρος καὶ ἔγω εἰς τὸν ἄ' τόμον φιλ. ὁ. τοῦ Giordano Toscano di scienze medico, fisico e naturali, καὶ ἀλλοῦ.

λιμα εις πλείστασ ασθενείας, ιδίως δε εις τὰ βουματι-
κά πάθη, τὰ επιδερμια νοσήματα, τὰς χρονίους φλο-
γώσεις τῶν ἐντοσίων τῆς κοιλίας, τὸν βραχίτην, τὰς
χοιράδας καὶ λοιπὰς καχεξίας, νευροπαθείας, ὑστε-
ρισμούς κλ. Ἐπι δε συντείνουσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν
τεκνοποιάν, ὡς ἐκ πολλῶν ἤδη παραδειγμάτων
ἀπεδείχθη. Τὰ ὕδατα ταῦτα ἀναβλύζουσιν ἐν τῷ
πυθμῆνι τῆς θαλάσσης εἰς διάφορα μέρη τῶν παρα-
λίω τῆς Καμμῆνης, καὶ ιδίως εἰς τὸ μεσημβρινόν
μέρος τῆς Νέας Καμμῆνης ὡς ἡ Θάλασσα φαίνεται
κατ' ἐκείνην τὸ μέρος εἰς διηνεκῆ ἀναβρασμὸν. Τὸ
ὑδωρ, τὸ ὅποιον φυσικῶ τῷ λόγῳ ὑπάρχει πάντοτε
μεμιγμένον μὲ τὸ τῆς θαλάσσης, εἶναι ὑπερπυκνόν,
ἀλμυρὸν, ὑπόπικρον καὶ στυπτικὸν τὴν γῆσιν, ἀπο-
πνέον ὀλίγον ὑδροθεικὸν ὀξὺ, καὶ ἔχει εἰδικὴν βαρύ-
τητα 1,036. Κατὰ τὸν Κ. Λάνδερερ, ὅστις ἔκαμα
τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ, εἶναι 23°. Ρ. θερμοκρασίας ἀλ-
λά φαίνεται ὅτι κατὰ τοῦτο ἠπατήθη, διότι πάντες
οἱ ἐν αὐτῷ λουόμενοι βεβαιούσιν ὅτι εἶναι μέγιστα
πολὺ ψυχρότερον τοῦ λοιποῦ τῆς θαλάσσης ὕδατος.
Τὰ ἐν αὐτῷ δὲ ἐμπεριεχόμενα εἰς 16 οὐγγίας εἶναι:

Ἀνθρακικοῦ σιδήρου, κόκκι.	1,600.
θειοῦ σιδήρου, »	0,500.
Ἀνθρακικῆς τιτάνου, »	1,800.
θεικῆς σόδας, »	2,500.
» μαγνησίας, »	5,400.
Ἵδροχλωρικῆς σόδας, »	32,000.
» μαγνησίας, »	3,500.
» τιτάνου, »	1,600.
Ἵδροβρωμικῆς μαγνησίας,	0,460.
Ἵγνη ὑδροϊοδικῆς σόδας,	
Ἑκχυλισματικῆς ὕλης,	
Χάλυδος.	
Ἵγνη ὀξειδίου τοῦ μαγνησίου (*)	
Ἀνθρακικοῦ ὀξέως, κυβικ. δακτ.	3.
Ἵδροθεικοῦ ὀξέως.	1,1/2.

Ὅλον τὸ τῆς Καμμῆνης μέρος τὸ ἐπὶ τοῦ ὕδα-
τος τούτου διαβρεγόμενον, ὡς καὶ ἡ εἰς τὸν πυθ-
μῆνα τῆς θαλάσσης εἰρικομένη ἀμμος, εἶναι ἀνα-
μεμιγμένα μὲ σκωρίαν σιδήρου. Ἀξιοὶ πρὸς τούτοις
σημειώσεως εἶναι οἱ κεχρωματισμένοι κύκλοι οἱ τὴν
νῆσον περιβάλλοντες, οἵτινες συγκροτοῦνται ἐκ τῆς
ἀποσυνθέσεως τοῦ ὕδατος τούτου οὗτω διακρίνον-
ται ἐν κίτρινῳ γαλίνῳ πράσινῳ, κυανῷ, ἐρυθροῖ καὶ
πολυχρώματι κύκλοι. Τὸ ὑδωρ τοῦτο ἔχει πρὸς
τούτοις τὴν ιδιότητα νὰ καθαρίζῃ τὴν σκωρίαν τοῦ
χαλκοῦ ὅθεν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ προσημορίζονται τὰ
πλοῖα εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἵνα καθαρίσωσι τὸ ἐπιχάλ-
κωμα αὐτῶν, ὃ καὶ γίνεται ἐντελέστατα ἐν τῷ βραχεῖ
διαστήματι τριῶν μόνον ὥρων. Ἡ ιδιότης δὲ αὕτη
ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐνώσεως μέρους τοῦ ἐλευθέρου
ἀνθρακικοῦ ὀξέως μὲ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξειδίου τοῦ
χαλκοῦ, ἧς ἕνεκα σχηματίζεται δυσανθρακικὴν τι
ἄλλας εὐκόλως διαλυόμενον εἰς τὸ ὑδωρ (**). Ὅθεν

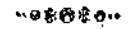
(*) Δὲν ἀναφέρει ποσὰς μὲ πῶν ὀξὺ εἶναι μεμιγμένον τὸ ὀ-
ξειδίου τοῦτο.
(**) Βλ. De-Cigalla, Brovi cenni sullo acque minerali e ter-

οὐ μόνον ἐκ τῆς πείρας, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπι-
μᾶλλον τῆς χημικῆς ἀναλύσεως δύναται πᾶς τις νὰ
πεισθῆ, ὅτι τὰ ὕδατα ταῦτα καθίστανται λίαν ὠ-
φέλιμα εἰς πλείστασ ασθενείας. Ἴδου τί λέγουσιν
οἱ συγγραφεῖς τοῦ *Annuaire des eaux de la*
France ὁμιλοῦντες περὶ τῶν σιδηρούχων τῆς
Γαλλίας ὕδατων, ἃ κατ' οὐδένα λόγον ὑπερτεροῦσι
τῶν τῆς Καμμῆνης: « Ταῦτα ὠφελοῦσι μέγιστα εἰς
τοὺς ἔχοντας ἴνας μυλθακὰς, καὶ ἐν γένει εἰς
ἀπαντα τὰ τοῦ λυμφικοῦ συστήματος παθήματα·
εἶναι πρὸς δε ὠφέλιμα κατὰ τῶν παθητικῶν ἐμ-
φράξεων τοῦ ἥπατος καὶ τῆς σπληνός, τῶν ἐπι-
μόνων διαλειπόντων πυρετῶν, τῶν πεπταλαιωμένων
διαβροίω, τῶν παθητικῶν αιμορραγιῶν, τῶν χλω-
ρώσεων, κλ. . . . Τὰ ὀρυκτὰ ὕδατα εἰσὶ πολὺ τιμω
καταψύγιον κατὰ τὰ πολυχρόνια παθήματα, ἐν οἷς
πρέπει τις νὰ ἀναζωπυρῆσθ τὸν τόνον τῶν ὀργά-
νων καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν πλαστικὴν δύναμιν τοῦ
ἐλλείποντος αἵματος. . . . Ταῦτα ζωογονοῦσι τὰς
πλέον ἀτονισμένας λειτουργίας τῶν γεννητικῶν ὀρ-
γάνων καὶ θεραπεύουσι τὰς παθητικὰς αὐτῶν συνα-
γωγὰς: ἐπαναφέρουσιν εἰς τὸν ὀμαλὸν τύπον τὴν ποιό-
τητα τῆς ἐμμηνοῦ ροῆς, καὶ ἐνίοτε διασκεδάζουσι τὴν
ἐνυπάρχουσαν ἀτεκνίαν, ἀν αὕτη δὲν προέρχεται ἐξ
ὀργανικῆς τινος βλάβης. Ἡ λευκόφοβια, ἡ διακοῦσα
ἀορίστως ἀνευ φλογώσεως, παύει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον διὰ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς χρήσεως
τῶν ἱκματικῶν τούτων ὑδάτων. Πλήθος ἀνθρώπων
ἀκηυδημένων ἐκ διαφόρων τῆς νεότητος καταχρή-
σεων ἢ ἐκ κακῶν ὑδραργυρικῶν θεραπειῶν, ἀνα-
λαμβάνουσι τὴν υγίαν αὐτῶν διὰ τῆς ἐμφρόνου
ἐσωτερικῆς χρήσεως καὶ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν αὐτῶν
σιδηρούχων ὑδάτων λουτρῶν. » Τελευτώντας δὲ
ἐπιθυμοῦμεν εἰς τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τοὺς
πάστοντας τὸ ἐξῆς γαλλικὸν ἀπόφθεγμα·
« Les bons medecins font les bonnes eaux. »

ΓΟΥΣΜΑΝΟΣ Ο ΚΑΛΟΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

(Συνέχεια καὶ τέλος. ἴδε φυλλάδιον 178.)

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Πέτρος καταπλη-
χθεὶς: ὦ Ζώρα, Ζώρα! εἰς ποῖον ἄδυσσον κινδύ-
νων καὶ δυστυχιῶν ἢ ἀπερίσκεπτος ἐμπιστοσύνη
σου ἐβόησε τὸν ἐραστὴν σου!
— Καλῶς ὄρισατε, κύριε ἐρωτόληπτε, εἶπεν ὁ
Ἄβεν-Ἰακώβ μειδιάσας βριαμεικῶς, ἰδοὺ εἶσαι εἰς
τὴν ἐξουσίαν μου! Ὁ ταλαίπωρος πόσον ἠπατήθη!

mali dell'isola di Santorino, negli Atti dell' I. R. Accadem.
dei Fisiocritici di Siena, T. X,

ἔναι δυνατὸν ὁ ἔρωσ νὰ φέρῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς
τοιούτον βαθμὸν ἀνοίης!

— Ἦρὶ ἐννοεῖτε, ἀδελφε μου; ἐκράβυσαν ἡ Ζώ-
ρα ἐκστατικῆ. Βέβαια δὲν ἔχετε ἐχθρικούς σκοπούς;
ἐναντίον ἐνὸς τιμίου Καστιλιανού.

— Τιμίος Καστιλιανός! ἐπανελάθει ὁ Μαῦρος.
Νὰ τὸν ἄλλὰχ, ἰδοὺ γλυκεῖς λόγοι. Συλλαμβάνω
εἰς τὸ στρατόπεδόν μου ἕνα ἐχθρὸν εἰς μυστικῶν
συνέντευξιν μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου εὐρισκόμενον,
καὶ ὁμιλεῖς ὑπὲρ τῆς τιμιότητός του!

Ἄδονατον εἶναι νὰ ἐρμηνεύσωμεν διὰ λέξεων τὴν
ἐκπληξὴν τῆς Ζώρας, ἧτις προσήλωσε βλέμμα φρί-
κης καὶ τρόμου ἐπὶ τοῦ ἀπίστου ἀδελφοῦ τῆς. Ὁ
νέος ἡμῶς Γουσμᾶνος, εἰς ὃν ἐγένετο καταρακῆς ἢ
μηχανορραξία, ἴσκατο ὑπερφυκὸς, καὶ δὲν ἐδείκνυσεν
οὐδὲν σημεῖον φόβου ἢ ταχυκῆς. Ἐπειδὴ ἐγένετο
ἴσκα ἀπερισκεψίας, ἀπεφάσισε νὰ ὑποστῇ τὰ ἀπο-
τελέσματα αὐτῆς μὲ γενναϊότητα ἀξίαν τοῦ πα-
τρὸς του. Ὁ δὲ δὸν Ζουάν ἐβόησεν ἐπὶ τοῦ ἀντιζή-
λου τοῦ βλέμμα ἐμφανίον τὴν εὐχαρίστησιν τῆς χη-
μερποῦς ψυχῆς του.

— Βλέπω ὅτι ἔγινε ἴσκα ἀίσχρῶς προσδοκίας,
εἶπεν ἐντόνω; ὁ δὸν Πέτρος ἐμβλέπων Ουρράλέως;
εἰς τοὺς ἐχθρούς του.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη περιφρονητικῶς ὁ Ἄβεν-Ἰα-
κώβ, ἔγινε ἴσκα τῆς μοιρίας σου.

— Ζητῶ, ἐξηκολούθησεν ἀγερώχως ὁ Γουσμᾶ-
νος, νὰ ἐπανελθῶ ἐλευθέρως εἰς Γαρίφαν, ἄλλως θὰ
καταραστήτε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν συνελθέτε τὴν
ιδέα ν' ἀπατήσῃτε δι' αἰσχρῶν μέσων τὴν χρυσό-
τητα τιμίου Καστιλιανού.

— Τιμίος Καστιλιανός! ἐπανελάθει ὁ δὸν
Ζουάν μὲ χλευαστικὸν ὄρος. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ λέξις
αὕτη εἶναι εἰς ἄκρον προσφυῆς ὅπως παραστήσῃ
ἀνθρώπων, ὅστις ἐν τῷ σκότει ἐργεταὶ ὡς ἐπιτή-
δειος κλέπτης διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ ἀνόητον νέαν,
ὅταν μέγιστα ὀφείλῃ νὰ γνωρίζῃ ὅτι αὕτη ἀνάκει
εἰς ἄλλον.

— Ἀπιστε! ἄθλιε, ἀρνησθήσῃς, ἀνάξιε τοῦ
ὀνόματος Καστιλιανού! ἐκράβυσεν ὁ δὸν Πέτρος
ἐκτὸς ἐκυτοῦ γενόμενος, τολμᾶ; νὰ προφέρῃ; τ' ὀ-
νομα τίμος, ἀποῦ ἐφθασε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν
ἐξευτελισμοῦ! Ἵπάργει εἰς τὴν φύσιν ὃν πλέον ἀ-
πυτρόπικον σοῦ, σοῦ τοῦ προδότου τῆς πίστεως
καὶ τῆς πατρίδος, σοῦ τοῦ ἀντιπροσώπου ὅλων
τῶν ἐλαττωμάτων! Ἵνυρλὸν πάθος μὲ κατεδίκασε
νὰ ὑποφέρῃ τὴν παρουσίαν ἀνθρώπου τοῦ ὀποίου ἢ
θέα μὲ προξενεῖ φρίκην, καὶ τὸν ὅποιον μόνον εἰς
τὸ πεδίον τῆς μάχης ἤλιπιζα ν' ἀπαντήσω.

— Βεβακολούθει, παράφρων νεανία, ἐξηκολού-
θει, ἐπανελάθει ὁ δὸν Ζουάν χωρὶς ποσῶς νὰ τα-
ραχθῇ. Χύσε ὄλον σου τὸν θυμὸν, μὴ στενοχωρη-
σαι, αὕτη εἶναι ἡ μόνη σου ἱκανοποίησις.

— ὦ ἀδελφε μου! ἐφώναξεν ἡ Ζώρα ἔνδοκρυς,
δὲν θὰ μεταφρασιθῆς βεβαίως προσδοσίαν κατὰ τοῦ
δὸν Πέτρο. Καθ' ὅσον ἀρορᾷ τὸν δὸν Ζουάν, ἀπ' αὐ-
τὸν δὲν πρέπει νὰ περιμένῃς ἄλλο τι εἰμὴ χημερ-
πίας καὶ κηκουργίας. Ἄλλὰ σὺ, ἀδελφε μου, μὴ

ὀηλήσῃς ποτὲ νὰ φανῆς ἐφάμιλλός τῆς κηκουρίας
τοῦ τέρατος τούτου. Συμφώνως μὲ τὴν ἐπιθυμίαν
σοῦ ἐγράφη καὶ ἐστάλη ἡ ἀπορρᾶς ἐκείνη ἐπιστολή,
ἧτις ἔφερε τὸν Καστιλιανὸν εἰς τὴν δύσκολον ταύ-
την θέσιν· τί ἄλλο ἐπραξεν εἰμὴ νὰ ὑπακούσω εἰς
τὰς διαταγὰς σου; καὶ τῶρα. . . .

— Ἵώρα, εἶπεν ὁ Ἄβεν-Ἰακώβ ὑπολαβὼν, τῶρα
ἴτε ἐδρεψα τοὺς κηρπούς τῶν ἐπιταγῶν σκεδίων
μου καὶ τῆς ἀνοήτου ἐμπιστοσύνης σου, τῶρα ὅποτε
ὁ ἐχθρὸς εὐρίσκειται εἰς τὴν ἐξουσίαν μου καὶ ὁ ἀ-
γέρωχος δὸν Ἄλόνζος; δὲ Γουσμᾶνος; θὰ ὑποχρεωθῇ
ἢ ἀποβῆλῃ τὴν ὑπερηφάνειάν του, τῶρα τέλος πάν-
των ὅτε κρατῶ πολὺ τιμω ἐνέχυρον καὶ οὐδεμίαν
ἔχω πλέον τῆς συνδρομῆς σου ἀνάγκην, ὑπάγει νὰ
εὐρῃ τὰς ὑπερήτιδάς σου, καὶ ἐτοιμασθῇ νὰ γίνῃς
νύμφη τοῦ δὸν Ζουάν ἄμα ὡς σὲ προστάξω. Καὶ
σύ, χριστιανῆ, προσέθηκεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν
Γουσμᾶνον, παράδου σου τὰ ὄπλα σου διότι εἶσαι
αἰχμάλωτός μου.

Εἶπε καὶ ἔκραυσε τὸν πόδα, καὶ ἀμέσως ἡ σκηνὴ
ἐπλήσθη στρατιωτῶν. Ὁ ταλαίπωρος δὸν Πέτρος
εἶδεν ὅτι πᾶσα ἀντίστασις ἦτον ἀνωφελής, καὶ ῥί-
ψας τὸ ξίφος του ἐσταύρωσεν ὑπερηφάνως τὰς χεῖρας.

Ἡ Ζώρα τὸν ἠτένισε περιαλγῶς ὅτε τὸν ἔσυρον
σκληροδέτηταιν ἐξω τῆς σκηνῆς. Ὁ δὲ Ἄβεν-Ἰακώβ
καὶ ὁ δὸν Ζουάν συγχάροντες ἀλλήλους διὰ τὴν
ἐπιτυχίαν τῆς συνωμοσίας, συνεβουλεύοντο περὶ
τῶν μέσων, ἅτινα ἔδύναντο νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὸ
τέρμα τοῦ σκοποῦ των.

Ὅτω πω; διήλθεν ἡ νύξ. Τὴν δὲ αὐγὴν, ἐνῶ ὁ δὸν
Ἄλόνζος Πίρες δὲ Γουσμᾶνος, ἀγνοοῦν ἐντελῶς τὰ
τυχεῖα τοῦ υἱοῦ του, καὶ τὴν σκληρὰν δοκιμα-
σίαν εἰς τὴν ὀπίσιν ἐμελλε νὰ ἐκτεθῇ ἡ πατρικὴ
τοῦ καρδία, περιεσφρατο εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὸ
σύνθηδες, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἔκαστος εὐρίσκατο εἰς
τὴν θέσιν του, ἦχος σάλπινγος ἀντήγγισεν εἰς τὰ
ὄτά του, καὶ τῷ ἀντήγγειλε νέαν πρῆσειαν τῶν
Μαῦρων.

— Ἡ ἐπιμονὴ αὕτη τῶν ἐχθρῶν, εἶπε μετ' ἀ-
νησυχίας, εἶναι τόσον παράδοχος ὅσον καὶ ἀνωφε-
λής. Πρέπει νὰ μάθουν ὅτι τίποτε δὲν θέλει μὲ
κατορθώσαι νὰ ἐκκλίνοι τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντός
μου. Καὶ ἔμοις, Ἄλθαρῆξ, προσέθηκε στρεφόμενος
πρὸς τινὰ τῶν ὑπαπιστῶν του, ὀδήγησον τοὺς πρέ-
σβεις ἐνώπιόν μου.

Οἱ ἀπεσταλμένοι εἰσήλθον εἰς τὴν πόλιν. Ἐπεί-
νοντο δὲ, παρὰ τὸ σύνθηδες, ἀγέρωχοι καὶ ὑπερο-
πτικοί, δι' ὃ οἱ χριστιανοὶ ἀνέμενον ν' ἀκούσωσιν
ἄνυπομόνως τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀποστολῆς των.

— Γουσμᾶνος, ἀνέκραξεν ἀποτόμως εἰς τῶν ἀ-
πεσταλμένων, ἐν ὀνόματι τοῦ Προφήτου, ὁ ὑπα-
σιπότης αὐτοῦ, ὁ εὐγενὴς καὶ ἰσχυρὸς Ἄβεν-Ἰακώβ
μὲ στέλλει ἐκ νέου πρὸς σέ, διὰ νὰ σὲ προτρέψω
νὰ παραδώσῃς τὴν πόλιν καὶ τὸ φρούριον τῆς Γα-
ρίφας. Μάθε ἡμῶς καλὰ ὅτι πᾶσα ἐκ μέρους σου
ἀποποίησις θὰ ἐπιφέρῃ ὀλιβερὰ ἀποτελέσματα ἐναν-
τίον τῶν χριστιανῶν, καὶ πρὸ πάντων ἐναντίον σοῦ.

— Μαῦρος! ἀπήνησεν ἀξιοπρεπῶς ὁ Γουσμᾶ-

νος, τὰ αἰσθητά μας ἔπρεπε νὰ ἦναι γνωστά εἰς τοὺς συμπατριώτας σου ὥστε νὰ μὴ τὰ ἐπιαναλάβωμεν. Ἐνώσω ἐγὼ ζῶ, ἡ Γαρίφα δὲν θέλει πῆσαι εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μαύρων. Ἄς μάθῃ λοιπὸν ὁ κύριός σου ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς πᾶσα πρεσβεία ἀποβαίνει πάντῃ περιττή.

— Ἦ υπερηφάνειά σου αὖτις, ἐπανέλαβεν ὁ Μαύρος, θέλει μετ' οὐ πολὺ μετριασθῆ, ὅταν μάθῃ, ὅτι ὁ Ἄβεν Ἰακώβ κατέχει τ' ἀπαιτούμενα μέσθ' ὅπως σὲ ὑποχρέωση ν' ἀποδεχθῆς τὰς προτάσεις του.

— Στάσου, ἀπίστε, ἀνέκραξεν ὑπερηφάνως ὁ Γουσμᾶνος, ὅποια καὶ ἂν ἦναι ἡ ἐξουσία τοῦ Ἄβεν Ἰακώβ, οὐδέποτε θέλει κατορθώσῃ νὰ μοῦ ἀφαιρήσῃ τὴν τιμὴν.

— Ἰπάρχει, ὑπερήφανε Ἰσπανέ, ἐξηκολούθησον ὁ ἀπειταλμένος, εἰς κίνδυνος, τὸ ὄνομα μόνου τοῦ ὁποίου θέλει σὲ κάμει νὰ τρέμῃς, ἐὰν ἔχῃς ἀνθρώπινα αἰσθητά. Εἶσαι πατήρ, Γουσμᾶνε, καὶ ὅσον καὶ ἂν ἔχῃς τὴν ψυχὴν ἀναίσθητον, δὲν θέλεις δυνηθῆ ποτὲ νὰ κωφεύσῃς εἰς τὰς φωνὰς τῆς φύσεως ὅταν αὐταὶ φθάσωσι μέχρι τῆς καρδίας σου.

Ὁ Γουσμᾶνος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, ἐπιπλαγέντες ὅταν ἤκουσαν τοὺς μυστηριώδεις τούτους λόγους, περιέμενον τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν.

— Ὁ κίνδυνος τὸν ὁποῖον διατρέχει ὁ υἱός σου δὸν Πέτρος, πρέπει νὰ διεγείρῃ τὴν πατρικὴν σου μέριμναν.

— Ὁ υἱός μου δὸν Πέτρος! Τί ἔνοοις, Μαύρε; ἀνέκραξεν ὁ Γουσμᾶνος μὲ ἠλλοιωμένην φωνήν. Βεβαία δὲν θὰ ἐγενεῖ προδότης τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρῆος του. Ἀλλὰ, προσέθεσε στραφεὶς πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν, τοῦ εἶναι ὁ υἱός μου; διατί ἂν παρευρίσκαται ἐδῶ τὴν στιγμὴν ταύτην; Οὐδεὶς δὲ ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησιν, καὶ ὁ φέβος τῶν χριστιανῶν ἐνετήχθησεν ἐπι μᾶλλον.

— Ὁ υἱός σου, ἐπανέλαβεν ὁ Μαύρος μὲ θριαμβικὸν τόνον, εὐρίσκαται ἤδη αἰχμάλωτος εἰς τὸ στρατόπεδόν μας, ὅπου τὸν συναλλάξομεν τὴν παρελθούσαν νύκτα, τρέχοντα κατόπιν ἐρωτικῶν σχεδίων. Εἶναι ἐνέχυρον πολυτίμου, καὶ ὁ Ἄβεν Ἰακώβ ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῆ πρὸς ὄφελός του τὴν εὐτυχὴ ταύτην περίστασιν. Ἄνοιξον αὐτῷ τὰς πύλας τῆς Γαρίφας, διότι ἡ ἐλευθερία τοῦ υἱοῦ σου ἀπὸ τοῦτο μόνον ἐξαρτᾶται.

— Ἄς διέλθῃ λοιπὸν, ἀπεκρίθη ὁ Γουσμᾶνος μὲ σταθερότητα, ὁ υἱός μου δλόκληρον τὴν ζωὴν του εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν.

— Γουσμᾶνε, ἐξηκολούθησεν ὁ Μαύρος, δὲν γνωρίζεις εἰσέτι ὕλην τὴν ἑκτασιν τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον ὁ υἱός σου διατρέχει. Ἡ ζωὴ του ἀπειλεῖται, διότι μάθῃ, Καστιλιανέ, ὅτι ἐν ἐντός δώδεκα ὡρῶν ἡ πόλις δὲν παραδοθῆ, ἢ κεφαλὴ τοῦ υἱοῦ σου θέλει ἀποκοπῆ.

— Ἐὰν οὕτως ἔχῃ, εἶπεν ὁ δὸν Νάυνος Γαρίφας, εἰς τῶν Καστιλιανῶν, σὰς κρατοῦμεν καὶ ἡμεῖς αἰχμαλώτους; καὶ ἡ ζωὴ σας θέλει τρέξῃ τὴν αὐτὸν κίνδυνον μὲ τὸν δὸν Πέτρον.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἠτοιμάσθη μετ' ἄλλων τιγῶν

νὰ κρατήσῃ τοὺς ἀπειταλμένους· ἀλλ' ὁ Γουσμᾶνος παρεμβάλων τὴν ἐξουσίαν του·

— Σταθήτε, εἶπε, Καστιλιανοὶ! Μέχρι τίνος σὰς παρασύρει ὁ ἀπερίσκεπτος ζήλος σας; Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ὅσον ἀνάξιοι καὶ ἂν φαίνονται τοῦ τίτλου τὸν ὁποῖον φέρουν, εἶναι πρέσβεις, καὶ ὡς τοιοῦτους πρέπει νὰ τοὺς σεβασθῶμεν. Δὲν πρέπει νὰ εἰπῇ τις ποτὲ ὅτι ὁ Ἄλόνζος Πέρε; δὲ Γουσμᾶνος ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τῆς ἀπιστίας τὸ ὁποῖον ἐδώκεν ὁ ἐχθρὸς του. Ἀπέλθετε, Μαύροι, καὶ κάμετε γνωστὸν εἰς τὸν κύριόν σας ὅτι οὐτε αἱ ἀπειλαὶ οὐτε αἱ ὑποσχέσεις ἔχουν τινὴ δύναμιν ἐπὶ τοῦ φρουράρχου τῆς Γαρίφας. Ὅσον βάρβαρος καὶ ἂν εἶναι, φρονῶ ὅτι δὲν θὰ χύσῃ ποτὲ τὸ αἷμα νέου, ὁ ὁποῖος εἰς οὐδὲν τὸν ἐβλάψεν. Ἀλλ' ἐὰν τοιοῦτον ἀποτρόπαιον σχέδιον κυκλοφορῇ τρυφῶντι εἰς τὴν κεφαλὴν του, εἶπατε αὐτῷ ὅτι ἡμπορεῖ κάλλιστα νὰ κατασυντρίψῃ τὴν καρδίαν πατρὸς, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ κλονήσῃ τὴν σταθερότητά του.

Εἶπε καὶ ἀπέπεμψε τοὺς πρέσβεις, θαυμάζοντας τὴν στοικίην σταθερότητα τῆς ψυχῆς του. Οἱ Καστιλιανοὶ ἐθαύμασαν ἐπίσης τὸν διαγωγὴν τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν. Τινὲς μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐνόμιζον ὅτι εἶχε φανῆ ὑπὲρ τὸ δέον εὐγενῆς καὶ γενναῖος, σεβασθεὶς τὸν χαρακτῆρα πρέσβειων πάντῃ ἀναξίων τῆς τοιαύτης τιμῆς. Ἐν τοσοῦτῳ μέγα μέρος τῶν Καστιλιανῶν ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι τὸ μήνυμα αὐτὸ τοῦ Ἄβεν Ἰακώβ οὐδὲν ἄλλα ἦτο εἰμὴ ματαιὰ ἀπειλὴ, ἥτις ἤθελε ναυαγήσει ἀπέναντι τῆς ἀδικείαςτου σταθερότητος τοῦ ἀρχηγοῦ των. Διανοούντο συγχρόνως ὅτι ἡ γενναία διαγωγὴ τοῦ Γουσμᾶνου πρὸς τοὺς ἀπειταλμένους, ἤθελεν ἐμπνεύσει εἰς τὸν Μαύρον τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὸν μιμηθῆ. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν πόσον ἦσαν ἠπατημένοι.

Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ὡρῶν ὁ ἦχος σάλπιγγος ἀντήχησεν ἐκ νέου, καὶ ὁ Γουσμᾶνος δοῦς προσηγὴν ὅπως μὴ εἰσχωθῶσιν αἱ νέοι ἀπειταλμένοι, ἐπορεύθη εἰς τὰ πλησιέστερον τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου κείμενα ὄχυράματα διὰ ν' ἀκούσῃ τὰς προτάσεις τῶν Μιζύρων· ἀλλὰ τὸ θέαμα ὑπὲρ ἐκεῖ τὸν περιέμενον ἦτο τοιαύτης φύσεως, ὥστε ἠδύνατο νὰ συντρίψῃ τὴν καρδίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ μᾶλλον ἀτρομήτου. Ὁ ταλαίπωρος υἱός του, τὸν τράχηλον ἔχων γυμνὸν καὶ σφιγτὰ δεδεμένους τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, περικυκλωτό ὑπὸ δημίων. Ἐὰν πάντα ἐπὶ τέλους ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν σφαγὴν. Πλησίον αὐτοῦ ἴσταντο ὁ αἰμοδόρος Ἄβεν Ἰακώβ καὶ ὁ εἰς μᾶλλον ἀποτρόπαιος προδότης δὸν Ζουάν, ὅπισθεν δὲ τούτων ἄπας ὁ στρατός τῶν πολιορκητῶν παρατεταγμένως ὡς εἰς μάχην. Τότε ὁ Μιζύρος προχωρήσας ἱκανῶς ὥστε ν' ἀκουσθῆ παρ' ἄλων, ἐφώνησε στενταρεῖα τῆ φωνῆ·

— Ὁ Γουσμᾶνε, ἰδὲ τὸν υἱόν σου. Ἐὰν μετὰ τὸ βραχὺ διάστημα τὸ ὁποῖον σὲ δίδεται διὰ νὰ σκεφθῆς ἢ Γαρίφα δὲν παραδοθῆ, ὁ δυστυχὴς οὗτος θὰ γίνῃ ὄμμα τῆς σκληρότητος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

— Μιζύρε, ψεύδῃσαι αἰσχροῦς, ἀπεκρίθη ὁ φροῦς

παρῆτος πλήρης ἀγανακτήσεως· ἐὰν ὁ υἱός μου ἀπολεσθῆ δὲν θὰ γίνῃ βεβαίως ὄμμα τῆς σκληρότητος μου ἀλλὰ τῆς ἀνάνδρου προδοσίας σας καὶ τῆς ἀπερισκέφιας του.

— Ἦ ἀπόφασίς σου λοιπὸν εἶναι ἀμετάτρεπτος;

— Μαύρε, πρέπει ἐρεξῆς νὰ γνωρίζῃς ὅποιος εἶναι ὁ Ἄλόνζος δὲ Γουσμᾶνος· ἐτέλεσον τὴν φρικτὴν ταύτην ὕστατον, καὶ διὰ νὰ μὴ σὲ μείνῃ μηδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὅτι θέλω ἐτελέσει πιστὰ τὸ καθήκον μου, ἰδοῦ, ἐὰν δὲν ἔχῃς ξίφος διὰ τὴν σφαγὴν του, ὁ πατήρ σὲ προσφέρει τὸ ἰδικόν του.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔβρυσε τὸ ξίφος του εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον καὶ ἀφοῦ διὰ τελευταίαν φοράν ἠτένισε μετ' ἄλλους τὸν υἱόν του, ἀνεχώρησε βέβαιον καὶ σταθερὸν ἔχων τὸ βῆμα. Ὅλοι οἱ θεαταὶ ἐξέστησαν διὰ τὸ μεγάλειον πράξεως, ἥτις ὑπερέβη καὶ αὐτῶν τῶν πλέον ἐνδόξων κατορθωμάτων τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων, καὶ ψιθυρισμοὶ θαυμασμοὶ ἠκούοντο καθ' ὅλας τὰς τάξεις. Ἀλλ' ὁ ταλαίπωρος πατήρ ἔμελλε νὰ ὑποστῆ εἰσέτι καὶ ἄλλην δοκιμασίαν. Δὲν ἤρκει ἡ θέα τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ του, ἐγγὺς ὄντος νὰ ὑποστῆ φρικτὸν ὄνατον, ἀλλ' ἔμελλε ν' ἀκούσῃ καὶ τὰς γοερὰς φωνὰς καὶ τὰς ἐπιθρομὸς παρακλήσεις μητρὸς, ἥτις θὰ ἔβλεπε μετὰ μικρὸν τὸ ποθητὸν τέκνον τῆς κατεσφραγμένου.

Ἦ δὸνα Μαρία Κορονέλ, εὐγενῆς σύζυγος τοῦ Γουσμᾶνου, εἶχεν ἡρωικὸν χαρακτῆρα, καὶ ὑπέφερε τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους μὲ καρτερίαν ἱκανὴν νὰ διεγείρῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν συμπατριωτῶν της, καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου της. Ἀλλ' ὅποια ἀνθρώπινος δύναμις, ἢ ὅποια ἀπόφασίς ἠδύνατο νὰ καταπνίξῃ τὴν μητρικὴν αὐτῆς στοργήν; Πολλοὶ τῶν σεβασμιωτέρων Καστιλιανῶν ἦνουν τὰς παρακλήσεις των εἰς τὰς τῆς δόνας Μαρίας, καὶ ἠγωνίσθησαν νὰ πείσωσι τὸν ἀκαμπτον φρουράρχον ὅτι ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε ἤθελεν ἀπαντήσῃ τοιαύτην τρομερὰν ὑσταίαν, καὶ ὅτι ἐὰν ἡ Γαρίφα περεδίδετο, αἱ δυνάμεις τῶν Καστιλιανῶν δὲν ἤθελον βραδύνει νὰ ἀνακτήσωσιν αὐτήν. Ἀλλ' ἅπαντες οἱ λόγοι καὶ αἱ παρακλήσεις, κατ' οὐδὲν ἐδυνήθησαν νὰ κλονήσωσιν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Γουσμᾶνου, ὁ ὁποῖος ὑπόχρεως ὦν νὰ κράτῃ τὴν ὁδὸν του, ὥρριλε περιπλέον νὰ παρηγορῇ τὴν δυστυχὴ αὐτοῦ σύζυγον, καὶ ν' ἀπωθῆ ἀδικήτως τὰς τῶν φίλων προσκαλοίας του.

Ἐν τούτῳ ὁ δὸν Πέτρος περιέμενε τὴν τύχην του μετὰ ὀλίβρους, καθότι γνωρίζων καλῶς τὸν κατέρα του, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα σωτηρίας εἶχε. Ὁ Ἄβεν Ἰακώβ καὶ ὁ συνένος αὐτοῦ, ὁ προδότης δὸν Ζουάν ἐλυπήθησαν τὰ μέγιστα ἰδόντες ὅτι ἐναυάγησε τὸ καταχθόνιον αὐτῶν σχέδιον.

Στασιώδης τις θόρυβος ἠκούσθη καθ' ἀπάσας τὰς ὁδοὺς τῆς Γαρίφας· ἀλαλαγμοὶ ἀναμεμιγμένοι μὲ τὰς ἐνθουσιώδεις τοῦ πολέμου προσκλήσεις ἐπλήρουν τὸν ἀέρα, καὶ τὸ πᾶν ἐφαίνετο προμνησὸν μέγα τι συμβεβηκότος. Ὁ Γουσμᾶνος ἀνήσυχος ἔδραμε πρὸς τὰ ὄχυράματα, ἅτινα κατακλύζοντο ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του, ἵνα μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκτάτου ταύτης κινήσεως. Εἰς Καστιλιανὸς τῷ ἔδειξεν ἐν σιγῇ τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, ὅπου ὁ ταλαίπωρος πατήρ εἶδε τὸ αἰμοσταγὲς τοῦ υἱοῦ του σῶμα καὶ τὴν ὄχρην αὐτοῦ κεφαλὴν ἐμπροσθεμένην εἰς λόγγην.

— Εφοδοῦμην, εἶπεν ὁ Γουσμᾶνος, μὴ ὁ ἐχθρὸς ἐαυρίευσσε τὴν πόλιν· χάριτι θεῆς οὐδὲν τοιοῦτον συνέβη. Ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκον μου.

Καὶ αὐτὸς μὲν ἐπραξὲ τὸ καθήκον του, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις ἀνέλαβε τὰ ἐκυτῆς δικαιώματα διότι ὅταν ὁ πατήρ ἐβόησε τὸ βλέμμα εἰς τὰ αἰματώδη τρυφά λείψανα, δάκρυα ἀνέβλυσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Καὶ οὕτω ἐνδακρυσ ἀπεχώρησε.

Παρὰ τὴν γενικὴν προσδοκίαν, ἡ φρικτὴς ὕστατις ἐξετελέσθη. Ὁ Ἄβεν Ἰακώβ καὶ ὁ δὸν Ζουάν ὠθούμενοι ἀπὸ καταχθόνιον πνεῦμα ἐδικήσεως, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ μεταβάλλωσι τὴν ἀδίκαιστον τοῦ Γουσμᾶνου ἀπόφασιν, ἠθέλησαν νὰ κατασπαράξωσι τὴν καρδίαν του. Πλὴν τούτου ὁ δὸν Ζουάν ἐπέσθμει τὸν τάχιστον τοῦ Γουσμᾶνου θάνατον ἐνεκα τῆς ζηλοτυτίας ἥτις κατεκυρίευσεν τὴν καρδίαν του· διὰ καὶ κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ παροξύνῃ τὸν μαύρον φίλον του· μόλις δὲ ἡ δοθεῖσα εἰς τὸν Γουσμᾶνον προθεσμία ἐξέπνευσσε, καὶ ὁ δὸν Ζουάν προσέταξε τὴν σφαγὴν. Ἀλλ' ὁ θάνατος τοῦ νέου διηγείρειν εἰς τὰς καρδίας τῶν χριστιανῶν ἀκατάσχετον ἐπιθυμίαν ἐδικήσεως. Ἄπαντες ἐβόηγον ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν ἀδιαλλάκτων αὐτῶν ἐχθρῶν οὕτως ὥστε ὁ δὸν Ἄλόνζος δὲ Γουσμᾶνος, μὴ δυνάμενος ν' ἀναγκασθῇ αὐτοὺς, προσέταξε γενικὴν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐξοδον.

Τὸ θάρρος τῶν Καστιλιανῶν, ἐμφυχομενῶν ὑπὸ τῆς ἀγανακτήσεως καὶ τῆς ἐδικήσεως, ἐπέφερε ὀλίμβρον. Εἰς μάτην ὁ Ἄβεν Ἰακώβ καὶ ὁ δὸν Ζουάν ἠγωνίζοντο ὅπως ἀναγκασθῶσιν τὴν χαίμαρρον τοῦ ἐχθροῦ· αἱ ἀγωνίαι αὐτῶν ἀπέθεσαν ἀνωφελῆς, καὶ ἡ σφαγὴ τῶν Μιζύρων παρὰ τῶν χριστιανῶν ὑπῆρξε τόσον τρομερὰ, ὅσον βάρβαρος ὑπῆρξεν ἡ πράξις των. Ἐὰν λείψανα τοῦ δὸν Πέτρον δὲ Γουσμᾶνου ἀποσπασθέντα μετεφέρθησαν εἰς τὴν Γαρίφα, ὅπου ἀπενεμήθησαν αὐτοῖς; αἱ τελευταῖαι τιμαὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δακρύων καὶ τῶν ὀλολυγμῶν ἀπάσης τῆς φρουρᾶς.

Ὁ εὐγενῆς Ἄλόνζος δὲ Γουσμᾶνος, ἡ σύζυγος καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ δὲν ἦσαν οἱ μόνου, οἵτινες ἐθρήνησαν τὸν θάνατον τοῦ δὸν Πέτρον. Ἰπῆρξε καὶ ἄλλῃ τις ἀνθρώπινη καρδίη, οἱ πόνοι τῆς ὁποίας δὲν ἦσαν ὀλιγώτερον δοιμεῖς. Ἦ ἐρασμία, ἡ δυστυχὴς Ζώρα ἐβουβίσθη εἰς Ὀλιβερὰν ἀπελπισίαν. Ἐδ τρομερὸν τέλος τοῦ ἐραστοῦ τῆς παρίστατο ἀδικήτως εἰς τὴν πάσχουσαν αὐτῆς φαντασίαν. Ἐθεώρει τὴν εὐπιστίαν της ὡς τὴν πρωτίστην αἰτίαν τοῦ θανάτου τοῦ Καστιλιανοῦ, καὶ πικρῶς κατεμύμφετο ἐκυτῆς ὅτι ἐπίστευσε τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους τοῦ ἀδελφοῦ της. Καὶ ἕως ἡ ἀγωνία εἰς ἣν κατεδίκασεν αὐτὴν ὁ θάνατος τοῦ δὸν Πέτρον δὲν ὑπῆρξεν ἢ μόνη δοκιμασία τὴν ὁποῖαν ἔμελλε νὰ ὑποστῆ.

Ο δὸν Ζουάν ἐξοκολούθει καταδιώκων αὐτὴν διὰ τοῦ ἀπερχομένου ἐρωτός του· ἀλλ' ἐκείνη ἀναπτύξασα ἀκαταδάμακτον πόλιν ἐν τῇ ἐσχάτῃ αὐτῆς ἀπελπισία, ἀπόδησεν αὐτὸν μετ' ἀναγκαστικῆς, καὶ ἐφίλασε μάλιστα εἰς τὴν ἀντιστάθην καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀδελφόν της. Ἐφινέρωσε καθαρῶς εἰς τοὺς χαμορπεῖς καὶ ἀποτροκαλοὺς ἐκείνους τὴν ἑποῖαν τῇ ἐνέπνεον εἰρήνην, καὶ τὴν ἀμετάστρετον αὐτῆς ἀπόφασιν τοῦ ν' ἀποθάνῃ μᾶλλον ἢ νὰ γείνη σύζυγος τοῦ δὸν Ζουάν. Οἱ δὴραιοὶ οὗτοι, βλέποντες ματαιωμένας ὄφθαλμοὺς αὐτῆς ἐλπίδας, προσέφυγον εἰς ἄλλα σκληρότερα μέσα. Ἡ δυστυχὴς νέα ἐκλείσθη ἐντός φυλακῆς, καθ' ἐπίστασιν, καὶ δὲν ἠκούσασαν νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ αὐτὴν τὴν βίαν ὅπως τιμωρήσασιν τὴν ἐπιμονὴν της. Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ βραβανιστήρια ἐνούμενα μετὰ τὴν ἀγωνίαν ἦν τῇ ἐπιδόξῃσι ἡ καταστροφή τοῦ ἐραστοῦ της, παρήγαγον μετ' οὐ πολλῆς ἀποθνήσκον ἀποτέλεσματα· διότι μόλις παρήλαθαι ἐβδόμῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δὸν Πέτρου, καὶ ἡ πολυπαθὴς Ζώρα ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον. Συντριβέντος οὕτω πῶς τοῦ μόνου δεσμοῦ ὅστις ζῆσεν τὰ δύο τέρατα, ὁ δὸν Ζουάν ἀποφάσισεν ν' ἀπέλθῃ τοῦ στρατοπέδου, καὶ νὰ ζήτησῃ ἀλλαγὴν τὸν τόπον τὴν ἑποῖαν ἐνταῦθα ἀπώλεσεν ὁ δὲ Ἀδὴν Ἰακώβ ἀφῆκεν αὐτὴν χωρὶς οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην νὰ δοκιμάσῃ λύπην, διότι ἀπελπισθεὶς πλέον νὰ κυριεύσῃ τὴν Γαρίφαν, ἐβλεπεν ὅτι οὐδεμίαν εἶχεν ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς του. Ἐν τούτοις, ἔκαμε καὶ τελευταίαν ἀπόπειραν, ὅπως δυναθῇ νὰ γείνη κύριος τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἡ ἀγρυπνος τοῦ δὸν Ἀλόνζου προσοχὴ ἐματάσασε καὶ τὴν ὑπέρτατον ταύτην προσπάθειαν. Ἐπὶ τέλους ὁ Ἀδὴν Ἰακώβ, μιλῶν ἐν πείρᾳ ὅτι πρέπει νὰ φοβῆται τὴν ἀνδρείαν Γουσμάνου τοῦ Καλοῦ, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν Ἀρρικὴν κατασημασμένην καὶ λυσσῶν.

Ἡ ὑπεράσπισις αὐτῆς τῆς Γαρίφας ἐδόξασε διὰ παντός τὸν γενναῖον ταύτης φρούραρον. Ἡ φήμη τῆς θυσίας τὴν ἑποῖαν ὁ Γουσμάνος ἔκαμε καὶ ἡ γενναία αὐτοῦ διαγωγή διηκούσθη τῆς παλιουρίας, διεδόθη καὶ ἄπασαν τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ βασιλεὺς Σάγγελος, προθυμούμενος νὰ ἐκφράσῃ αὐτῇ τὴν εὐγνωμοσύνην του, τῷ ἐγραψεν ἐπιστολὴν δι' ἧς συγγνώμῃς συνεγράφετο καὶ συνελυπεῖτο αὐτὸν, καὶ ἔλεγεν ὅτι μόνῃ ἡ ἀσθένεια τὸν ἐμποδίζε τοῦ νὰ ὑπάγῃ νὰ προῦπαντήσῃ τὸν εὐγενέστερον τῶν Καστιλιανῶν τὸν προσεκάλει δὲ εἰς τὴν αὐλήν του.

Γουσμάνος ὁ Καλὸς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἄρχων τοῦ Ἁγίου Λουκά τῆς Βραβάνδας, καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦ οἴκου τῆς Μαδρίτης Σιδωνίας, δικαίως καυχώμενος ἐπὶ τῇ τοσοῦτον εὐγενείᾳ αὐτοῦ καταγωγῆς. Ὁ θάνατος τοῦ Γουσμάνου δὲν ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον ἐνδοξὸς τοῦ λοιποῦ βίου του· διότι σταλαῖς ἵνα πολιορκήσῃ τὴν Κάλπην (Gibraltar) ἐκυρίευσεν αὐτὴν μετὰ πεσματοδυστάτην ἀντίστασιν. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ τελευταία ὑπηρεσία τὴν ἑποῖαν προσέφερεν εἰς τὴν πατρίδα του, πρὸς ἐνδόξως.

Τοιοῦτος ἦτον ὁ Ἀλόνζος Πέρας δὲ Γουσμάνος ὁ ἐπονομαζόμενος Καλὸς, ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἐν-

δοξοτέρων ἡρώων τῆς Ἰσπανίας. Ἡ μνήμη αὐτοῦ, λέγει ὁ Κορνέτιος, ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς σέβας ἕμουον ἐκείνου τὸ ὅποιον αἰσθανόμεθα πρὸς τοὺς ἐνδοξοτέρους ἡρώας τῆς ἀρχαιότητος, τὸν Σκηπίωνα καὶ Ἰππαμινόνδα, τὸ δ' ὄνομα του ὅπερ ἀνεμυμνήσκει ἀκραφιθέστατον φιλοπατρίδα, προσφέρεται πάντοτε καὶ παρὰ πάντων μετὰ βεβαιῆς σεβασμοῦ.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

Ἑλληνικὸν δράματος ἐν Γαλλίᾳ.

(Ἀπόσπ. ἐπιστολῆς ἐκ Παρισίων.)

—ooo—

... Τὸ παρελθὸν ἔτος, καθ' ὅσον ἐνθυμούμαι, ἐδημοσίευσεν ἡ Παρθόρα τὰ περὶ τῆς παραστάσεως τῆς Ἐκάβης ἐν τῇ κατὰ τὴν Κωνσταντινουπόλιν νήσῳ Χάλλα ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς αὐτοῦ ἐμπορικῆς σχολῆς. Εἰ, ὅπως ἔλεγε τότε ἡ Παρθόρα, ἐπέτυχεν ἡ παράστασις, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι παράδοξον, διότι οἱ παραστήσαντες ἦσαν Ἕλληνας· ἀξιοθαύμαστον εἶναι ὅτι τοιαύτη τις παράστασις ἐγένετο ἐν τῇ Γαλλίᾳ ὑπὸ ὑποκριτῶν ξενοφάνων, καὶ εὐδοκίμησεν. Ἴδου τί ἀναγινώσκω ἐν τινὶ ἐφημερίδι·

« Τῇ ἐσπέρᾳ τῆς 25(13) Ἰουλίου οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἱερατικοῦ σχολείου παρέστησαν ἑλληνοστὶ ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ τῆν Οἰδίποδα ἐπὶ Κολωνῶν τοῦ Σοφοκλέους.

« Ἀπὸ τῆς 7 ὥρας ἡ μεγάλη αἴθουσα ἦν πλήρης· καὶ ἡμῶς τοσοῦτον ἦν ἐτι τὸ περὶ τὴν αἴθουσαν συμπιεζόμενον πλῆθος, ὥστε ὁ θόρυβος κατεκάλυψε τοὺς πρώτους ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν ἀπαγγελθέντας στίχους. Ἦν δὲ μετὰ τῶν προσκεκλημένων καὶ οἱ ἐπίσκοποι Ἀθηνῶν καὶ ὘ρονῶν, ὁ τε Villemain καὶ S. Marc Girardin καὶ Patin καὶ Hase καὶ Lenormant καὶ Reignier καὶ Ingres καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐγγράτων τῆς Γαλλίας. Παρατηρήθη δὲ ἡ ἀπουσία τῶν K. Cousin, Egger, Guignaud καὶ Boissonade, τῶν σοφῶν τούτων φίλων τοῦ ἑλληνισμοῦ. Παρῆν προσέτι καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀρείου Πάγου ἀποδημῶν νῦν ἐν Παρισίῳ.

« Τὰ χριστιανικὰ μέλη ἐψάλλαν κατὰ τὴν σοβαρὰν μουσικὴν τοῦ Mendelssohn, τὸ δ' ὅλον δράμα τοσοῦτον ἐπέτυχεν, ὥστε οἱ παρόντες καὶ μέχρι διακρύβων συνεκινήθησαν. « Ἐχστε θεάτρον εὐρύτερον, εἶπεν ὁ K. Villemain, περιλαμβάνον ὡς τὰ ἀρχαῖα τρισυρτίου· θεατὰς, φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ φωτός τοῦ ὠραίου τῆς Ἑλλάδος οὐρανοῦ, παριστῶν σκηνὴν μεγίστην, τοποθεσίαν ποιητικὴν, καὶ ὄψασθε τὸ μαγικὸν τῆς τραγωδίας ταύτης. »

Ἐγὼ δὲ ἀναγινώσκων ταῦτα ἐλλώγιον τῶν ὁμοί-

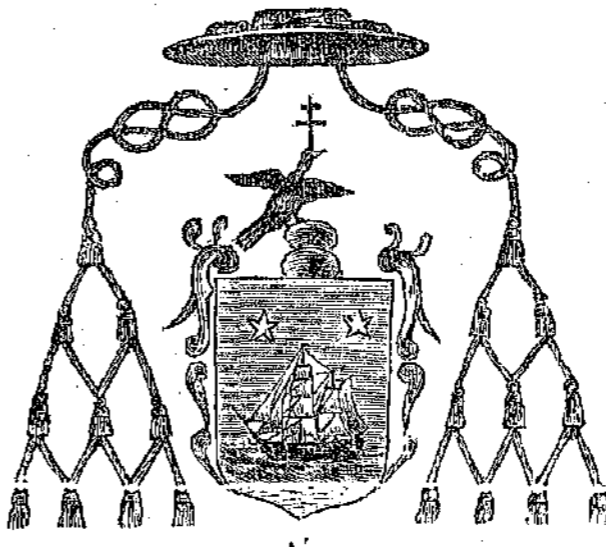
γενῶν μοι εἶπεν ὅτι ἐφημερίδς ἐκ τῶν ἡμετέρων κατέφρανε τὴν σύστασιν θεάτρον Ἑλληνικὸν ἐν Ἀθήναις. Οὐδαμῶν δὲ ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ δοκιμὴ ὑπερτερῆσαι τὰς ἐλπίδας ἡμῶν, καὶ ὅτι εὐδοκίμησεται πλέον τῶν ἐνταῦθα· διότι τὸν γράψαντα ὁ φίλος μου· διότι, πῶς εἶναι δυνατὸν Ἕλληνα λόγιον καὶ φίλον τῆς πατρίδος, ν' ἀπαμύνηται τὸ σχολεῖον ἐκείνου ἐν ᾧ καὶ ἡ δραματικὴ ποίησις ἀναπτύσσεται καὶ τελειοποιεῖται, καὶ ἡ γλώσσα βυθιάζεται καὶ τὰ ἄλλα διορθοῦνται; Ζητήσατε τὰ τονισθέντα μέλη τοῦ Οἰδίποδος, καὶ παραστήσατε

αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἐν Ἀθήναις. Οὐδαμῶν δὲ ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ δοκιμὴ ὑπερτερῆσαι τὰς ἐλπίδας ἡμῶν, καὶ ὅτι εὐδοκίμησεται πλέον τῶν ἐνταῦθα· διότι τὸν γράψαντα ὁ φίλος μου· διότι, πῶς εἶναι δυνατόν Ἕλληνα λόγιον καὶ φίλον τῆς πατρίδος, ν' ἀπαμύνηται τὸ σχολεῖον ἐκείνου ἐν ᾧ καὶ ἡ δραματικὴ ποίησις ἀναπτύσσεται καὶ τελειοποιεῖται, καὶ ἡ γλώσσα βυθιάζεται καὶ τὰ ἄλλα διορθοῦνται; Ζητήσατε τὰ τονισθέντα μέλη τοῦ Οἰδίποδος, καὶ παραστήσατε

M. N. A.

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ.

—ooo—

A.

B.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

—oo—

Τὸ ὑπὸ στοιγ. Α'. ἀνήκει τῇ ἐξ Ἰταλίας καταγομένη οἰκογενεῖα Κουκούλλα (Cuculla)· φέρει δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ θυροῦ σταυρὸν ἀρχιεπισκοπικόν, καὶ ἀνωθεν τούτου ἱερατικὸν πῖλον, ἐκατέρωθεν δὲ θυσανοὺς δέκα δηλοῦντας τὸν βαθμὸν τοῦ νῦν Μητροπολίτου τῆς ἐν Νάξῳ Δυτικῆς ἐκκλησίας Κ. Φραγκίσκου Κουκούλλα. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς Ἐνετοκρατίας οἱ τῆς Νάξου Δυτικοὶ ἐπίσκοποι φέρουσι τίτλον Ἀρχιεπισκόπου Παροναξίας (Naxosariensis) καὶ Μητροπολίτου παντὸς Αἰγαίου Πελάγους.

Τὸ δὲ ὑπὸ στοιγ. Β'. ἀνήκει τῇ ἐξ Ἑνετίας καταγομένη οἰκογενεῖα Βαρότση (Barozzi), τῇ πρότερον μὲν ἐν Κρήτῃ, εἶτα δὲ ἐν Νάξῳ ἀποκατασταθείσῃ.

I. ΔΕ-ΚΙΓ'ΑΛΛΑΣ.

Σήμερον δημοσιεύομεν ἀποσπάσματα ἐξ ἐτέρων τινῶν τῶν παρὰ τῷ Κερῆρ Σ. Κέρην ἐφορημένων ἀρχαίων χειρογράφων. (Ἴδε φυλ. Παρθόρα 174 σ. 143) τῆς Ἀριθμητικῆς Εἰσαγωγῆς Νικομάχου τοῦ Γερασίου, διηρημένης εἰς βιβλία δύο καὶ ἐπονηματισμένης διεξοδικῶς ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Πρόκλου. Σῶνεται δὲ τὸ τεύχος ἐκ σαλίδων 274, ἡ σελὶς ἐκ στίχων 26, ὁ δὲ στίχος ἐκ στοιχείων περίπου 50. Καὶ τὸ μὲν κείμενον τοῦ Νικομάχου, ὅπερ ἐλάχιστον μέρος ἀποτελεῖ τοῦ βίου τεύχους, ὑπάρχει ἐκδομένον ἢ τελευταία ἐκδοσις εἶναι ἡ ἐν Λειψίᾳ ὑπὸ Φριδερίκου Ἄστιου. Οἱ δὲ διεξοδικοὶ ἐπονηματισμοὶ τοῦ Πρόκλου εἰσὶν βλῶς ἀνέκδοτοι. Κατὰ τὸν Φαβριανὸν ἐν μόνον χειρογράφῳ αὐτῶν σώζεται ἐν τῇ Β. βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων· ὥστε διέτερον εἶναι τὸ ἐν Ἀθήναις. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ ἐπονηματισμοὶ οὗτοι τοῦ Πρόκλου ἦσαν ἀγνωστοὶ τῷ Ἄστιῳ, διότι οὐδὲν περὶ αὐτῶν ἀναφέρει ἐν τῷ

προλόγω και τοῖς σχολίοις αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὸ Νικομάχειον κείμενον τοῦ ἄπ' ὄψιν ἡμῶν χειρογράφου παραβαλλόντες πρὸς τὸ τοῦ Ἀσίου εὐρομην καλλιγραφῶ διαφορὰς γραφῶν ἀξιολόγησαν. Ἐκγράφοιμεν δὲ καὶ αὐτὴν τὴν εὐχρῆν ὅπως τὰ προγονικὰ κειμήλια ταῦτα μείνωσιν ἐν Ἑλλάδι, μηδὲ κοσμήσωσι ξένην τινὰ βιβλιοθήκην.

I. K.

— 0 —

ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΙΝΟΥ ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ πρῶτον, ὑπερ ἐκχρηστικῆς ὁ φιλόσοφος Πρόκλος.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

« Οἱ παλαιοὶ (α) καὶ πρῶτοι μεθοδεύσαντες ἐπιστήμην, κατάρξαντες Πυθαγόρου, ὠρίζοντο φιλοσοφίαν εἶναι φιλικὴν σοφίαν, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐμφαίνει, τῶν πρὸ Πυθαγόρου πάντων σοφῶν καλοῦμένων συγκεχυμένῳ ὀνόματι, ὥσπερ καὶ τέκτων καὶ σκυτοτόμος, καὶ κυβερνήτης, καὶ ἀπλῶς πᾶς ὁ τέχνης τινὸς ἢ δημιουργίας ἐμπειρὸς » (β).

ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΚΛΟΥ.

Εἰσαγωγὴ ἐπιγράφεται ὡς πρὸς τὰ γεγραμμένα αὐτῷ θεολογικῶς, ἤτοι μεγάλα ἀριθμητικῶς. Γερασινὸς δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς πόλεως, ἢ ὄνομα Γέρασι· ἔστι δὲ περὶ Βάστραν καὶ Ἀραβίαν. Γέρασα δὲ λέγεται ἀπὸ τοῦ τοῦς συστρατεύσαντος τῷ Ἀλεξάνδρῳ γέροντος, καὶ μὴ δυναθέντος πολεμεῖν, ἐκεῖ τὴν οἰκίαν ποιήσασθαι. (α) Πλατωνικὸς ὢν ὁ πατήρ τοῦ βιβλίου τούτου κατὰ τὸν πλατωνικὸν σχολῆν ζητεῖ τὸ τέλος τῆς ὄντως φιλοσοφίας, καὶ τὴν ἴδον τὴν ἄγουσαν ἐπὶ ταύτην. Ὅτι μὲν οὖν, ὡς καὶ ὁ Νικομάχος ὀρίζει, φιλοσοφία ἐστὶ φιλικὴ σοφίας παντὶ προὔπτον· ζητητέον δὲ τί ἐστὶ σοφία, καὶ πόθεν ἔσχε τὸ ὄνομα. Σοφία μὲν οὖν ἐκλήθη, οἷον ἐσφραγίσθη, ὡς σφραγίζουσα πάντα· τοῦτο δὲ τὸ σφραγίζεσθαι καὶ ἐν ἄλλοις ὅτι οὕτως ἐκλήθη, οἷον ἐστὶ φράς, ἤτοι φῶς ὄν, διὰ τὸ εἰς φῶς ἄγειν τὰ κεκρυμμένα. Ἐπεὶ τοίνυν τὰ νοητὰ καὶ θεῖα, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, εἰ καὶ φανερώτατά ἐστι κατὰ τὴν ἐαυτῶν οὐσίαν, ἤμῖν διὰ τὴν ἐπιεικῆ ἐπιεικῆ τοῦ σώματος ἀγλὴν σκοτεινὰ καὶ ἀμυδρὰ εἶσι, τὴν ταῦτα ἡμῖν εἰς φῶς ἄγουσαν ἐπιστήμην, εὐκρίτως σοφίαν ὀνόμασαν.

Τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν οἱ ἐπὶ σοφοὶ, πολιτικῶς τινος ἀρετῆς εὐρόντες, εἶτα λοιπὸν ὁδῶν προϊόντες καὶ ἐπ' αὐτὰ τὰ σώματα καὶ τὴν δημιουργὸν αὐτῶν προσήλθον φύσιν· καὶ ταύτην εἰδικότερον φυσικὴν ἀνεκλήσαν θεωρίαν, καὶ σοφοὺς τοὺς τὴν τοιαύτην σέψιν μετιόντας. Τελευταῖον δ' ἐπ' αὐτὰ λοιπὸν ἐβλήσαν τὰ θεῖα καὶ ὑπερκόσμια καὶ ἀμετάβλητα παντελῶς, καὶ τὴν τούτων γνώσιν κυριωτάτην σοφίαν ὀνόμασαν. Οἱ μὲν οὖν πρὸ Πυθαγόρου συγκεχυμένως κατὰ πάντων τῶν εἰρημένων τὸ τῆς σοφίας ὄνομα ἔφερον· πρῶτος δὲ Πυθαγόρας αὐτὸς

συνέσταλεν αὐτὸ, ἐπὶ μόνῃς τῆς τῶν αἰδίων ἐπιστήμης τὸ τῆς σοφίας ὄνομα θεῖς, καὶ φιλοσοφίαν τὴν τῆς σοφίας ταύτης φιλικὴν ὀνόμασε. Τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ τῆς φιλοσοφίας τέλος, ἢ τῶν θεῶν πραγμάτων γνώσις. Τὰ δὲ ἐπὶ ταύτων ἄγοντα τὴν σοφίαν, ὡς Πλάτων καὶ Πλωτίνω δοκεῖ, ἢ τῶν μαθημάτων ἐπιστήμη· παραδοτέον γὰρ τοῖς νέοις τὰ μαθήματα, φησὶν ὁ Πλωτίνος, πρὸς συνεσιμὴν τῆς ἀσωμάτου φύσεως. Ἐπειδὴ γὰρ ὑλικοῖς συμπεπλεγμένα σώματα, καὶ τούτων ἐκτὸς εἰθίσιμα νοεῖν οὐδὲν, ἀδύνατον ἦν ἀμέσως ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ κεχωρισμένα παντελῶς σώματος ἐλθεῖν· ἐμελλομεν γὰρ πάσχειν ὑπερ οἱ ἐκ σκοτεινοῦ οἴκου πάσχουσι ἐπὶ φωτεινότερον ἀμέσως ἐρχόμενοι, καὶ τῷ ἄλλῳ φῶτι τὰς ὄψεις ἀποτυφλούμενοι. Δεῖ γὰρ ἐκ τῶν ἐναντίων κατὰ βραχὺ διὰ τῶν μέσων προϊόντας βραδίξειν ἐπὶ τὰ νοητὰ. Ἐπειδὴ οὖν τῶν ἀχωριστῶν παντελῶς τῆς ὕλης εἰδῶν, οἷον σαρκῆς ὄψεων, φλεβῶν καὶ τῶν φυσικῶν εἰδῶν ἀπάντων, τούτων γὰρ οὐδὲν οὐδὲ ὑποστῆναι οὐδὲ νοηθῆναι χωρὶς τῆς ὑποκειμένης αὐταῖς ὕλης δυνατὸν, καὶ τῶν πάντων χωριστῶν καὶ ἀσχετῶν, οἷα εἰσὶ τὰ ὑπερκόσμια, τὰ μαθήματα μέσα ἐστὶ, τῆ μὲν οὐσίας συμμάτων ἀχώριστα, τῆ δ' ἐπινοίας χωριστὰ, κύκλον γὰρ, καὶ τρίγωνον, καὶ πᾶν σχῆμα καὶ νοῆσαι καὶ ὁλοσασθαι χωρὶς πάσης ὕλης δυνατὸν μελέτη γὰρ καὶ μαθήσει ταῦτά ἐστι, τῆ δ' αὐτῶν ἀόλως τὰ χωριστὰ εἶδη νοεῖν, καὶ τὴν ἐκείνων ὡς ἐστὶ συλλογίσασθαι οὐσίαν (ζ)· εἰ γὰρ ἐστὶ τὰ πάντα τῆς ὕλης ἀχώριστα, ἔστι δὲ καὶ τὰ πῆ μὲν χωριστὰ, πῆ δὲ ἀχώριστα, ἀνάγκη που καὶ τὴν τρίτην τῶν εἰδῶν εἶναι μετῶν, τὴν παντάπασιν χωριστὴν καὶ τῆ οὐσίας καὶ τῆ ἐπινοίας. Πάντα μὲν οὖν τὰ μαθήματα ὁδὸς ἐστὶ πρὸς τὰ νοητὰ, μάλιστα δὲ τούτων ἢ ἀριθμητικῆ, ἀρχὴ πάντων οὐσῶν· καὶ γὰρ μουσικῆς, εἴπερ αὐτὴ μὲν περὶ τὸ ἐν σχέσει πρὸς καταγίνεται, τὸν ἡμιόλιον φέρ' εἰπεῖν ἀριθμῶν, ἢ ἐπίτριτον, ἢ διπλάσιον, ἢ ὀκταῖον, ἢ δὲ ἀριθμητικῆ περὶ τὸ ἀσχετον· πρότερα δὲ τῶν ἐν σχέσει τὰ ἀσχετα. Ἀλλὰ δὴ καὶ γεωμετρίας πρότερα· πολλὰ γὰρ τῶν γεωμετρικῶν ἀποδείξεων διὰ τῆς ἀριθμητικῆς προίεσι, καὶ ὅλως· ἐπειδὴ τὰ σχήματα ἢ ἐκ μιᾶς γομμῆς, ὡς ὁ κύκλος, ἢ ἐκ πλειόνων συνέστηκε· τὸ δὲ ἐν καὶ τὸ πλεόν· ἀριθμοὶ καὶ ὅτι παντὸς μεγέθους ἀρχὴ ἐστὶν ἡ μονά· καὶ γὰρ τὸ σημεῖον οἷον μονὰς τις ὑπάρχει· ἀμπερὶ γὰρ καὶ ὅτι ἡ μονὰς ἀδιαίρετος, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ ἀριθμοῦ· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ σημεῖον οὐ μέρους οὐδὲν. εἰ δὲ γεωμετρίας ἢ ἀριθμητικῆς πρότερα, καὶ ἀστρονομίας ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ πρότερα· εἴπερ ἡ γεωμετρία μὲν περὶ μεγέθη ἀπλῶς ἀκίνητα ἔχει, τὰ τούτων περιεργαζομένη εἶδη, ἀστρονομία δὲ περὶ τὰ κινούμενα, καὶ τὰς τούτων κινήσεις καὶ πρὸς ἀλλήλα σχέσεις αὐτῶν ζητοῦσα

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

« Ὅντα δὲ τὰ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔσθ

» διατελοῦνται ἐν τῷ κόσμῳ (ε) καὶ οὐδέποτε τοῦ εἶναι ἐξιστάμενα, οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ ταῦτα δ' ἂν εἴη τὰ αὐτὰ καὶ αἰδία, καὶ ὡν κατὰ μετουσίαν ἢ ἕκαστον λοιπὸν τῶν ὁμωνύμων (5) οὕτω καλουμένων (*) τὸδε τι λέγεται καὶ ἐστὶ. Τὰ μὲν γὰρ σωματικὰ δῆπου καὶ ὑλικά ἐν διηνεκεῖ φύσει καὶ μεταβολῇ διὰ παντός· ἐστὶ, μιμούμενα τὴν τῆς ἐξ ἀρχῆς (ζ) αἰδίου ὕλης καὶ ὑποστάσεως φύσιν καὶ αἰδιότητα, ὕλη γὰρ δι' ὅλης ἦν τροπῆ (η) καὶ ἀλλοιωτή. »

ΣΧΟΛΙΑ.

(δ) Οὕτως γὰρ καὶ Ἀριστοτέλης λέγει ἐν τοῖς ἀποδεικτικαῖς, ἐπιστήμην εἶναι τὴν αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσαν καὶ κατὰ ταῦτά. Ἐπιστήμη γὰρ λέγεται ἀπὸ τοῦ εἰς ἐπίστασιν ἄγειν τὴν ψυχὴν· πῶς οὖν ἂν εἴη ἐπιστήμη τῶν μὴ ἐστώτων, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ μεταβολῆς θεωρουμένων; μόνων οὖν τῶν αἰεὶ ὄντων ἢ γνώσις ἐπιστήμη ἐστὶν. (ε) οὐχ ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει διὰ παντός, πῶς γὰρ; εἴπερ εἰσὶν ὑπερκόσμια, ἀλλ' ὅτι αἰεὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ κοσμοῦσι, ἐπιλάμποντα τοῦτοις τὸ ἐαυτῶν ἀγλῶν εἰκονικῶς. (5) Ὡσπερ γὰρ ὁμωνύμως· τὸ ὄντως ζῶον καὶ τὸ γεγραμμένον καλοῦμεν, οὕτω καὶ τὰ τῆδε ὄντα· οὐ γὰρ συνωνύμως ἐκείνοις ἔχουσι καὶ τὰς προσηγορίας. (ζ) Ἄντι τοῦ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν ὕλης, ἀμα γὰρ τῆ ἀρχῆς καὶ ἢ ὕλης. Λέγει οὖν ὅτι τὰ σωματικὰ ταῦτα εἶδη, ἐν διηνεκεῖ φύσει ὄντα μιμούνται τῆς ὑλικῆς αὐτῶν ἀρχῆς τὸ ἄστατον, κάμειν γὰρ δύναται πάντα οὐσα τὰ εἶδη, οὐκ ἀνέχεται τὸ αὐτὸ στέγειν εἶδος αἰεὶ. Ὁ μὲν φιλόσοφος Ἀμμωνίος, ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ἔφη ὅτι οὐ καλῶς εἶπε Νικομάχος, τὸ μιμεῖσθαι τὴν ὕλην, οὐδὲν γὰρ παράδειγμα ἢ ὕλη ἐστὶ· τίς γὰρ ὅτε ὕλη γενέσθαι; Ἀλλ' οὐ τοῦτο οἶμαι τὸν Νικομάχον δηλοῦν διὰ τοῦ μιμεῖσθαι (1), ὅτι ὡς πρὸς παράδειγμα ταύτην ἀποβλέποντα μιμεῖται τὰ εἶδη· ἀλλ' ὡς ἂν ἔλεγεν ὅτι τὰ αἰσθητὰ διὰ τοῦτο ἐν συνεχείᾳ (2) ἐστὶ μεταβολῆ, ὅτι τῆ οἰκείᾳ ἀρχῇ, τῆ ὕλης συνηρμοιοῦνται, τῷ μὴ δύνασθαι διὰ τὸ ἄστατον αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι αἰεὶ· ὥσπερ εἰ καὶ τὸν ἐν πλοίῳ δινεῖσθαι καὶ αὐτὸν ἰδίᾳ τις λέγοι καὶ τὸ ἄστατον τοῦ πλοίου μιμεῖσθαι. (η) Καὶ τοῦτο ὁ αὐτὸς (3) ἡμῶν διδάσκαλος οὐ καλῶς εἶπεν εἰρησθαι τῷ Νικομάχῳ. Ἐδει γὰρ, φησὶν, εἰπεῖν τροπικῆ καὶ ἀλλοιωτικῆ, περὶ αὐτὴν γὰρ αἰ τροπαὶ καὶ ἀλλοιώσεις γίνονται, αὐτὴ δὲ οὐ τρέπεται, οὐδὲ ἀλλοιοῦται· εἰ γὰρ αὐτὴ ἐτρέπετο ἔδειτ' ἂν ἐτέρως (4) ὕλης ἐν τῇ ἐμελλεν ἀλλοιοῦσθαι καὶ τρέπεσθαι. Ὡστε αὐτὴ μὲν ἄτροπος καὶ

ἀναλλοίωτος, τὰ δὲ περὶ αὐτὴν εἶδη ἀλλοιοῦνται. οἷον ἄνθρωπος, αὐτὸς μὲν ὑπομένει, ἐξιστάμενος δὲ τοῦ λευκοῦ ἀντικαθίσταται τὸ μέλαν. Ἔστι δὲ πάλιν ἀπολογούμενόν τινι ὑπὲρ τοῦ Νικομάχου λέγειν, ὅτι τὸ, ὅλη δι' ὅλης τρέπεται, οὐχ ὡς καὶ αὐτῆς, καθὼς ὅλη ἐστὶ, μεταβαλλούσης καὶ ἐξιστάμενης τοῦ εἶναι ὕλη, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰποιμεν ὅλον δι' ὅλου τὸν χαλκὸν εἰς τὰ ἐν αὐτῷ γινόμενα χαλκευτὰ εἶδη τρέπεσθαι, οὐ τῆς οὐσίας τοῦ χαλκοῦ τοῦ εἶδους τοῦ ἐαυτοῦ ἐξιστάμενος (1) ἀλλ' ὡς πεφυκτός αὐτοῦ καθ' ἑλὸν αὐτόν, τὰ μὲν ἀποπτύει τῶν εἰδῶν, τὰ δὲ δέχεται. Οὕτως οὖν τὴν ὅλην δι' ὅλης μεταβάλλειν εἴρηκε κατ' ἀλήθειαν γὰρ, ὡς ἦδη εἶπον, οὐκ ἐστὶ τὸ εἶδος τὸ μεταβάλλον, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον. Τῶν γὰρ εἰδῶν, τὸ μὲν φθίρεται, τὸ δὲ γίνεται· οὕτω γὰρ καὶ τὴν εἰς ἀλλήλα μεταβολὴν τῶν πραγμάτων λέγομεν, τῷ τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν ἄλλοτε εἰς ἄλλο μεταχωρεῖν εἶδος, τὸ γὰρ μεταβάλλον ὑπομένειν δεῖ, ἵνα ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο μεταχωρῆ, ὡς ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταβαῖνον, ὥστε τὸ ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὑπομένον ἢ ὕλη ἐστὶν· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἢ εἰς τὰ εἶδη τροπομένη καὶ μεταβάλλουσα.

Οὕτω καὶ Πλάτων ὁμωνύμως καλῶν τὰς τῆς ἰδέας καὶ τῆς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐκείνων εἰκόνας, τὸ αὐτὸ εἶπεν ἐκείνοις προστιθεῖναι, αὐτὸ ζῶον λέγων, καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως, διὰ τῆς προσθέσεως τῆς ἀνωνομίας τὸ κυρίως τοιοῦτον ὑπάρχον ἕκαστον ἐκείνων καὶ πρῶτως δηλοῦν· τὰ δὲ ἐξ ἐκείνων ὁμωνύμως λεγόμενα ἐκείνοις καὶ οὐ κυρίως, ἀλλ' ὡς ἢ εἰκόνας ἔχει πρὸς τὸ ἀσχετόπον.

Ἐξελιγμένους, τὰς περιόδους φησὶ καὶ ἀνακυκλήσεις· πάντα γὰρ ταῦτα, καὶ ὁ οὐρανὸς, καὶ ὁ γρόνον, καὶ τὰ ἄστρα ἐξ ἐκείνων τῶν λόγων προήλθον, οὐ δημιουργικῶς, ἀλλ' εἰδοποιητικῶς. Ἀμέλιος δὲ οὐκ οἶδα πόθεν ὀρηκθεὶς καὶ κινῶν ἰδέας ἐδόξασε, καὶ τούτων τοὺς λόγους οἰεῖται εἶναι παρὰ τῷ Θεῷ, ὃν οὐ νῦν ἡμῖν ἐξελέγγειν πρόκειται.

Οὕτω γοῦν καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν, δικαιοσύνης μὲν κατὰ τὸ πλεονάζον καλίαν, ἢ πλεονεξία, κατὰ δὲ τὸ ἐλλείπον ἢ μειονεξία· ἀνδρείας δὲ, κατὰ τὸ πλεονάζον θρασυτήτος, κατὰ τὸ ἐλλείπον δειλιάς. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ σωφροσύνης ἀκολασία καὶ ἡλιθιότης· καὶ ἐπὶ φρονήσεως πανουργία καὶ ἀπλοότης. Ὁ οὖν τέλειος πέφραγε ταῦτα καὶ σύμμετρος ἐστίν. εἶσι δὲ οἱ μὲν ὑπερτελεῖς καὶ ἐλλοιπέες κάμπουλοισι. Οἱ γὰρ χεῖριστοι τῶν ἀριθμῶν (2) καὶ πῶς πολλοὶ· οἱ δὲ τέλειοι ὡς δοκίματοι· καλλίστοις τῶν ἀνθρώπων, ὀλίγοι· τοὺς πλείονας γὰρ κακῶς εἶπον ὁ Βίαις, τὰ δὲ καλὰ σπάνια.

Οὐλοῦν πρότερα ἢ ἀριθμητικῆ τῆς μουσικῆς. Ἀλλ' (1) τὸ κείμενον ἔμεινον. (2) τὸ κείμενον, τῶν ἀνθρώπων. (3) τὸ κείμενον ἔμεινον. (4) τὸ κείμενον, τῶν ἀνθρώπων.

(*) Τοῦ Ἀσίου τὸ κείμενον φέρει « τῶν ὁμωνύμων ὄντων τε καὶ καλοῦμένων. » ὥπερ ὁμοίωτα ἢ γρη῏ τοῦ ἡμετέρου χειρογράφου. (1) τὸ κείμενον, διὰ τὸ μιμεῖσθαι. (2) τὸ κείμενον, ἐσυνέχει. (3) τὸ κείμενον, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἡμῶν διδάσκαλος. (4) τὸ κ. ἰτέρως.

λω; ὅ δ' εἰ καὶ οἱ μουσικοὶ λόγοι, ὅ ἐστι ὁ διὰ τεσσάρων, ἢ διὰ πέντε, ἢ διὰ πασῶν, ἢ ὁ δις διὰ πασῶν (1) πῶς ἂν γένωντο, (2) μὴ ὄντος ἀριθμοῦ; ὁ μὲν γὰρ διὰ πέντε τὸν ἡμιόλιον λόγον ἔχει, ὁ δὲ διὰ δ' τὸν ἐπίτριτον, ὁ δὲ διὰ πασῶν τὸν διπλάσιον, ὁ δὲ δις διὰ πασῶν, ὅστις καὶ τελειότατός ἐστι, τὸν τετραπλάσιον ταῦτα δὲ πάντα ἀριθμῶν ἴδια ἡμιόλιος μὲν ὁ γ τοῦ β, ὅτι ἔχει ὁ γ τὸν β καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ· ἐπίτριτος δὲ ὁ δ τοῦ γ, ὅτι ἔχει ὁ δ τὸν γ καὶ τὸ τρίτον αὐτοῦ· ὁ δὲ τ τοῦ β τριπλάσιος, διπλάσιος δὲ τοῦ β ὁ δ' καὶ τετραπλάσιος ὁ γ. Καλοῦνται δὲ παρὰ τοῖς μουσικοῖς οἱ τοιοῦτοι λόγοι ὁ μὲν ἐπίτριτος διὰ τεσσάρων, ὅτι ἐν τετραχόρδῳ τεσσάρων οὐσῶν χορδῶν αἱ ἀκραι β χορδαὶ πρὸς ἀλλήλας λόγον ἔχουσιν ἐπίτριτον ὅν τὰ δ πρὸς τὰ γ, προστεθείσης δὲ καὶ ἐτέρης χορδῆς, ὡς γίνεσθαι πενταχόρδον, λόγον ἔχουσιν αἱ ἀκραι χορδαὶ τούτέστιν ἡ α' πρὸς τὴν ἐν ἡμιόλιον, ὅν τὰ γ πρὸς τὰ β. τῷ δὲ πενταχόρδῳ προστεθέν τετραχόρδον ὅμοιον τῷ προτέρῳ τετραχόρδῳ τὰς δύο ἀκρας χορδὰς ἐν λόγῳ ποιεῖ διπλασίῳ ὅν ἔχει ὁ η πρὸς τὸ δ. καλοῦσι δὲ τοῦτον οἱ μουσικοὶ διὰ πασῶν, ὅτι τὸ εἶ ἀρχῆς ὄργανον τῆς μουσικῆς ἀκτάχορδον ἦν, προσυπακύνεται δὲ τῷ διὰ πασῶν, τῶν χορδῶν δηλονότι. Ὑστερον δὲ προστεθέντος τῷ τοιοῦτῳ ἀκτάχορδῳ καὶ ἐτέρῳ τούτῳ (3) ὁμοίου, ὡς γίνεσθαι τὰς τοῦ ὄργανου πάσας χορδὰς ἢ ἡ γὰρ μέση κοινὴ ἐστὶ καὶ ἀφοῦν τῶν τετραχόρδων, ἐν τῷ μὲν ὁγδόῳ γινόμενα, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ πρώτη, ἐκλήθη παρ' αὐτῶν ὁ λόγος τῶν ἄκρων χορδῶν, τούτέστι τῆς ἀκρῆς πρὸς τὴν ἰσὴν δις διὰ πασῶν, τούτέστι τετραπλάσιος, ὅν ἔχει ὁ η πρὸς τὸν β. (4) δις δὲ διὰ πασῶν εἴρηται ὅτι ἐκότερον διὰ πασῶν διπλάσιον συντεθέντα δ' ἐγένοντο δις διὰ πασῶν, ἔχον δις διπλάσιον, καὶ φανερὸν ὅτι καὶ τετραπλάσιον. Ἔστι δὲ ἐν μουσικῇ ὁ λόγος οὗτος ὁ δις διὰ πασῶν, τούτέστιν ὁ τετραπλάσιος, τελειότατος, ὅτι μείζονα τούτου λόγον ἐν μουσικῇ οὐκ ἔστι λαθεῖν· οὐδὲ γὰρ ὡς περ οἱ ἀριθμοὶ ἐπ' ἀπειρον αὐξάνονται, οὕτω καὶ οἱ τῶν χορδῶν λόγοι· ἢ γὰρ πολλὰ τὰς ἐν χορδαῖς ἔξιν ἐργάζεται· πάλιν δὲ οὐδὲ ἄχρις ἀπειρου μειοῦται· ἢ γὰρ πολλὰ ἀνεσις εἰς τὸ σιγῆν τὰς χορδὰς περιέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ἢ ἐργάτη μείωσις μέχρι τοῦ ἐπίτριτου λόγου.

(1) Τὸ χειρόγρ. ὁ δις καὶ διὰ πασῶν.
 (2) Τὸ γ, γένοντο.
 (3) Τὸ γ, τοῦτο.
 (4) Τὸ γ, δ'.

ΑΡΧΑΙΟΙ ΝΑΟΙ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ.

Υ Π Ο

Ε. ΚΡΗΤΙΚΙΑΟΥ.

(Συρέχεια, ἔδε σφ.λ.λ. 166, σελ. 525).

...ουεου...

Α'.

Ο ΔΗΜΟΣ Ο ΣΑΜΙΟΝ ΓΝΑΙΟΝ ΔΟΜΕΤΙΟΝ ΓΝΑΙΟΥ ΥΙΟΝ ΤΟΥ ΔΟΘΕΝΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΣΥΝΚΑΠΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΥΠΕΡ ΤΕ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΤΗΣ ΤΑΥΡΟΠΟΛΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ.

ΗΡΗΗ

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ ΗΡΩΣ ΔΟΥΣ ΠΟΙΕΙ.

Β'.

(αυτοκρατο) ΡΑ.

(συγκλη). ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΩΝΟΣ.

ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΓΑΙΟΥ ΙΟΥΔΙΟΥ ΓΑΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΗΣ ΕΧΩΝ ΔΙΑΤΕΛΕΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΣ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΛΗΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΙΔΙΑΝ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

ΗΡΗΗ

Γ'.

ΒΑΣΙΛΕΑ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ΘΕΩΝ ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΑ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ ΘΕΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΟΝ
 Αἰ ἐπόμειται δύο ἐπιγραφαὶ Α, Β, ἀμφότεραι ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ Ἡραίου, ἐκτίθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιταρ τῆς κατὰ τὴν Κολώρα ἀποθήκης τοῦ Ρ. Ρόδοσπου, ἀφ' ἧλου ἀνεργάσθησαν, ἐφ' ὧν ὑψοῦντο ἀναμνηστικῶς ἀγάλματα τῆς Κλαυδίας καὶ τοῦ Ποπλίου.

Α'.

Ο ΔΗΜΟΣ ΚΛΑΥΔΙΑΝ ΟΚΤΑΟΥΪΑΝ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΝΕΡΩΝΟΣ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΔΡΟΥΣΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ Γ(ερ)Μ(αν)ΙΚΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

(Ηρην)Ι

Β'.

Ο ΔΗΜΟΣ ΠΟΠΑΙΟΝ ΟΥΪΑΜΟΝ Ρ ΤΟΝ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ

ΗΡΗΗ

Εἰς στήλην ἐκ μαρμάρου ὑπὸ τῆς ἀγίας τράπεζης τοῦ ἐν τῷ προσεγγίζοντι εἰς τὸ Ἡραῖον καὶ ἀνήκοντι ἤδη εἰς τὴν ἐν Πάτρῳ Μορῆ Μετόχιῳ (α) ναοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή

ΑΥΛΟΝΟΦΕΑ ΛΙΟΝ ΑΓΓΙΚΟΝ ΥΙΟΝ ΑΓΓΙΚΟΥ ΤΟΥ ΝΕΩΠΟΙΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΘΕΑΣ ΗΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΥΛΑΚΟΣ ΚΡΙΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΑ ΕΝ ΠΕΙΣΗ(ι) ΠΑΙΔΩΝ ΣΤΑΔΙΟΝ ΝΕΙΚΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΕΠΩΝΥΜΟΝ ΕΝ ΤΩ(ι) ΙΕΡΩ(ι της) Β(α)ΣΙΛΕΙΟΥ ΘΕΑΣ ΗΡΑΣ ΑΓΩΝΑ ΠΑΙΔΩΝ ΠΑΛΗΝ ΤΗΝ ΤΕΙΜΗΝ ΑΝΑΣΤΗΣΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

Ἡ περιέχουσα τὸν ἐξῆς κατάλογον τῶν νεοποιῶν στήλη, ἀμφότερα ἐκ τοῦ Ἡραίου, φυλάττεται ἐν τῇ πλῆθει τούτου ἀποθήκῃ τῆς Μορῆ τοῦ Σταυροῦ.

ΕΠΙ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΤΟΥΣ ΜΔ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΙΣΙΔΩΡΟΣ ΣΕΡΑΠΗΩΝΟΣ ΦΙΛΩΝ ΧΡΥΣΕΡΜΟΥ. ΕΤΟΥΣ Μ ΚΑΙ Β ΕΠΙ ΓΑΙΟΥ ΣΚΡΙΒΩΝΟΥ ΦΙΛΟΠΟΙΜΕΝΟΣ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΓΥΧΟΣ ΑΡΤΕΜΩΝΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ΞΕΝΟΒΡΟΤΟΥ ΜΗΝΟΔΩΡΟΣ ΜΗΝΟΦΥΛΟΥ ΤΟΥ

(α) Τὸ Μετόχιον τοῦτο, ὁμοῦ μὲ τὸν ναὸν καὶ τὸν πύργον, ἐκτίθησαν ἀπὸ τῶν Πάτρῳ Σαρακηνῶν ναυπηγῶν Ὀθωμανικῆς ναυπορίας κατὰ τὸ ὅποιον φέρει ἐπὶ τοῦ ἀναψύχου θυρίδος τοῦ πύργου ἔτος 1577, μετὰ τὴν νίκην συνοικισμοῦ τῆς κατὰ τὸ 1472 ἐρημωθεῖσης ἐπὶ τῶν Γενουητῶν Ἰουστινιανῶν, καὶ κατὰ τὸ 1550 διαρρηθείσης ὑπὸ τοῦ Σουλτᾶν Σελῆμ εἰς τὸν ναύσταθμον Κιχίτης Ἀλφῆν-Πασάν Σάμου. Ὁ Πασαῖς οὗτος ἀνεῴχον τὸν ναυπηγὸν τοῦ ἐδωρήσατο ἀναψύχου, εἰς τὸ Μετόχιον τοῦτο γὰρας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΗΤΡΟΒΙΟΥ Φ ΔΕ ΔΑΜΑΣΩΚΑΗΣ ΠΟΤΑΛΟΥΣ ΕΤΟΥΣ ΜΔ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΚΡΑΤΟΥ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΠΡΩΔΗΣ ΟΝΗΣΙΩΝΟΣ ΕΤΟΥΣ Δ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΠΡΟΜΗΣΙ ΝΥΜΦΟΚΛΕΟΥΣ ΕΤΟΥΣ Ζ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΠΟΣΙΔΕΟΣ ΣΩΠΑΤΙΟΥ ΕΤΟΥΣ Γ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΝΙΚΗΣ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΕΤΟΥΣ ΚΘ ΤΗΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΝΙΚΗΣ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΧΙΡΟΤΟΝΗΤΟΣ ΠΟΠΑΙΟΣ ΚΟΡΝΗΑΙΟΣ ΔΕΥΚΙΟΥ ΥΙΟΣ ΡΟΥΦΟΣ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΔΕΥΚΙΟΣ ΠΑΠΙΟΣ ΔΕ ΚΜΝΟΥ ΥΙΟΣ ΕΤΟΥΣ ΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΝΙΚΗΣ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΕΥΣΕΒΗΣ ΖΗΝΩΝ Ε Δ ΤΗΣ ΚΟΛΩΝΙΑΣ ΝΕΩΠΟΙΗΣ ΔΕΥΚΙΟΣ ΠΟΠΑΙΟΥ

Τὰ ἐπόμενα εὐρεθέντα εἰς τὸ Ἑραϊὸν μεταφέρθησαν εἰς τὸν ἐν χώρᾳ δημοσίου οἴκον, τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ διακρίσει τοῦ νῦν ἡγεμόνος Κυρίου Ἰω. Γαλικά.

1 Ἀνάγλυφον παριστάνον ἄνδρα ἡμίγυμον ὑποδεχόμενον ἀρκτον ἱστάμενον εἰς τοὺς ὀπίσθιους πόδας, μ' ἐπιγραφὴν ΜΒΑΙΙΙ.

2 Ἀνάγλυφον ἔχον γεγλυμμένον ἄνδρα ἱστάμενον τὴν μὲν μίαν τῶν χειρῶν ἔχοντα ὑψομένην, τὴν δ' ἑτέραν πρὸς τὰ κάτω.

3 Ἀνάγλυφον παριστάνον ἄνδρα πλαγιασμένον ἐπὶ ἐστρωμένῳ σκίμποδῳ· ἀντικρὺ δὲ τούτου κἀθίπται γυνή, ἥς τὸ πρόσωπον, καλῶς καὶ τὸ τοῦ ἀνδρός, εἰσὶν ἠρωτηριασμένα.

4 Ἀνάγλυφον σπιθιμῆς ἔχον μῆκος, φέρων παραλλήλως ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ὁποίων κἀθίπται κύων ἀνορθούμενος.

5 Ἀνάγλυφον παριστάνον ἡμίγυμον γυναῖκα καθήμενν ἐπὶ σκίμποδος· αὐτὴ ἔχει ἐξηπλωμένην τὴν δεξιάν ἐπὶ τοῦ μηροῦ καὶ μὲ τὴν ἀριστεράν κρατεῖ ὀπώραν, ἣν φέρει πρὸς τὸ ἠνωγεμένον στόμα· ἀντικρὺ τῆς ἴσταται ἑτέρα γυνή κρατοῦσα κένιστρον πλήρες ὀπωρῶν, ὀπίσθεν δὲ ταύτης ἐπὶ κορμῷ δένδρου φαίνεται συρόμενος ὄφις.

6 Τμήμα στήλης ἔχον μῆκος ἐνὸς ποδὸς περίπου μὲ κορυφὴν ἐπὶ τοῦ ἀνω μέρους γλυφὴν

ΠΟΗΑΙΟΣ ΠΑΩ
ΤΙΟΣ ΑΥΛΟΥ ΡΟΥ
ΦΟΣ ΗΡΩΣ ΧΡΗΣ
ΤΕ ΧΑΙΡΕ

7 Κεφὶ γυναικεία ἀπὸ τοῦ ἴδιου μέχρι τῶν δακτύλων ἠρωτηριασμένων ὄντων.

8 Ἀνάγλυφον παριστάνον ἄνδρα ἐξηπλωμένον ἐπὶ σκίμποδος, συγκεκμημένα ἔχοντα τὰ γόνατα, καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους· δύο γυναῖκες κἀθίπται ἀπέναντί του καὶ τρίτη ὀπίσθεν αὐτῶν ἀνωθεν τοῦ ἀνδρός φαίνεται μίξ σφαῖρα ἡμικεκμημένη.

9 Κεραλή γυναικεία ὠρείας γλυφῆς ἔχουσα ἐλικειδῶς τὴν κίμην ἐστραμμένην καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω ἐξῆμμένην.

10 Τμήμα κιονοκοράνου ἐντέχνως γεγλυμμένου.

11 Ἀνάγλυφον σπιθιμιαῖον παριστάνον ἄνδρα πλαγίως ἐξηπλωμένον καὶ ἐπιστηρίζοντα τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

12 Κεραλή γυναικεία ἠρωτηριασμένη κατὰ τὴν ἄνω, στόμα καὶ γνάθον ὠρείας γλυφῆς.

13 Ἀνάγλυφον παριστάνον γυναῖκα καθήμενν ἐπὶ ἐδωλίῳ, ἔχουσαν τὴν μὲν ἀριστεράν ἐπὶ τούτου τὴν δὲ δεξιάν ἐπὶ τοῦ ἐπιγαστρίου· ἄνδρα ῥωμαλέον μὲ ἐνδυμασίαν στρατιωτικὴν κρατοῦντα κἀνίστρον ἀριστεροῦθεν πλήρες ὀπωρῶν, γυναῖκα προσβεβηκυῖαν πλησίον του μεγαλόσωμον παρὰ ταύτῃ δύο νεανία προσβλέποντες πρὸς τὰ τρία πρῶτα ἄτομα.

14 Μάρμαρον ὀγκώδες (α) παριστάνον λύκον δάκνοντα κεραλὴν βοῦς. (Ἐπιτετα συνεχῆς.)

(α) Ἐν ἴδιον εἶναι ἐκτισμένον εἰς μίαν τῶν πλησίον τοῦ Ἑραϊοῦ ἀποθηκῶν τῶν Παγονδίων.

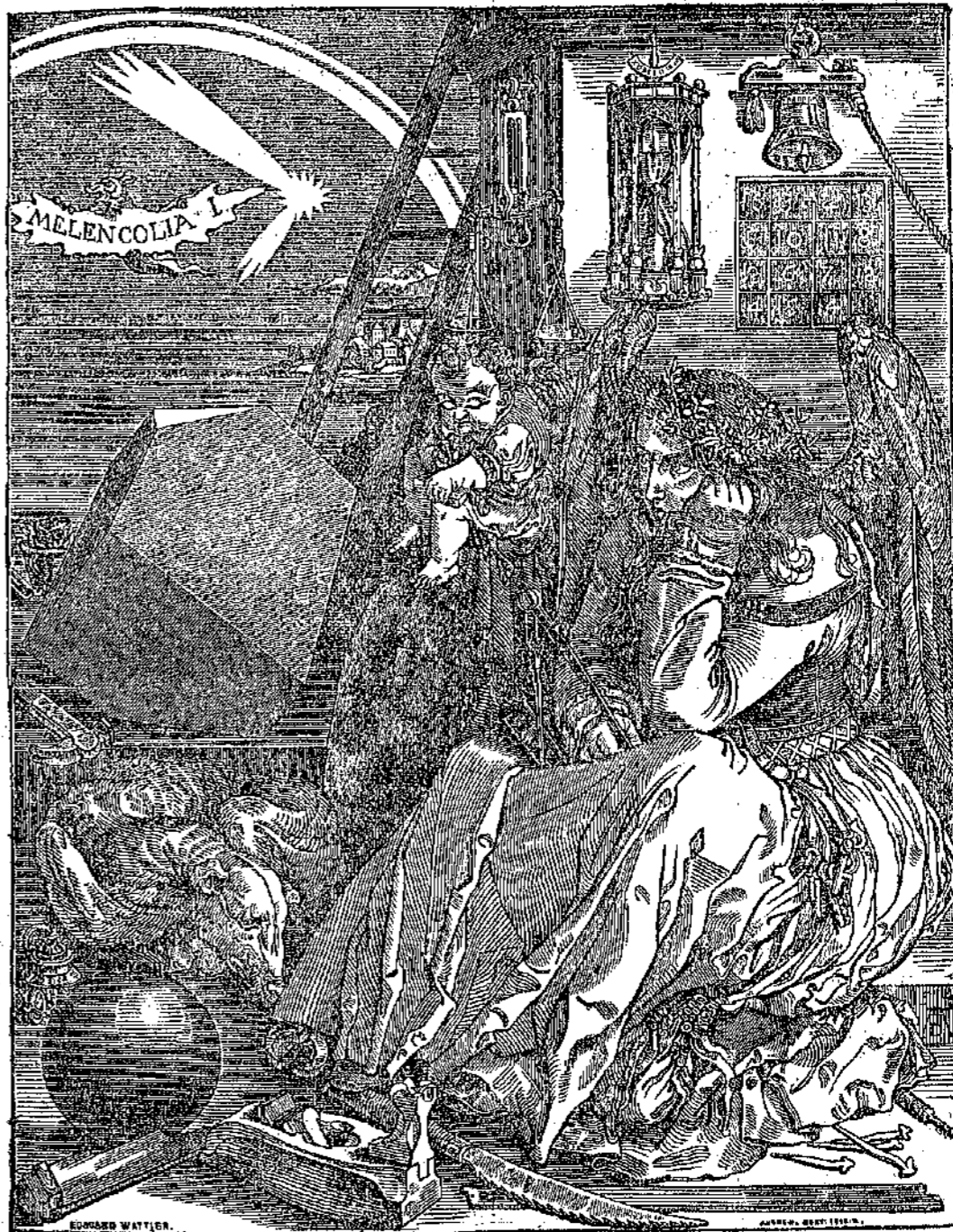
ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΝ ΜΑΓΚΕΣΤΡΙΑ.

—ο—

Μετὰ τὰς ἐν Λονδίῳ καὶ Παρισίοις δύο μεγάλων καὶ παγκοσμίους ἐκθέσεις, ἐγένετο πρὸς τριῶν ἢ τεσσάρων μηνῶν τρίτῃ ἐν Μαγκεστρία, ὠρισμένον χαρακτῆρα καὶ ἰδιάζοντα σκοπὸν ἔχουσα, τὴν συγκέντρωναι τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης ὅσα εὐρίσκονται μὲν ἐν ταῖς ἰδιαιτέροις τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ συλλογαῖς, εἰσὶ δὲ ἄγνωστα εἰς τε τὸ κοινὸν καὶ τοὺς περὶ τὰς τέχνας ἀσχολουμένους. Καὶ ἀληθῶς θησαυροὶ τέχνης, ὡς οἱ Ἀγγλοὶ ὠνόμασαν μίαν ἐπὶ τούτῳ συστηθεῖσαν ἐφημερίδα (The art-treasures examiner), κατετέθησαν ἐν τῇ λαμπροτάτῳ παλατίῳ τῆς ἐκθέσεως. Ἐνταῦθα βλέπεισ καὶ βυζαντινὰ καὶ ἰταλικὰ καὶ γαλλικὰ καὶ γερμανικὰ ἔργα, καὶ ἀγγεῖα καὶ ἀδάμαντας καὶ χρυσότευκτα καὶ ἀργυρότευκτα χειροτεχνήματα, καὶ γλυφὰς ἐπὶ βραγάλου καὶ κεράμιον, καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐλεφαντίνων ὀστέων λεπτοურγεστάτων, καὶ ὄπλα καὶ πανοπλίας, καὶ τὰ ἀριστουργήματα τῶν μεγάλων ζωγράφων, ἐνὶ λόγῳ πᾶσαν παλύντιμον, οὕτως εἰπεῖν, κληρομίαν τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναγεννήσεως. Ἐνταῦθα δύνυσται νὰ σπουδάσῃς μετ' ἀκριβείας τὰς περιπετείας καὶ τὴν πρόδον τῆς ζωγραφικῆς ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν μέχρι τοῦ Ραφαήλου καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἐγερτίων τεχνιτῶν, καὶ νὰ θαυμάσῃς τὰς εἰκόνας τοῦ Σιμαβοῦς, τοῦ Γιόττου, τοῦ Περουγίνου, τοῦ Φρά Βαρθολομαίου, τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, τοῦ Ἀνδρέου δὲλ Σάρτου καὶ ἄλλων. Μόνοι αἱ τοῦ Ραφαήλου ἀρκοῦσι νὰ χρησιμεύωσιν εἰς διδασκαλίαν τοῦ φιλοτέχνου, τοσοῦτοι εἰσὶ πολυάριθμοι. Ἐν γένει δὲ τοσοῦτῳ πολύτιμος εἶναι ἡ συλλογὴ αὕτη, ὥστε λυπεῖται ὁ θεατὴς ἀναπλῶν βῆτι μετ' ἄλιγον θέλουσι σκορπισθῆ ὄλοι ἐκεῖνοι οἱ θησαυροὶ ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν μουσεῖα.

Ἡ ἐφημερίς ἦν ὠνομάσασμεν δημοσιεύει τὰ ἀντίτυπα τῶν πλείστων ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τούτων δημοσιεύομεν δὲ καὶ ἡμεῖς, ἐρασιυβέντες ἐξ αὐτῆς, μίαν τῶν εἰκόνων τοῦ Ἀλβέρτου Δυρέρου, οὐχὶ ὡς τὴν ὠραιότεραν τῶν ἑπ' αὐτοῦ κατασκευασθειῶν, ἀλλ' ὡς τὴν παραδοξοτέραν. Ὁ Ἀλβέρτος Δυρέρος, ἐκ Γερμανίας ὀρωόμενος, ἤμασεν ὡς γνωστόν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΒ' καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ΙΣ' ἑκατονταετηρίδος, μετελλθὼν εὐδοκίμως τὴν τε γλυπτικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν. Τούτου ὁμοίωμα κατεχωρήσθη ἐν τῷ 88 φυλλαδίῳ τῆς Παρδώρας (τόμ. 4).

Ἡ παράδοξος αὕτη εἰκὼν παριστάνει ἀλληγορικῶς τὴν μελαγχολίαν περιεστοιχισμένην πανταχόθεν ὑπὸ μυρίων καὶ ποικίλων ἀντικειμένων. Ἐὶ σημαίνουσιν ὁ παρ' αὐτὴν κοιμώμενος κύων, καὶ ἡ τρυτάνη, καὶ ἡ κλίμαξ, καὶ ὁ κώδων, καὶ οἱ ἀριθμοὶ, καὶ ἡ κλεψύδρα, καὶ ὁ ἀνὰ χεῖρας αὐτῆς διαθήτης, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς ζώγης ἀνηρητημένα κλειδεὶς καὶ

Μελαγχολία.

τόσα ἄλλα ἐργαλεῖα ἀτάκτως διεσκορπισμένα; Τὸ καθ' ἡμᾶς πάντα ταῦτα ἀποδεικνύουσι φαντασίαν ἀκανόνιστον καὶ ἰδιότροπον, ἥτις ὅμως παρήγαγεν ἄλλα ἔργα, οἷον τὴν προσκνήρησιν τῶν Μάγων, τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὔαν, τὸν Ἐσταυρωμένον, ἐρίζοντα πρὸς τὰ ἐντελέστερα τῆς ἰταλικῆς σχολῆς.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἦθος αὐτὸ τῆς Μελαγχολίας, εἰ καὶ ἐμφανίει σκέψιν βλαβεῖαν, δὲν ἐξῆγει τὴν ἀθυμίαν ἐκείνην τὴν ζωγραφουσαν ἐπὶ τοῦ προσώπου τὴν ὀλίφην τῆς καρδίας. Μακάριος ἐκεῖνος οὐτινοῦ

τὴν μὲν καρδίαν κατατρώγει ἡ ὀδύνη, ἀνεπηρέαστον δὲ μένει τὸ πᾶμα καὶ εὐριστον καὶ εὐτραφές, ὡς τὸ τῆς Μελαγχολίας τοῦ Δυρέρου!

ΠΕΡΙ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ.

—ο—

Ἐξ ἐπιστολῆς τινος τοῦ ἐν Τριπόλει τῆς Βαρυβίας ἑλληνικοῦ προξένου, ἦν ἀγέγνωμεν ἐν τῷ

Μίσην τῆς 19 Αὐγούστου 1857, ἀρούμεθα τὴν ἐξῆς περιεργον εἰδῆσαι· ἡ ὑπάρχουσα δὲ ἐνταῦθα καὶ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἱστορικὴ διὰ τὰς μεταβολὰς τῆς, καὶ διὰ τὸ εἰς αὐτὴν ἐβρισκόμενον καιμῆλιον, περὶ τοῦ ὁποῦ ὀλέω σαὶ ἐμιλήσει κατωτέρω. Εἰς τὸν πέμπτον αἰῶνα ἡ Ἐκκλησία ὑπέβη μνητρόπολις· εἰς τὸν ἕνατον ἐγενετο πλάμιον· ἐπὶ δὲ τῆς ἰσπανικῆς δυναστείας Καρόλου τοῦ Κ', ἐγενετο δυτικὴ Ἐκκλησία· καὶ κυριεύσαντες τέλος οἱ Ἀραβες τὴν πόλιν ἔκαμον αὐτὴν σταῦλον. Κατὰ τὰ 1785 νέος αἰχμάλωτος ἐκ Πισσολλογγίου, χαίρων τὴν εὐνοίαν τοῦ τότε ἡγεμόνος, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ δικαιοσύνην ἐργάτας καὶ τὴν ἀδειαν νὰ τὴν ἐπισκευασῇ ἢ αἰτίας τοῦ ἐγενετο δεκτὴ. Ἰυνὴ τις ἐνενηκονοτούτης, Μαρία Ζακυνθία, αὐτόπτης πολλῶν πραγμάτων, καὶ οὕτω πραγματικῶς ὀλόκληρος ἱστορία τοῦ τόπου, μὲ εἶπεν ὅτι· « κάμνοντες ἄλλοτε ἀνασκαφὴν τῶν θεμελίων, εὗρομεν ὑπόγειον μὲ πολλὰ βιβλία ὀγκώδη, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα ἦσαν πέτρινα, καὶ ὅτι μὲ πολλὴν δυσκολίαν ἠδυνάμεθα νὰ καύσωμεν αὐτά. » Μοῦ εἶπεν ἡ Μαρία, ἐπιστάτρια τῆς Ἐκκλησίας, δεῖξάσαί μοι τὸ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος κημήλιον, ὅτι ἔχει μέσα βούλλαις μὲ σταυρούς. Ἰσχύοντι, τὸ βιβλίον τὸ ὑπάρχον, ὡς καὶ τὰ καέντα, ὅντα ἐκ μεμβράνης εἶναι λόγοι τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς φαίνεται, ἀντιγραφέντες εἰς τὸν ὀγδοὺν ἢ τὸν δέκατον αἰῶνα, καὶ, νομιζῶ, μήπω ἐκτεθειμένοι εἰς τύπον. Κύριος οἶδεν, ἀπὸ πόσα καιμῆλια Ἑλλήνων συγγραφέων μὲς ὑστέρησεν ἡ Μαρία, ἐπειδὴ δὲν εἶχον βούλλαις μὲ σταυρούς. »

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΟΜΗΝΑΓῆ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΣ ΤΗΣ Β. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἀριου.

Τὴν 26 Μαΐου 1857 ἡ εἰσαγγελία αὐτῆς συνήλθεν εἰς γενικὴν συνεδρίαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις Χριστιανοβοῦργου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μεγαλειοτάτου βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου τοῦ 7'. Ἀρμὰ δὲ κηρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς ἐνάρεως, ὁ ἀξιότιμος τῆς Ἐταιρείας γραμματεὺς Κ. Κάρολος Ράφν, ἀνέγνωσε σύντομον ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὸ 1856 ἐτος ἐργασιῶν τῆς Ἐταιρείας, καὶ συγχρόνως παρουσίασε διάφορα κατὰ τὸ αὐτὸ ἐτος ἐκδοθέντα διαπνῆ αὐτῆς συγγράμματα, ἀφορῶντα τὴν ἀρκτήν ἀρχαιολογίαν. Εἶτα ὁ μεγαλειότατος βασιλεὺς παρουσίαν ἀξιόλογον παρ' αὐτοῦ συγγραφεύου διατριβὴν περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων τάφων τῶν ἀρκτῶν λαῶν, τάφων γνωστῶν σήμερον ὑπὸ τὴν κλήσιν πρόδρομοι γιγάντων, ὡς ἐκ τῶν ὑπερῶν κίων λίθων ἐξ ὧν εἰσὶ κατασκευασμένοι. Ἐν τῇ διατριβῇ δὲ ταύτῃ λέγεται ἐπιτηδεύειν τίνι τρόπῳ

ἀκμάσαντες τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἠδυνήθησαν νὰ μεταφέρωσι καὶ νὰ θέσωσιν ἐπὶ τῶν τάφων τούτων τοὺς τερκοτίους ἐκείνους λίθους, τίνι τρόπῳ κατεργάζοντο αὐτοὺς, καὶ πῶς κατασκευάζον τοὺς νῦν ὀαυμαζομένους τούτους τάφους. Ἐπὶ τέλους ὁ Κ. Ἰγγιάλδωσιν, ἐφημέριος ἐν Ἰσπανικῇ παρουσίασε γάρτην τῆς τοῦ Νατοφραβίου χώρης μετ' ἀκριβοῦς σημειώσεως τοῦ κόλπου τῆς Σκιαφάνδης ἐν Ἰσπανίᾳ, τούτεστι τῆς περιφερείας τὴν κατεῖχεν ὁ Σουηδὸς Γάρδαρος ὁ τοῦ Σβαδάρου, υἱὸς ὁ καὶ πρῶτος ἀνακαλύψας τὴν Ἰσπανίαν ἐν ἔτει 863.

I. ΔΕΚΙΤ'ΑΛΛΑΞ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΚΘΕΣΙΣ περιληπτικὴ τῆς ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ Ἑθνικῆς νομισματικῆς συλλογῆς, παρὰ Γεωργίου Κοζ. Τυπάλδου, ἐφόρου τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ τοῦ νομισματικοῦ Μουσείου. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδηφείας 1857. (εἰς 4ον. τε σὺ. 16).

ΕΓΚΟΛΙΘΙΟΝ τῶν νέων ἢ ἐπιπέδων ἐκφανθεῖσαι πρὸς τοὺς νέους τῶν Ἡνωμένων Πολιτικῶν τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ I. Χάρου. Καὶ μεταφρασθεῖσαι ἐλευθέρως πρὸς χεῖρσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ πάσης ἐν γένει τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας, ὑπὸ Γ. Παλυμέρη. Ἐν Ἐρμούπολει, ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γεωργίου Πολυμέρη. 1857.

Πρὸ τῆς ἀνωτέρω ἀναγγελλομένης Ἐκθέσεως τοῦ Κ. Γ. Τυπάλδου, ὄλιγοι ἴσως ἐγνωσκον ὅτι ὑπάρχει δημόσιον νομισματικὸν μουσεῖον ἐν τῇ Ἑλλάδι. Ἀκούσωμεν λοιπὸν τὴν ἱστορίαν τῆς συστάσεως αὐτοῦ ὅπως τὴν περιγράφει ὁ ἐφορος, ἱστορίαν ἐξ ἀνάγκης ἐνδεῆ περιεργῶν εἰδήσεων διὰ τὴν ἐνδειαν τοῦ μουσείου.

« Ἡ πρώτη ἰδέα, καὶ ἡ πρώτη σύστασις Νομισματικῆς Ἑθνικῆς Συλλογῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1829 ἔτους. Τὰ συλλεχθέντα τότε νομισματα ἐτίθησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πολυμάθοος Κ. Ἀνδρέου Μουστοξόδου ἀγροῦμεν ἡμῶς ὁποῖα καὶ ὁποῖα ἀρχαῖα νομισματα συλλέξαι ἄρξεν ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ.

« Ἀλλὰ περὶ τὸ 1833 ἔτος ἡ ἐλθεῖσα ἀγτιβασιλεία, χρίσασα γαίρεται ἀξίαν προσοχῆς τινος τὴν συλλογὴν ταύτην, ἠρροικῶσεν ἐκ Σουηδίας τὸν νομισματογνώμονα Γέδερ, πρὸς δὲ ἀπέθεσε τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐνκαρχώμενων νομισμάτων, ἐπὶ μισθῷ μηνιαίῳ δραχ. 350, προσδιόρισεν αὐτῷ συγχρότως καὶ δραχμῶν 100 κατὰ μῆνα πρὸς ἀγορὰν ἀρχαίων νομισμάτων.

« Μετὰ δὲ τὴν ἀποβίωσιν τούτου ἡ Σ. Β. Κυβέρνησις ἐπεφόρτισε τὸν Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας Κ. Ρόος, δαδὲ ἐπιμελήσασθαι τῆς Ἑθνικῆς Συλλογῆς, διορίσασα πρὸς αὐτὸν ἐπιμισθίον ἐκ δραχ. 100 καὶ ἑτέρας δραχ. 100 κατὰ μῆνα πρὸς ἀγορὰν ἀρχαίων νομισμάτων.

« Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ρόος ἐπεπιστεῖθη ἡ Σ. Κυβέρνησις τὴν συλλογὴν τῶν νομισμάτων εἰς τὸν ἀοιδίμον Γουνασιάρχη Γεράδιον, καὶ μετὰ τούτου εἰς τὸν φιλόπορον καὶ ἐνάρετον ἐφορον τῶν Ἀρχαιοτήτων Κ. Πιττάκην, ὅστις ἐφορτοῦσε τὰ περὶ τῆς νομισματικῆς μέχρι τῆς 4. Αὐγούστου τοῦ 1843.

« Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην μεταφέρθη ἡ τῶν νομισμάτων συλλογὴ ἐντὸς νομισματοθήκης εἰς τὸ κατάστημα τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης, καὶ δὲ τῷ κ. Β. Διατάγματος παρεδόθη αὐτὴ εἰς τὴν διεύθυνσιν ἡμῶν, ἄνευ ὁμοῦ ἐπιμισθίου, οὐδὲ προσεπιχορηγήσεως τινος πρὸς ἀγορὰν νομισμάτων.

« Τὴν 4. οὐν Αὐγούστου 1843 ὁ Κ. Πιττάκης παραδίωκε τὴν συλλογὴν τῶν νομισμάτων, ἔλαβε καὶ ἔδωκεν ἀποδείξειν ὑπογεγραμμένην παρ' αὐμοτέρου, καὶ ἴσως ἐστὶν ἡ ἐξῆς·

« Ἐλάβον ἀπὸ τῶν Κ. Πιττάκην τὰ Νομισματα τὰ Ἑλληνικὰ κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Γέδερ, καὶ ὅσα ὁ ἴδιος Κ. Πιττάκης ἐστύλαξε κατὰ τὸν κατάλογόν του. ὁμοίως ἔλαβον νομισματα τακτοποιημένα εἰς τὴν νομισματοθήκην ἀργυρᾶ 81 χάλκινα 512· χρυσᾶ 3. Ταῦτα δὲ ἀρχιλοῦσιν ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ χρόνου, καὶ καταβαθρῶσιν μέχρι τῶν χρόνων τῶν Βυζαντινῶν. Πρὸς τούτοις ἔλαβον μὴ τακτοποιημένα νομισματα χάλκινα 791, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων εἰσὶ τοῦ Γαλλικοῦ. Πρὸς τούτοις ἀργυρᾶ νομισματα μὴ τακτοποιημένα 10. Δρακτῆλια χάλκινα 5. Ἐρώτια 6, ἐξ ὧν τὰ δύο καθαρὰ εἰδη, ἀπαντὰ ἄθρα. Διακτιλοῦσιν μὲ γ.λυφᾶς 3. Ἐν ἀνάργυρον (χαμφῶ) ἐν ἀγαθῆτιον χρυσῶν, προσφορά τοῦ Ἀπόλλωτος Σερπέντε πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρίαν, μίαν σφραγίδα κηλίτην φέρουσαν τὴν Ἀγίαν Τριάδα, ἐν ἀγαθῆτιον κινδὸς χάλκινον· μίαν σακκοῦλαν μὲ νομισματα χάλκινα ἀκαταρτίθμενα ἐσφραγισμένην ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Γέδερ· ἑτέρας σακκοῦλας μὲ νομισματα χάλκινα διεσφραγμένα ἀκαταρτίθμενα, ἐν κορμάτιον χάλκον μὲ ἐπιγραφὴν. Ἐν Ἀθήναις τὴν 4. Αὐγούστου 1843.

« Γεώργιος Κ. Τυπάλδος. »

« Ταῦτα πάντα εἰσὶ τὰ παραδοθέντα παρὰ τοῦ Κ. Πιττάκη πρὸς ἡμᾶς τὴν 4. Αὐγούστου 1843, καὶ τὰ ὁποῖα ὅσα καὶ ἀνελλειπῆ εὐρισκόνται ἐντὸς τῆς Νομισματοθήκης, προσθέσει διαφόρων ἄλλων μικρῶν ἀρχαιοτήτων, τὰς ὁποίας ἀπεκτίσαμεν ἑκτοτε.

« Ὅσα δὲ καὶ ὁποῖα νομισματα παρελάβομεν εὐρισκόνται καταγεγραμμένα εἰς τὸν πρῶτον πίνακα, ἧτοι ὅσα ἀπέκτησαν οἱ ΚΚ. Α. Μουστοξόδου, Γέδερ, Ρόος, Γεράδιος καὶ Πιττάκης ἀπὸ

τοῦ 1829 ἔτους μέχρι τοῦ 1843, ταῦτα δὲ εἰσὶ χρυσᾶ μὲν 3· ἀργυρᾶ 91· χάλκινα 512. Ἐντὸς δὲ τοῦ λευκοῦ σακκοῦλου ἀριθμηθέντα εὐρέθησαν νομισματα χάλκινα 574. Ἐντὸς τοῦ ἑτέρου σακκοῦλου νομισματα χάλκινα 105. Ὅσα νομισματα τακτοποιημένα καὶ μὴ τακτοποιημένα εἰσὶ τὸ ἔτος 1841, ἀπὸ διαλαμβάνει ὁ τῆς παραλαβῆς πρῶτος πίναξ, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀξία δὲν ὑπερβαίνει τὰς 1500 δραχμᾶς.

« Τὰ νομισματα τῶν ἀοιδίμων Ζωσιμάδων εὐρισκόνται ἐντὸς ἐσφραγισμένου κιβωτίου· εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον, μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀοιδίμων πραγμάτων. Εὐχρῆς ἔργον ἂν προσεῖθετο τὰ ἐν τῷ Κιβωτίῳ τούτῳ ὑπάρχοντα ἀρχαῖα νομισματα Ἑλληνικὰ τε· Ρωμαϊκὰ καὶ Βυζαντινὰ εἰς τὴν παροῦσαν ἡμῶν συλλογὴν. »

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης τινὰ συμπερίνομεν· ἄ— ὅτι χιλιάδες δραχμῶν κατανάλωσαν εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιμισθία ἐφόρων, ὧν εἰς μάλιστα μετεπέμψθη ἐξ Εὐρώπης, καὶ οὐ μικρὰ ἄλλη ποσότης ἐδάπανηθη ὅπως συγκροτηθῇ μουσεῖον ὅ τινο· ὁ πλοῦτος ὅλος ἐντὸς δέκα ἐτῶν συνέκτιστο ἐκ 1641 νομισμάτων, μόλις ἀντὶ 1500 δρ. τιμωμένων, καὶ ἐξ ὧν τρία ἢ τέσσαρα εἰσὶν ἄξια λόγου. ἄ— ὅτι ἀπὸ τοῦ 1843 ἔτους, ὅτε ἡ ἐξουσία ἀπεφάσιζε νὰ ἀναθῆται τὴν ἐφορείαν τοῦ μουσείου εἰς τὸν ἔχοντα καὶ τὴν τῶν δημοσ. βιβλιοθηκῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν νομισμάτων πεντηκπλασιασθεὶς ἀνέβη εἰς 8,522, καὶ ὅτι ἡ ἀξία αὐτῆ ἐγένετο τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Κ. Τυπάλδου, ἄνευ σχεδὸν δαπάνης, διότι μόλις 55 νομισματα ἠγοράσθησαν.

Μανθάνομεν δ' ἐπὶ τέλους καὶ τούτο, ὅτι ἡ ἐξουσία, προνοοῦσα περὶ τοῦ Μουσείου, διώρισε πρὸ δέκα μηνῶν καὶ νομισματογνώμονα· τὸν Κ. Ἀγ. Ποστολάκη, περὶ τῆς ἐμπειρίας οὗ τινος πολλὰ ὑπὸ πολλῶν ἠκούσαμεν, καὶ ἰδίως ὑπὸ τοῦ ἐν Κερκύρῃ γνωστοῦ νομισματολόγου Κ. Παύλου Ἀμπρου.

Καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἐπαύον ἀξίαν· ἀλλὰ δὲν μανθάνομεν τὸ καιριώτατον· ἐκ δὲ ἀλλοῦ ἢ ἐξουσία προσδιώρισε καὶ χρηματικὴν τινα ποσότητα πρὸς ἀγορὰν νομισμάτων. Τούτο πρὸ παντὸς ἄλλου ἐνδιαφέρει τὴν ἐπιστήμην. Ἡ μέριμνα τοῦ Κ. Τυπάλδου καὶ ἡ ἐμπειρία τοῦ Κ. Ποστολάκη, δὲν εἶναι μόναι ἱκαναὶ νὰ πλουτίσωσι τὸ μουσεῖον, διότι τὴν μερίμναν καὶ τὴν ἐμπειρίαν οὐδεὶς κατὰ δυστυχίαν δέχεται ἀντὶ χρημάτων μετρητῶν, οὐδ' αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν τὰ νομισματικὰ μουσεῖα εἶναι ἀπλοῦς στολισμὸς, ἀπλὴ πολυτελείας ὑπερφανείας, περιττὸν τότε, ἀποροὶ ὄντες καὶ ἄλλοι ἀναγκαιότατα ἔχοντες νὰ πορισθῶμεν, νὰ ἔχωμεν μουσεῖα καὶ ἐφόρους καὶ νομισματογνώμονας. Ἐὰν ὁμοῦ εἶναι ἀληθὲς ὅτι διὰ τῆς μελέτης τῶν νομισμάτων διεκρινῶνται δυσκοίλια, ἀνασχευάζονται χρονολογίαι καὶ φωτίζονται σκοτεινὰ μέρη τῆς ἱστορίας, φρονόσωμεν ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ ἐπιδείξις ὅτι ἔχομεν μουσεῖον καὶ ἐφορον καὶ νομισματογνώμονα, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν νὰ ἐνασχοληθῶσιν ὥστε νὰ ὠφελήσωσι τὴν ἐπι-

στημένη. "Ότι δε οί επιτετραμμένοι τὰ τοῦ μουσείου δύνανται νὰ πράξωσιν εὐδοκίμως τούτο, ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς τῆς ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἐκθέσεως, ἐν ἣ ὑπομνηματίζονται τὰ νοήματα μετ' ἐπιστημονικῆς ικανότητος.

Τὸ Ἐγκόλιον τῶν νέων εἶναι νέος καρπὸς τῆς ἀκμῆς τοῦ Κ. Γ. Πολυμέρη. "Όστις ἔτυχε νὰ γνωρίσῃ τὸν Κ. Πολυμέρη, δὲν ἠναγκάσθη βεβαίως νὰ ἐπιχειρήσῃ βλάβει καὶ πολυχρονίους ἀγασαφῶς ὑπὸ τὴν ἐπιθερμίδα αὐτοῦ ὅπως πεισθῇ ὅτι καὶ νήφων καὶ κοιμώμενος καὶ λαλῶν, περὶ ἐνὸς καὶ μόνου σκέπτεται καὶ μερμηνά, περὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς ἑλληνίδος νεολαίας. Ἀγωγὴν δὲ δὲν ἐνοεῖ, ὡς οἱ πολλοὶ, τὴν ἀπλὴν μάθασιν γραμμάτων, ἀλλὰ πρὸ ταύτης τὴν ρύθμισιν τῆς καρδίας ἠθικῶς τε καὶ ἠρησκυτικῶς. Τὸ Ἐγκόλιον τῶν νέων εἰς τούτο καὶ μόνον τείνει. "Όποιοι δὲ εἶναι ὁ Κ. Χάους οὐτινος τὰς ἀμυλίας περιέχει τὸ Ἐγκόλιον, ἰδοὺ τί λέγει ὁ Κ. Πολυμέρης ἐν τῷ διδασκαλικῷ προλόγῳ αὐτοῦ:

« Ὁ Κ. Χάους εἶναι κληρικὸς ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν Προσβυτεριανῶν, δηλαδὴ ἐκείνης εἰς ἣν καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις διατελὼν ἱεραπόστολος Ἰωάνης Κίγκ ἀνήκει, καὶ ἥτις εἶναι ἡ εἰρητικώτερα τῆς Λουθηρανῆς θρησκείας αἰρέσις. Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχει μεγίστη ἀντίθεσις εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν δύο τούτων ἱεροκηρύκων, δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ νὰ γίνῃ ἐνταῦθα μικρά τις σύγκρισις μεταξὺ αὐτῶν.

» Ὁ μὲν Χάους, ἠθικῶν τὴν πρὸς τὴν ἀθείαν πᾶσιν τῶν συμπολιτῶν του, ἀναβαίνει μετὰ πολλῆς ζωηρότητος καὶ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ τὸν ἀμῶνα, προσπαθῶν νὰ στήσῃ φραγμὸν εἰς τὴν ἐπικειμένην πλάνην, διὰ τῆς πειστικώτερης καὶ λογικώτερης τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίας. ὁ δὲ Κίγκ, παραιτῶν ἀνάγκῃ, τὸ μέγα τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας στάδιον, ὅπου ὑπάρχει ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ παρτίδι καὶ ἐν ταῖς εὐρυτάταις πέριξ αὐτῆς χώραις, ἐνθα οἱ λαοὶ πλανῶνται εἰς τὸ σκότος τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τοῦ ἀπολυτισμοῦ, ἐρχεται ποῦ; ἐν Ἑλλάδι! ὅπου πρῶτον ἐκηρύχθη ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ διδάξῃ τὸ Εὐαγγέλιον, εἰς τοίους; εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες καὶ τὸ ἐννοοῦν καὶ τὸ ἐξηγοῦν κάλλιον αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος διδάσκει εἰς τοὺς συμπολίτας του δημοσίᾳ καὶ μετὰ τῆς μεγαλητέρας παρρησίας τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν εὐσεβείαν, προσπαθῶν ὅλας δυνάμεις νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς γενναίαν καὶ φιλανθρωπικὰ αἰσθημῆτα. Ὁ δεύτερος περιφέρεται εἰς τὰς στενωποὺς καὶ τοὺς δρομίστους τῶν Ἀθηνῶν ζητῶν τυχοδιώκτην τινὰ ἢ ἀπηλπισμένον, διὰ νὰ φέρῃ αὐτὸν κρύφα ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ νὰ τὸν κάμῃ νὰ παραδεχθῇ τὸ σαθρὸν τῆς διδασκαλίας τοῦ σάστρημα, δι' εὐταλῶν προσφορῶν καὶ ψευδῶν ὑποσχρίσεων. Ὁ πρῶτος, διὰ τῶν ὠραίων καὶ ἐμπεριθῶν συγγραμμάτων του, ὠρελεῖ καὶ φωτίζει οὐχὶ μόνον τοὺς συμπατριώτας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους λαοὺς, γινόμενος οὕτω χρήσιμος εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁ δεύτερος γίνεταί σκάνδα-

λον ὅπου καὶ αἰ πατήσῃ ὁ ποῦς αὐτοῦ, σπουδαζὼν καὶ μελετῶν ἀπαύστως τίνι τρόπῳ νὰ παραστήσῃ διὰ τῶν ψευδεστέρων ἐκθέσεων εἰς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ ὑποστηρικτάς του, ὡς θαύματα τὰς ἀνοησίας καὶ τὰ ἀτοπήματα αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος, ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀμῶνος, διδάσκει τὴν φιλανθρωπίαν, τὰς ὑγιεῖς ἀρχάς, τὸν εὐθὺν καὶ σταθερὸν χαρακτῆρα, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν τείνουσαν πρὸς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῶν ὁμοεθνῶν του. Ὁ δεύτερος, καθήμενος ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ὑψώνει βεβήλους χεῖρας πρὸς τὸν ὕψιστον (ὅπερ ἐμφαίνεται ἐναργῶς εἰς τὰ εἰκονίζοντα τὴν ψυχὴν προσπεποιημένα καὶ ὑποκριτικὰ αὐτοῦ βλέμματα) ἐσπαίρων τὴν δίχονον καὶ τὴν ἀσεβείαν ἐν Ἑλλάδι, διὰ τῆς πρὸς τὸν προσηλυτισμὸν τάσεώς του. Ὁ πρῶτος, τέλος πάντων, διδάσκει τὴν ἀφιλοκέρδειαν καὶ τὴν μετρίτητα, ἀποκαλῶν εἰδωλολατρῆϊαν τὴν πλεονεξίαν. Ὁ δὲ δεύτερος, μεταχειριζόμενος τὴν δυνάμιν τῆς κυβερνήσεώς του, ἀρπάζει ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου τῆς Ἑλλάδος δραχμὰς ἐκατὴν τριάκοντα χιλιάδων, πρὸς ἀποζημίωσιν οἰκοπέδου ἀγορασθέντος ἀντὶ δύο χιλιάδων δραχμῶν περίπου.

» Ἐξάγεται λοιπὸν ἐκ τῆς ἀμερολήπτου καὶ δικαίας ταύτης παραθέσεως, ὅτι ὁ μὲν Χάους εἶναι ἀνθρώπος σεβάσιμος καὶ ἐνάρετος, ἐκτελὼν πιστῶς καὶ εὐσυνειδήτως τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ Κίγκ, ὁπαδὸς τοῦ Σατανᾶ, καὶ πάντῃ ἀνάξιος τοῦ ἐπαγγελιομένου θεοῦ ἔργου. Δὲν ἀρμύζει μὲν ἐνταῦθα νὰ ἐλέγξῃ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀνοησίας καὶ τὰς πλάνας τοῦ ἀνθρώπου τούτου, λέγω δὲ μόνον, ὅτι αἱ κατὰ καιροὺς κυβερνήσεις ἡμῶν ἐσφαλὼν πολὺ ζητοῦσαι νὰ καταστείλωσι τὸν προσηλυτισμὸν αὐτοῦ διὰ τῶν δικαστηρίων, ἐνῶ τὸ κατάλληλον τῆς καταστολῆς μέσον ἦτο νὰ σταλῇ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ Ἐπιτροπὴ ἐκ μέρους αὐτῶν, ἥτις νὰ παραστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν ἐμπεριστατωμένους καὶ λεπτομερῶς τὴν ἐν Ἑλλάδι σκανδαλώδη καὶ ἀνάξιον τῆς πολιτείας ἐκείνης διαγωγὴν του, ἀπαιτούσα εὐσεβάτως καὶ ἱκεταυτικῶς τὴν ἀνάκλησιν αὐτοῦ.

Ἐἶθε λαμβάνομεν συνεχῶς ἀφορμὰς νὰ ἐπανιθῶμεν, ὡς σήμερον τὴν περὶ τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς μέριμναν τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν!

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἐπειδὴ οἱ ἐπὶ τοῦ ἐφετερινοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ κριταὶ μόνον ἐκ τῶν δύο ἐκαινεθέντων ποιημάτων ἀνέγγων καὶ ἐδημοσίευσαν τὰ ἐλλεικτότερα τεμάχια, ἢ δὲ ἀξία τῶν λοιπῶν ποιημάτων ἐμεινεν ἄγνωστος, ὁ ποιητὴς τῆς Μυρσίνης καὶ τοῦ Φώτου ἔκρινε καλὸν νὰ φέρῃ εἰς φῶς διὰ τῆς Παρθάρας

χάρῃ τῶν περιέργων ἀναγνωστῶν τῆς ἐκθέσεως τῶν κριτῶν καὶ τῶν ἀποσπασμάτων ἐκεῖνων, καὶ τινα ἐκ τοῦ ἰδίου του ποιήματος καὶ ἤδη μὲν δημοσιεύει τὸ ἐπόμενον ἀκολουθῶν δὲ πλεοῦτερα.

« Ἐκεῖ ποῦ κλίνοῦν μελανὰ τὰ τεῖχη τοῦ φρουρίου
Καὶ ἀνορθοῦτ' ἐπὶ τῆς γῆς τοιχοκτιστὸς τις θύρα,
φεῦ! εἰς τὸ βῆθος φυλακῆς ὕγρας καὶ ἀνηλίου,
Ἐκεῖ σιδηροδέσιμον τὸν φῶτον ῥίπτ' ἡ Μοῖρα!
Τρίχον τὰ κλεῖθρα τῆς, καθὼς συντριβομένη πέτρυξ,
Καὶ δέκα κέρβεροι φρουροὶ τοποθετοῦνται περίξ!

Τὴν ἥλιον αἱ κορυφαὶ τοῦ Ταυγέτου κρύπτου
Τοῦ σκότους ἡ βασίλισσα προβαίνει διφρηλάτις,
Καὶ τ' ἄστρα ἤδη τρέμοντα κατὰ σειρὰς προκύπτου,
Ὡς δορυβάτωτος λαὸς φιλῶν τὰ κρησπέδα τῆς:
Ἰπὸ τὸ κράτος τῆς σιγῆς ἡ χώρα ὕλη μένει,
Κι' ἐπάνω μόνον θορυβοῦν ἐκεῖ συνθηραῖοι!

Περὶ τοῦ φώτου συζητοῦν ἐκεῖ ν' ἀποφασίσουν,
Ἀκούσεται ὅλοι βοοῦν καὶ ὅλοι ὁμοφώνως
Ἀποφασίζουσι! συμφορά! ὅλ' τὸν κατατομήσουσι!
Μόνος ὁ Ζέρβος κατ' αὐτοῦ δὲν δίδει ψῆφον, μόνος.
Λοιπὸν ἀποφασίζεται τοῦ δυστυχοῦς ἡ τύχη!
Ἢ κεφαλὴ του νὰ στηθῇ ἐπάνω εἰς τὰ τεῖχη!

Ἄλλοίμονον! οἱ τόσοι του ἀγῶνες καὶ θυσίαι
Νὰ πείσουσι τὴν ἀμάλακτον δὲν ἠμποροῦν ψυχῆν των!
Νὰ τοὺς κλονίσουσι κατορθοῦν σκληραὶ δημιουργίαι
Ἐνὸς ἢ δύο προδοτῶν αἰσχρῶν καὶ ἀναίσχυντων!
Λοιπὸν ἀποφασίζεται τοῦ δυστυχοῦς ἡ τύχη!
Ἢ κεφαλὴ του νὰ στηθῇ ἐπάνω εἰς τὰ τεῖχη!

Πλὴν τίνας εἶν' ἐκεῖν' οἱ τρεῖς, ποῦ σκευδουσι δρομῆται;
Ὡς φάσματα ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ βλέπω τῆς Ξελήνης!
Ἰδοὺ ὁ εἰς τῶν ἔστρεψα τὸ πρόσωπόν του κλαίει!
Ὡ! εἰς αὐτὸν προδίδεται ἡ ὄψις τῆς Μυρσίνης!
Οἱ ἄλλοι;—Εἶναι μαχηταὶ καὶ φίλοι τοῦ δεσποῦ.
Ἰδέτε: πλησιάζουσι τὴν φυλακὴν τοῦ φώτου!

Ἀνοίγουν! πρώτη προχωρεῖ καὶ εἰσέρχεται ἐκείνη.
Κ' οἱ ἄλλοι δύο κύντουσι καὶ καταβαίνουν κάτω.
Ἀκούετε; πικρὰν φωνὴν ὁ δέσμιος ἀγίνει!
Βικίως τὸν ἐξύπνισαν! ὁ τάλας! ἐκοιμήτο.
Ὁ κράτος τῶν ἀλύσεων ἀκούεται! τὰς αἰοῦν.
Πίπτουσι κάτω: πίπτουσι καὶ δεύτερον! τὰς λύου.

Ἰδοὺ ἀνήλθον! τέσσαρας βλέπω 'ς τὴν θύραν ἤδη.
Σκευδουσι οἱ δύο ἀτυχεῖς συσφιγγόντες τὰς χεῖρας.
Ὡ! σκιάσε τους, Δέσποινά, κἀνεὶς νὰ μὴ τοὺς ἰδῇ!
Ἰαχόνου! ἐφθασαν ἐμπρὸς τῆς τοῦ φρουρίου θύρας!
Ἀνοίγ' ἡ θύρα! ὁ πικρὰ στιγμή! θα χωρισθῶσι
Κρατοῦν τὰς χεῖρας καὶ λαλοῦν ἰδοὺ, ὅλ' φιληθῶσι.

Εἶνε ὁ πρῶτος ἀσπασμὸς, τὸ πρῶτον φίλημα των.
Μὲ φόβον πλησιάζουσι τὰ χεῖλη των: ἀσπράττει!
Γρομάζουσι, ἀποσύρουσιν ὄχρᾳ τὰ πρόσωπά των,
Καὶ καταπίπτων κεραυνὸς ἐμπρὸς αὐτῶν ἀνάπτει!
Στρέφ' ἡ Μυρσίνη καὶ αὐτὸς ἐξέρχεται δραμαίως,
Καὶ σύρουσιν οἱ πύλωροι καὶ κλείουσι ταχέως!

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΦΥΣΙΚΟΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ. Ὁ μεγαλήτερος καταρράκτης τοῦ κόσμου εἶναι ὁ τοῦ Νιαγάρα, ὅπου τὰ ὕδατα τῶν ἄνωθεν μεγάλων λάκκων συναρχόμενα σχηματίζουσι ποταμὸν ἔχοντα πλάτος τριῶν τετάρτων τοῦ μιλίου, καὶ καταπίπτοντα εἰς δύο ὑπερμεγέθεις στήλας εἰς βῆθος ἑκατὸν ἐξήκοντα ποδῶν.

Τὸ μεγαλήτερον σπήλαιον τοῦ Κόσμου εἶναι τὸ τῆς Κεντόνης τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐνθα δύνανται τις νὰ ταξιδύσῃ ἐπὶ ποταμοῦ ὑπογείου, καὶ ν' ἀγρεύσῃ ἀομιμάτους ἰχθύς.

Ὁ μεγαλήτερος ποταμὸς τοῦ Κόσμου εἶναι ὁ Μισσισιπίπης, ἔχων μῆκος τεσσαρῶν χιλιάδων καὶ ἑκατὸν μιλίων. Τὸ ὄνομα Μισσισιπίπης σημαίνει εἰς τὴν Ἰνδικὴν γλῶσσαν α Πιπὴ τῶν ὑδάτων.

Ἡ μεγίστη κοιλὰς τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ τοῦ Μισσισιπίπης, καλύπτουσα πεντακοσίων χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλίων ἐπιφάνειαν, καὶ θεωρουμένη ὡς μίαν τῶν καρποφοριωτέρων γαιῶν τοῦ Κόσμου.

Ἡ μεγαλήτερα ἄμμη τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ Superior τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἔχουσα τετρακοσίων τριάκοντα μιλίων μῆκος.

Ἡ μεγίστη φυσικὴ γέφυρα τοῦ Κόσμου εἶναι εἰς Βιργινίαν, ἐκτεινομένη ἐπὶ χῆματος 80 ποδῶν πλάτους καὶ διακοσίων πενητήκοντα ποδῶν βάρους, εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ὁποῦ ῥεῖ μικρὸς ποταμὸς.

Ὁ μέγιστος στερεὸς ὄγκος σιδήρου τοῦ Κόσμου, εἶναι τὸ σιδηρῶν ὄρος τοῦ Μισσοῦρη, ἔχον τριακοσίων πενητήκοντα ποδῶν ὕψος καὶ δύο μιλίων περιφέρειαν.

Ὁ μεγαλήτερος σιδηροδρόμος τοῦ Κόσμου εἶναι ὁ Κεντρικὸς τῆς Ἐπαρχίας Ἰλλινόης, ἔχων μῆκος ἑπτακοσίων τριάκοντα καὶ ἐνὸς μιλίων, δι' ὃν ἐδαπανήθησαν δεκαπέντε ἑκατομμύρια δολλάρων, ἢ ἐννενητήκοντα ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Τὸν μεγαλήτερον ἀριθμὸν μιλίων σιδηροδρόμου, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐδάφους, ἔχει ἡ Ἐπαρχία Μισσισσιπίπης, ὅπου ὑπάρχει περισσύτερον ἀπὸ ἐν μίλιον σιδηροδρόμου δι' ἕκαστον τετραγωνικὸν μίλιον ἐπιφανείας.

Τὸ μεγαλήτερον ὕδραγωγεῖον τοῦ Κόσμου εἶναι τὸ τοῦ Κρότων τῆς Νέας Ἰόρκης, ἔχον ὑψὸς

τεσσαράκοντα και ήμισυς μιλίων, και δι' τ' εδάπα-
ν ήθησαν δώδεκα και ήμισυ εκατομμύρια διστήλων.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ. Αί Ηνωμένοι πολιτείας σύγκριν-
ται εν 31 Πολιτειών, και εκτά Territoris, έχουσαι
πληθυσμόν 27,000,000 κατοίκων, εν 23,000,000
είσι λευκοί.

Η έκτασις των παραλίω της είναι 12, 550
μιλίων.

Τό μήκος 10 εν των πρωτίστων ποταμών της
υπερβαίνει τάς 20,000 μιλίων.

Η επιφάνεια των πέντε μεγάλων λιμνών είναι
90,000 τετραγωνικών μιλίων.

Αί Ηνωμένοι πολιτείας έχουσι σιδηροδρόμους
εκτάσεως 25,000 μιλίων, εν ή δαπάνη αναβαίνει
εις 78,000,000 διστήλα.

Τό μήκος των διωρύγων των είναι 5,000 μιλ.

Η έκτασις αξία των προϊόντων της γεωργίας των
είναι 200,000,000 διστήλα. Εκ των προϊόντων
το κυριώτερον είναι ο αραβόσιτος, αναβαίνων ενκυ-
σίας εις 400,000,000 κοιλιά.

Τό ναυτικόν των αριθμεί 4,407,000 τόνους.

Τό εις τά εργοστάσια κυκλοφορούν χρηματικόν,
αναβαίνει εις 600,000,000 διστήλα.

Τό ενιαύσιον εσωτερικόν εμπόριον των Πολιτειών
αναβαίνει εις 600,000,000 διστήλα.

Η ενιαύσιος αξία των προϊόντων της εργασίας,
εκτός των γεωργικών, είναι 1,500,000 διστήλα.

Η ενιαύσιος αξία των εισοδημάτων των κατοί-
κων των αναβαίνει ωςαύτως εις 1,500,000 διστήλα.

Η αξία των αγρών, και ποιμνίων παντός είδους
είναι 500,000,000 διστήλα.

Τά εκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, μόλυβδου και σιδήρου
μεταλλεία των είσι τά πλουσιώτατα της γης.

Η αξία του παραχθέντος χρυσοῦ είναι 100,000,
000 διστήλων.

Αί ανθρωποφόροι γαλαί των καλύπτουσιν επιπά-
νειαν 138,131 τετραγωνικών acres.

Αί Ηνωμένοι πολιτείας περιέχουσιν 80,000
σχολεία, 5,234 ακαδημίας, γυμνάσια, και διαφό-
ρων βαθμῶν εκπαιδευτικά καταστήματα, και 3,800
ναούς.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΓΙΓΑΝΤΟΣ. Την 4 'Ιουνίου 1857 α-
πεβίωσεν εις Henderson της 'Επαρχίας Tennessee
της Βορείου 'Αμερικῆς ο Κ. Milles Darden, ο μέ-
γιστος των γνωστών ανδρών της οικουμένης κατά το
σῶμα. Ήτο ύψηλός εκτά πόδας και εἶς δακτύλους,
ήτοι κατά δύο δακτύλους υψηλότερος του Πόρτερ,
περιήμου γίγαντος της Κεντουκίας· το σῶμά του
εξύγχιζε πλέον των 1000 λιτρῶν, και ὅπως θέσωσιν
αὐτό εις το φέρετρον ἐχρηιάσθησαν δεκαεπτά εν των
ρωμαλιωτέρων κατοίκων της πόλεως. Διά το φέρε-
τρον εἰσπανήθησαν 100 πόδες σανίδων, ή δὲ περι-
φέρεια της ὀσφύος του ήτο εἶς ποδῶν και τεσσαρίων
δακτύλων.
Δ. Ν. Μ.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Η Γαλλίς υπανδρεύεται τυχαίως,
ή 'Αγγλίς κατά συνήθειαν ή δὲ Γερμανίς διά του
ἐρωτος.—Η Γαλλίς ἀγαπᾷ μέχρι νέας σελήνης, ή
'Αγγλίς ἐν ὄρου ζωῆς, ή δὲ Γερμανίς πάντοτε.—Η

Γαλλίς ὀδηγεῖ την θυγατέρα της εις τον χορόν, ή
'Αγγλίς την ὀδηγεῖ εις την ἐκκλησίαν, ή δὲ Γερμα-
νίς ἐπασχολεῖ αὐτήν εις τὸ μαγειρεῖον.—Η Γαλ-
λίς ἔχει εὐφυῖαν, ή 'Αγγλίς νοῦν, ή δὲ Γερμανίς
αἰσθημα.—Η Γαλλίς φλυαρεῖ, ή 'Αγγλίς ὀμιλεῖ,
ή δὲ Γερμανίς διαλέγεται.—Η Γαλλίς προσφέρει
ῥόδον, ή 'Αγγλίς ἀγριον ἄνθος, ή δὲ Γερμανίς ἕνα
Vergiss mein nicht (μη με λησμονῆς).—Η Γαλλίς
διαφέρει κατά την γλώσσαν, ή 'Αγγλίς κατά την
κεφαλήν, ή δὲ Γερμανίς κατά την καρδίαν.

Αναγκαῖον ὁμῶς νὰ εἰδοποιήσωμεν τὰς ἀναγνω-
στρίδας, ὅτι ο παραληλισμὸς οὗτος ἐν ᾧ ἐπικρατεῖ
και ἀνώτερος δεικνυται ὁ γερμανικὸς χαρακτήρ,
είναι μετὰφρασίς γερμανικοῦ τινος ποιηματίου.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΗΜΕΡΑΣ. Εἰς Βερολίνον, Λονδίνον
και Παρισίους ή μεγαλητέρα ήμερα διαρκεῖ 16 1/2
ῥας, ή δὲ βραχυτέρα 7 1/2 ῥας. Εἰς Στοκχόλ-
μην και εις Οὐψάλην ή πρώτη 19 1/2 ῥας, ή δευ-
τέρα 5 1/2. Εἰς τὸ 'Αμβούργον και Δάντζικ ή μία
17 και ή ἄλλη 7. Εἰς Πετροῦπολιν και Τσόδλον
21 1/2 και 5. Εἰς 'Αρχάγγελον 22 1/2 και 2 1/4.
Εἰς Τορνέον 24 και 1/2. Εἰς Γουαρδέχους, Νορβηγίαν
και εις τὸ Βόρειον 'Ακρωτήριον ή ήμερα διαρκεῖ ἀ-
διακόπως ἀπὸ 21 Μαΐου μέχρις 21 'Ιουλίου.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΑΙ. Κατά τὸ 1856
διήλθον δι' ὄλων των ταχυδρομείων των 'Ηνωμέ-
νων Πολιτειῶν της 'Αρκτικής 'Αμερικῆς 131,450,
409 ἐπιστολαί, δι' ἃς εἰσπράχθησαν 6, 587, 622
δολλάρια, ήτοι 39,522,732 δραχμ. εἰσπανήθη-
σαν δὲ εις ταχυδρομικά, γραφεῖα, υπαλλήλους,
και εις ἀτμόπλοια και σιδηροδρόμους πρὸς μετα-
φορὰν των ἐπιστολῶν 8, 971, 132 δολλάρια, ήτοι
48, 826, 792 δραχμ. ὅστε ή δαπάνη διά την
μεταφορὰν ἐκαστης ἐπιστολῆς ἀνταλογεῖ πρὸς 18 λε-
πτά. Μόνη ή Πολιτεία της Νέας 'Υόρκης γράφει ἐνι-
αυσίως 29,259,943 ἐπιστολάς, ή της Μασσαχουσέ-
της 11,362,071, της Πενσυλβανίας, 12,045,863,
και οὕτω καθ' εἴης. Ἐπελογίσθη ὅτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ
Μασσαχουσέτῃ ἐκάστη ἐκατοντὰς ἀνθρώπων στέλ-
λουσι διά του ταχυδρομείου 1002 ἐπιστολάς, ἐν
Νέας 'Υόρκης, στέλλουσιν 843, ἐνῶ εις την Βόρειον
Καρολίναν ἐκατὸν ἀνθρωποι στέλλουσιν ἐνιαυσίως
159 ἐπιστολάς. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι καταδεικνύουσιν
πόσον υπερβαίνουσιν αἱ βόρειοι ἐπαρχίαι της 'Αμερι-
κανικῆς ὁμοσπονδίας τὰς νοτίους κατά την βιο-
μηχανικὴν πρόοδον και τὸν πολιτισμόν.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

του φυλλαδίου 178.

Σελ. 219, στ. ἄριστ. ἐν τῇ ὑποσημείωσει, τὴν φράσιν α ή πρῶ-
τη ή τις συνεγράφη μετὰ σπουδαιότητος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ ἢ
διόρθου οὕτως· α ή πρώτη ή τις συνεγράφη μετὰ σπουδαιότητος
περὶ τὰ ὕτη τῆς ὑποσημείωσε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κτλ.

Σελ. 220, σελ. δεξιᾷ ἐν τῇ ὑποσημείωσει, ἀντὶ α ἡθῶν
ἐπίσπερ των ὕμων και των διωρύγων τιμήσει, γράφε
α ἡθῶν ἕως μ ἡθῶν των ὕμων κτλ.

